

کرونا حکایه لړۍ - ۱

کرونا حکایه لړ

حلزون سرعتیده گی حیات سهراب سروش

کرونا حکایه لړ

حلزون سرعتیده گی حیات

سهراب سروش

تون. قارانغی و بهاري بیر تون. ۱۳۹۹-بیل نینگ بهاری. یاقیملی بهار شمالی کچه قارانغیسیده غزنی شهری فضا سیده سالنوب کبه دی و «شاه میر» محله سیده واقع بولگن عمارت نینگ اوچینچی قبتیده گی اونچه کته بولمه گن بیر اوتاق نینگ یریم آچیق دبرزه سی پله سینی سبکین سیلکیته دی. بیر نیچه کچه-کوندوزدن بیری «باشی حیب» دپگن بیر آدم بو اوتاقده اوزینی حیس قبلگن. او اوچون کونلر قریب قرته ییب قالگن تاشبته نینگ تاشلا قده یوقاریگه قره ب سودرلگنیدپک سبکین اوته دی. کچه لر ایه، اویقوسیزلیک و اویغاقلیک کچه لری. باشی حیب کچه لری کچه گچه اویغاق بوله دی و شمال نینگ رمز و رازدن توله اوزینی تینگله دی. اونینگچه بو بیل شمال نینگ آوازی اوزگچه. باشقه بیللردن فرق قیله دی. یخشی قولاق سالیب قره سه، شهر نینگ برچه اوزلری بیر-بیریگه توقیلیب بیرته اوزگه ایلنگن. اوزاقدن یقینلشیب کله یاتگن بیر آواز تاباره یقینلشیب کلب، قارانغیلکده دبرزه آرتیده جاسوسلیککه اوتیره دی. بو دپوصفت، اما کوزگه کؤینمس موجود - لعنتی کرونا بیلن نیمه قیلشی کبه ک!

بامیان، دایکندی، غزنی و لوگر حکایه لری

حلزون سرعتیده گی حیات

بامیان، دایکندی، غزنی و لوگر حکایه لری

کرونا حکایه لری - ۱

حلزون سرعتیده گی حیات

بامیان، دایکندی، غزنی و لوگر حکایه لری

سهراب سروش

کرونا حکایه لری

حلزون سرعتیده گی حیات

بامیان، دایکندي، غزني و لوگر حکایه لری

سهراب سروش

اپډیتور: محمدعالم کوهکن

فارسیچه دن اوزبېکچه گه نورالله آلتای ترجمه سی

ادبی کوزه تووچی: کاوه جبران

نقشلرنی چیزووچی: آرزو حسینی

صفحه لرنی ترتیبگه سالووچی: حسین سینا

ناشر: کابل بیلیم یورتیده گی افغانستان معلومات مرکزی

مسوول مدیر: کاظم حمیدی رسا

نشریات کمیته سی: عبدالوحید وفا، محمدحسن تولقین، ایشانچ توره، نایاب

نشر سیره سی: ۴۴۲

قوایش ییلی: ۱۴۰۱

ISBN 978-9936-662-14-8

موضوعلر رويخطى

- ۷..... اۇقۇوجى بيلن سۇز لىشوو.....
- ۱۱..... بىر اۋلىم، ايگى تدفين و اۋنلب شايعلر.....
- ۲۷..... آنه نىنگ يوره ك خروجى و اۋغىلرنىنگ قوراللى مدافعهسى.....
- ۳۹..... مختار و اونىنگ كرونزده قلىغى.....
- ۵۵..... كرونا فصليده كرىلادن قىتىش.....
- ۷۱..... كرونا و وسواس آدم نىنگ ماجرالرى.....
- ۸۵..... آته منى اۋزىم يويىتىردىم.....
- ۹۷..... سلسله و اونىنگ نىتجه سىز خود كىشلىگى.....
- ۱۰۹..... كرونادن قۇرقىب شىهردن قىشلاققه قاچىش.....
- ۱۲۳..... حلزون سرعتيده گى حيات.....
- ۱۴۷..... سورگون بۇلگن جنازه.....
- ۱۵۹..... زلاله صافى نىنگ كرونابى استرسى.....
- ۱۷۱..... كرونادېك بىر جىهنم باميان دېك بىر جىتنده.....
- ۱۸۳..... آنه لىك و پرستارلىك.....

اوقو وچى بيلن سؤز لشوو

ايريم حادثه لر فقط تاريخى واقعه لر بولمه گنى اوچون اولرنى يازيش و ثبت ايتيش بيلن تاريخ يازيب بولمه يدى. اوشبو واقعه لر تاريخ اوچون بير منبع بوليب بيله دى. بيراق، ينگى روزگار اوچون مهم بير نقطه اوله راق تاريخ يونه ليشينى اوزگرتيره دى. و بو آرده انسان نينگ تاريخ بوييچه بيلمى اوزگچه كيفيت گه ابگه بوله دى.

كرونا پنديمى سى هم انه شو حادثه لردن سنه له دى. بو آفت، فقط يوقمه بير كسل ليك نينگ كوتيلمه گن سرعت بيلن ترقليشيدن عبارت ايمس ابدى. بلكه، دنيا اقتصادى نينگ چوكيشى، ايشسيزليك نينگ كپنگ پيمانه ده قولاچ ياييشى، جهان ساغليقنى سقلش تيزيمى نينگ طالبلرگه جواب بېرمه گنى و همه دن مهم راغى ييگيرمه بيرينچى عصر انسانى نينگ ناچارليگينى نمايان قيلدى.

اوز تخيلى اساسيده دنيا بيلملىرىنى بوتونله ي ابگله گنى گه ايشانگن انسان، آسانگينه اوزيدن بير نچه مليون برابر كيچيك بولگن موجوددن اوزينى اسره ش اوچون اونينگ برابريده قلقان قولله دى. يو، كوچسيزليگينى كورستدى. انه شو باعث، کرونا و يروس نينگ ترقليشى شونچه كه، يوقمه بير كسل ليك ترقليشى بوليب گينه قالمه ي. انسانيت تاريخى نينگ ينگى بير باسقيچى هم ابدى. اوشبو باسقيچ خاطره لرينى تاريخ نينگ حافظه سيده سقلش يكه تاريخ عهده سيدن چيقه آله ديگن ايش ايمس البته. چونكه، تاريخ روايتلر اساسيده شكللنه دى و فقط بيريك

واقعه‌لرنی روایت قیله‌دی. کیچیک حادثه لرگه دقت قیلمه‌یدی. همده اجتماعی بیر فاجعه نینگ ایگین- چیگینی، شونینگدېک اوشبو فاجعه نینگ زمینه‌سینی اؤرگنمه‌یدی. بو پېرده ادبیات میدانگه کېله‌دی. واقعه‌لرگه دقت بیلن قره‌یدی. و هر تامانی نی اپچیللیک بیلن عکس اېتدیره‌دی. تخیل بیلن یوغریب نه‌ایتده بشریت خاطره سیگه تاپشیره‌دی.

شونینگ اوچون بوتون دنیانی فتح اېتگن کرونا کبی عالمگیر بیر فاجعه خاطره‌لرنی فقط رسمی و نارسمی تاریخ آرقلی اېمس بلکه، ادبیات واسطه‌سیده هم کېلگوسی اولادگه اؤتکزیش کېره‌ک اېدی. اوشبو فاجعه خاطره‌لری منگو قالیشی اوچون ادبیات تآریخگه کۆره کؤپراق حصه قوشیشی لازم.

حیات نینگ ایریم ساحه‌لریده انسانی تجربه‌لرنی سقلب قالیشنی اؤزی نینگ مهم وظیفه‌لریدن دېب بیلگن افغانستان معلومات مرکزی (ACKU) کرونا شرایطیده پیشقدملیک قیلب اوشبو ساحه‌ده انسانلر تجربه‌لرنی قیداېتیش بؤیجه فعالیتلرنی باشقریش اؤز بؤیینگه آلدی.

قؤلینگیزده‌گی کتاب انه‌شو مقصد اوچون عملگه آشیریلگن سعی و حرکتلر نتیجه سی دیر. بو کتاب افغانستان وطنداشلی نینگ تیریک قالیش اوچون عملگه آشیرگن مجادله‌لری، کرونا ویروسگه قرشی آلیب بارگن کوره‌شلی، قهرمانلیکلری، جسارتلری، شکستلری و مؤفقیتلری عکس اېتدیریلگن حکایه‌لر تۆپلمی دیر. اوشبو حکایه‌لر قهرمانلری افغانستان کبی قشاق و قالاق بیر مملکتده یشب کوره‌شگنلر.

اوشبو کتاب یازیلیشی تۇغریسیده قیسقه معلومات.

کرونا ویروس ترقلیشی نینگ بیرینچی تؤلقینی سؤنگیده، افغانستان معلومات مرکزی کرونا گه قرشی مجاله بؤیجه تجربه‌لرنی تۆپلش لایحه‌سینی توزدی. افغانستان نینگ آلتی فرضی زونیدن کروناگه قرشی عملگه آشیریلگن کوره‌ش نینگ بشری تجربه‌لرنی بیغیش باره‌سیده قرار قبول قیلیندی. بو آلتی زون کابل، شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکزی منطقه لرنی اؤز ایچیکه آردی. دستلب محلی همکارلریمیز معلومات و

حياتى تجربه لرنى اهالى بيلن صحبتلر اؤتكزىش ارقلى تۇپله ديلر. كپين اوشبو معلوماتلر نظارتچى گروه تامانيدن تېكشيريلىب يازووچيلرگه تاپشيريلىدى. يازووچيلر اېسه بير و يا هم بير نېچه تجربه نى بيته حكايه ده عكس اېتدريدلر. دېمك، اوشبو تۇپلم حكايه لرى واقعيترلر اساسيده يازيلگن. واقعه لر حياتده يوز بېرگن حادثه لردن عبارت. يازووچيلر اوشبو حكايه لرده فقط حكايه فضاسيني يره تيشگه اورينگنلر.

حكايه لرنى يازيشده امكان قدر واقعه لر يوز بېرگن يېرلرده گى محلى فرهنگلر نينگ توسى و تاتى سقلب قالىنگن. بولر آدملر نينگ آتيدن آليب جايلر، كييملر، آزيق- آوق، اوسيمليكلىر ... نى اؤز ايچيگه آله دى. يازووچيلر يميز اوشبو حكايه لرنى فارس، پشتو و اوزبېك تيللريده يازگنلر. كپين هر بير تيلده يازيلگن حكايه لر باشقه ابكى تيلگه ترجمه قىلينگن.

نتيجه ده اوشبو حكايه لر آلتى دفتر قابليده مستقل اثرلر شكليده نشر اېتليدى. قۇلينگيزده گى كتاب اولردن بيرى دير.

كابل بيليم يورتيده گى افغانستان معلومات مركزى

توانا برنامه

بیر اۆلیم، ایگی تدفین و اؤنلب شایعه لر

۱۳۹۹ ینچی ھجری-شمسی، ثور آیی نینگ ییگیرمه بېشینچیسى،
۱۴۴۱-ینچی ھجری-قمرى، رمضان آیی نینگ ییگیرمه بیرینچیسیده
غزنى شھرى نینگ نوآباد محلە سیده یشاوچى اېلىك بېش یشر حاجى،
تاماغیده بیر قیچیش پیدا بۇلگىنى حس قیلەدى. بو قیچیش
اوزلوكسىز یۇتلگە ایلنەدى. بونینگ اوستیگە ایسیغى هم كۇتریلە
باشلەیدی. بو نرسە حاجى و اونینگ عالیەسىنى قتیق تشویشگە
سالیب قۇیەدى. بو تشویش و سراسیمە نینگ سببى كۇپراق
كرونا وىروسگە چلینگىلىك نینگ بىردن-بىر بېلگىسى تاماق نینگ
قیچیشى، ایستیمە و یۇتل اېكنلیگی آدملر آره سیده ترقلگىلىگىدن
اېدی. شونینگ اوچون دنیانى، جملەدن افغانستاننى اغدر-تۇنتر
قیلگن کرونا شاو-شوولرى ایچیدە ضعیف گینه بیر اۇكسىرىش و یۇتل
صداسى، اۇلىم آیاغى شرفەسى قدر شوم و قۇرقىنچلى اېدی.

حاجى بیرینچى بار یۇتەلە باشلەگنیدە، بوتون افغانستان بۇیچە
قرنتین وضع بۇلگىنیدن تۇپە-تۇغرى بىر آی و ییگیرمه بېش کون اۇتگن
اېدی. غزنى شھرى هم مملکت نینگ باشقە شھرلری کبى یریم تعطیل
- ایش-کوچلر رونقندن توشگن. مسجدرده ییغیلیش، شونینگ باشقە
هر قندە ییغین منع اېتىلگن. مکتلر و بیلیم یورتلری تعطیل. شھر

خلوت، كۆچەلەر بۇم-بۇش. مغازەلەر و مسافرخانەلەر ياپىق. لېكن دواخانەلەر-و شفاخانەلەر آچىق و آلدنلرلرگە قرەگندە ازدحامراق، كسل و مراجعەندن تۇلە. بىراو تاكە مەھمراق بىران اىشى بۇلمەسە اويدن چىقمەيدى. تلويزيونلردە، رادىولردە، رۇزنامەلردە، مجازى ترماكلردە، تېلېفونلردە و آدملىر آره سىدە كرونان باشقە گېنى اېشىتمەيسىز. كرونا حقىدە گى گپ-سۇزلرنىنگ فردى و جمعى قۇرقوو، تشووش، پرىشانلىك و سراسىمەلىكدن باشقە پىامى يۇق: قۇللىرىنگىزنى ھەمىشە سوو و صابون بىلن يووينگىز. ماسك و قۇلقاب كىشىنى اونوتمنگىز. باشقەلر بىلن اىكى مترلىك فاصلەنى رعايت قىلىنگىز. ازدحاملى جايلرگە بارمنگىز. ھەمىشە لىمو و وىتامىن سى مصرف قىلىنگىز. اىسىتمە، يۇتل و تاماق آغرىغى چىقىب قالسە كېچىكمسدن شفاخانەگە مراجعە قىلىنگىز و

بوندىن آلدن ھىچ قندە كسللىگى بۇلمەگن، حتا قان باسىمى و نفس يۇلى عارضەلردن فارغ بۇلگن و اۇزىنى ھەمىشە ساغ و سلامت حس قىلگن حاجىنىنگ اىشى شفاخانەگە تارتەدى. اىسىتمە چىقرگنى اوچون بىر پىتنىنگ اۇزىدە يۇتل بىلن تاماق آغرىغى اونى سۇراقلىب كېلەدى.

اۋشە كوننىنگ اېرتەسىگە حاجىنى اۋغلى خصوصى شفاخانەگە آلىب بارەدى و حاجى بستر بۇلەدى. لېكن بىر كېچە-كوندوز اۋتوب حاجىنىنگ احوالىدە كۇزگە كۇرىنرلى اۋزگرىش كۇرىنمەيدى. اگرچە اونىنگ وضعىتى اونچەلىك يامانلىشگن بۇلمەسە-دە گاه اىسىتمە، گاه يۇتل اونى قىىنب قۇيەدى. داکتر حاجىنى تېزراق، كرونا بىمارلرلرگە اختصاصلشتىرگن دولت شفاخانەسىگە آلىب بارىپ، كرونا تستىنى اۋتكزىشىنى توصىيە قىلەدى. چونكە مذکور مركزدن

تشفیری، شهرنینگ باشقه شفاخانه لریده کرونا تستینی اؤتکزیش امکانیتی یوق اېدی. بو مرکزده هم بیترلی تجهیزات موجود اېمس اېدی، فقط بو مرکز ایشلاوچیلری کروناگه چلینگن لیککه مشکوک بېمارنینگ قانینی آلیب، سینش اوچون کابل گه جؤنئیش امکانیتیگه اېگه اېدیلهر. بو ایش هم بیر نېچه کوننی اؤز ایچیگه آردی.

حاجینی کرونا بېمارلریگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه گه آلیب بارگنلریده، حاجی و عایله سی نینگ تشویش و پریشانلیکلری بیر نېچه برابر آرته دی. بو شفاخانه ده قاعده شو که، کروناگه چلینگن لیک بېلگیلری کؤرینگن کیشینی درّاو باشقه لردن اجره تیب بستر قیله دیلهر. حتا عایله اعضاسیگه هم ملاقات قیلیش اجازه سی بېریلمه یدی. شونده ی اېکن، حاجی نینگ ارتباطی قرینداشلیری بیلن کېسیب قؤیله دی. حاجی فقط تېلفون آرقه لی عایله سی بیلن ارتباط آلیشی ممکن اېدی. تېلفون آرقه لی ملاقات قیلیش هم مینگ جنجال و تئیش بیلش بیلن میسر بؤله آردی، خلاص. بو مرکزده یاتگن بېمارلرینی کؤریش حقوقیدن محروم قیلینگن عایله لر تله یگینه اېدی. اولر کېچه-کوندوز شفاخه اطرافیده کپلک دېک تلپینیب، بېمارلری نینگ اؤلیک-تیریگیدن خبرسیز اېدیلهر. حاجی نینگ تیلی بیلن ایتگنده، تاغ تاغگه بېتیشردی، آدم آدمگه بېتیشه آلمسدی.

حاجی بېش کېچه-کوندوز بو پېرده یاته دی. بو مدته اونینگ اوکھه سی و اؤغیللری اوزلوکسیز شفاخانه گه باش اورر اېدیلهر، لېکن کیریش اوچون رخصت تاپه آلمسدیلهر. اولر هر کوننی باریب، داکترلر نسخه سی نینگ دارولرینی تشقریدن ساتیب آلیب، شفاخانه گه اېلتیب بېرر اېدیلهر و ینه اویگه قیتردیلهر. اما حاجی همیشه تېلفون آرقه لی احوالی یخشیلنگنیدن خبر بېرر اېدی. سؤنگگی مرتبه حاجی

عایله سی بیلن گپلشگنده رمضان آیی نینگ ییگیرمه سکیزینچی کبچه سی ساعت اؤن اېدی. او عایله سی بیلن گپلشیب، شونده ی دېدی: «ایستیمه م توشگن، تاماغیم قیچیمهیدی، یؤتلیم هم تۆخته گن. لېکن سینا و نتیجه سی حلی هم معلوم اېمس. نتیجه کابل دن کېلمه گونچه شو پېرده قالیشیم کپره ک اېکن، کپین رخصت قیله دیلر.

آخرده حاجی شفاف و سپوینچلی آواز بیلن همه سی آرته قالگنلیگینی ایتیب، عایله سیگه خاطر جمعلیک بېرده دی و اولر بیلن خیرلشه دی. حاجی نینگ عایله سی اېسه سحرخۇرلیک که قدر تینچ خاطر بیلن اوخله دیدیلر. بیراق سحرخۇرلیکده شفاخانه دن قۇرقینچلی خبر کېله دی. حاجی کرونا ویروسگه چلینگنلیگی سببلی عالمدن اؤتگینی ایتدیلر.

تؤستدن پارتله گن بیغی و ماتم حاجی نینگ کؤپ سانلی اوی نینگ ستونلرینی لرزه گه ساله دی. بیغی و ماتم فریادی تانگ آتگونچه دوام اېته دی. اېرته لب عایله اېرککلری حاجی نینگ جنازه سینی تسلیم آیش اوچون غزنی نینگ جوز قلعه سیده جایلشگن کرونا بېمارلری اوچون اختصاصلشتیریلگن شفاخانه گه باره دیلر. شفاخانه مسؤلرلی، ساووق قانلیک بیلن حاجی نینگ جنازه سینی عایله سیگه تسلیم بېرمسلیکلرینی بیلدیره دیلر.

قاعده بؤییچه جنازه اول مسجدگه آیب باریلیب، او پېرده غسل بېریشی، کفن قیلینیشی و جنازه نمازیدین کپین عایله اعضاسی بیلن سؤنگگی دیدار کؤریشیب وداعلشیش اوچون اوییگه اېلتیلیشی کپره ک اېدی. اما بو رسم بوتونله ی اونوتیلگن اېدی.

باشدن-ایاغی یخلیت لباس بیلن قاپلنگن، کؤزلریده کته عینگلر تقیلگن، کیملیگینی بیلش قیین بؤلگن عامه ساغلیگی ریاستی نینگ ایگی ایشلاوچیسسی جنازه نی آمبولانس بیلن نوآباد قبرستانیه گه انتقال بهره دیلر. حاجی نینگ قرینداشلیری و ایریم دوستلری حیران و ناعلاج احوالده قبرستانده ییغیلگنلر. همه ماسک تققن، قؤللریگه قؤل قاپ کیگن، آره لریده ایگی متر فاصله قویب تورگنلر. حتا بیر عایله دن کپلگنلر هم بیر-بیریدن اوزاق-اوزاقده تورگنلر. بو احوالده ساغلیک ایشلاوچیلری ییغیلگنلر کؤزیده ایگی جلاددپک کؤرینه دی. هیچ کیمگه تدفین مراسمیگه اره لیش اجازه سینی بهره یدیلر. بیرا و ایشیمیزگه اره لشسه پولیس چقیره میز، دپب آگاهلنتیره دیلر.

تدفین مراسمیگه قتنشگنلر شونچه که اوزاقدن تماشا قیلیب تورردیلر، ساغلیک ایشلاوچیلری حاجی نینگ جنازه سینی امبولانسدن توشیره دیلر. جنازه، اوستیده گی کیملری بیلن پاراشوتدن تیکیلگن قاپگه سالینگن ابدی، ساغلیک ایشلاوچیلری جنازه نی شونده یلیچه مرحوم نینگ قرینداشلیری قزدیرگن قبرگه قویه دیلر. ساغلیک ایشلاوچیلری قبرنی توپراق بیلن تولدیریب، توریب کپته دیلر. اوندن کپین آره لریده فاصله قویب، او یرده گی ملا امامتیده قبله گه یوزلنوب جنازه نمازینی ادا قیله دیلر. شریعت اساسیده لحد تاشینی قویمسدن و قبرگه توپراق تشله مسدن آلدین، جنازه قولاغیگه اوقیله دیگن جنازه تلقینی اوقیش و هر بیر جمله ایتیلیشی بیلن قرینداشلردن بیر تامانیدن جنازه باشینی سیلکیتیش مراسمی هم قبرنی یاپگندن کپین اوزاقدن ادا قیلینه دی.

اوندن کپین همه قبرستاننی ترک اپته دی و حاجی نینگ قبری بیر یره دپک قبرستان بغریده بورتیب تورردی.

حاجی نینگ عایله اعضاسی کۆچه‌لریگه یتیب کهلگنلریده، کۆچه شوندهی خلوت ابدی که، افقیده پشه هم پر اورمسدی. کۆچه اهالیسی اولر بیلن قرشیلشیشدن قۇرقیب اویلریده یشینیب آگن ابدیلر. حاجی نینگ ماتمزه عایله‌سی، هیچ کیم تامانیدن قرشیلنمسن اویلریگه کیریپ باره‌دیله و عزادارلیک بیلن مشغول بۆله‌دیله.

آره‌دن اوچ-تۆرت کون اۆته‌دی، لپکن هیچ کیم اولرنینگ کۆنگیلینی کۆتریش و تسلیت ایتیش اوچون اویلری نینگ ایشیگینی تقیلمه‌یدی. اوزاق-یقین دوستلریدن بعضیلری تېلفون آرقه‌لی تسلیت ایتیش بیلن کفایه‌لنه‌دیله. آره‌دن اونچه وقت اۆتمه‌ی میش-میشلر ترقه‌له باشله‌یدی. اولردن بیرینچیسى: «حاجی نینگ بوتون عایله اعضاسی کروناگه چلینگنمیش» دېگن میش-میش بۆلدى. حاجی نینگ اویده بیگیمه اوچ کیشی یشه‌یدی. اولر قویده‌گیلردن عبارت: خاتینی، فرزندلری، کهلینلری و نبیره‌لری. شونینگدېک، اینیسی، اینیسی نینگ خاتینی و باله‌لری. اولرنینگ کۆپچیلیگی باله‌لر، اما اولر آره‌سیده اوچ نفر کبکسه‌لر هم بار. عایله‌نینگ یاش اعضالری نینگ برچه‌سی سوادلی و اؤقیمیشلی. عایله اعضاسی نینگ اؤن-اؤن بېش کیشیسیده تېلفونلری بار. تېلفونلرده قۇنغیراق یامغیری یاغیله‌دی. بیراوی: «حاجی نینگ خاتینی دنیادن اۆتگنی راست می؟» دېب سؤره‌سه، بیراوی: «الو! خدایا بو کرونا دېگنی قنده‌ی مصیبت اېکن! تونون حاجی حق‌قه قاووشدی، بوگون اینیسی عالم‌دن اۆتیبدی. تسلیتیمیزی قبول قیلگه‌سیز» دېدی. اوچینچیسى: «ایشیتیشیمیزچه حاجی نینگ خاتینی نینگ احوالی یامان اېمیش، الاھیم یاغان بۆلسین! تۆرتینچی، بېشینچی، آلتینچی و ... عایله

اعضاسی، ییز ساپه-ساغمیز، دېب قنچه توشونتیریشگه اورینمه سین، بی فایده. نهایتده تېلفونلرنی اؤچیریب قۇییشگه مجبور بۇله دیلر. تېلفونلرنی اؤچیریب قۇییش هم میس-میشلرنینگ دمنی تۇسالمه یدی.

بو عجایب-غرایب میس-میشلر شو قدر آغیزدن آغیزگه، قولاقدن قولاقغه اوچیب یوره دی که، حاجی نینگ اؤلیمی و عزاسینی باستیریب یوباره دی و اوی نینگ بویوکلری بو میس-میشلردن بېزار بۇله دیلر. باله لر هم اوی نینگ قیغولی فضا سیدن بېزب، قاقیشگه جای تاپالمه یدیلر. کوندوزلری تام اوستیگه ترپال تۇشب، قویاش نوریده تورلی اویینلر بیلن اؤزلرینی آوتیشگه آواره بۇله دیلر. کپینگی کونلرده کؤچه ده، محله-یو شهرده، حاجی عایله سی نینگ اعضاسی شو قدر ضعیفلشگن که، آیاقده تورالمه یدیلر. باله لری هر کونی تام اوستیده قوروقلیککه توشگن بلیقده ی قویاشده تۇلغنه دیلر، درددن تلپینیب، اؤرتنه دیلر، دېگن آوازه لر ترقه له دی.

بو شایعه-یو میس-میشلر آغیزدن آغیزگه، قولاقدن قولاقغه اوچیب یورر اېکن، حاجی عایله اعضاسی ساپه-ساغ ساغ اېدیلر و هیچ بیر کیشی نینگ کسللیکدن شکایتی یوق اېدی. اولر هر کونی تانگده بیر، شامده بیر حاجی نینگ قبری باشیگه باریب، او پیرده شمع یاقه دیلر و قرآن تلاوت قیله دیلر. آنده-سانده بیراوه قۇنغیراق قیله من دېب تېلفونلرنی آچسه لر، تۇختاوسیز قۇنغیراق یامغیریکه دوچ کبله دیلر، حتا بیراوه قۇنغیراق هم قیله آلمه یدیلر. بیرى، قۇشنیلرینگیز، بوگون اېرتله ب حاجی نینگ اینیسینی شفاخانه گه آلیب بارگنلر دپیدیلر، راست می؟ دېسه، ینه بیرى قۇشنیلرینگی قولىگه تیه نیب، بو آقشام جنازه نی قبرستانگه آلیب بارگنلیکلرینی سؤره یدی.

میش-میشلر و شایعه لر شو قدر قیزیب کپته دی که، کؤپلر اولرنی حقیقت دېب فرض قیله دی. شو جمله ده نانوای بیلن نوآباد مسجدی نینگ ملا امامی هم. نوآبادده آدملر اویده خمیر قیلیب، پیشیرگنی نانوایخانه گه آلیب باره دیلر و هر بیر ناننی پیشیریش اوچون اوچ افغانی آله دی. شونینگدېک، مسجدنینگ ملاسی هر کپچه، نوبت بیلن بیر اویگه مهمان بؤله دی. حاجی نینگ اولیمیدن کپین نانوایلیکلر بو عایله نینگ نانینی پیشیریشدن باش تارته دیگن بؤلیب قالدیلر و مسجدنینگ ملا امامی هم باشقه، حاجی نینگ اوی او یاقده تورسین اؤشه کؤچه ده گی اویلر نینگ هیچ بیر یگه مهمان بؤلمه دیدی. آدملر حاجی نینگ عایله سی بیلن، نفرتلنگن بیر عایله دېک بوتون مناسبتلرنی اوزیب تشله دیدیلر. گؤیا حاجی نینگ عزادار عایله اعضاسی هیچ قنده ی قیغوداشلیککه اریزه دیدی و محله ده یامان آتلیغ بؤلگن.

اېنگ اچیق شایعه حاجی نینگ جنازه سی اوچ یوز مینگ افغانی بدلیگه معامله بؤلگن دېگن میس-میش اېدی. دولت جهانی کؤمکلرنی جذب قیلیش اوچون قصداً کروناگه چلینگنلر و قربانلر نینگ سانینی کؤپه یتیریشگه تلاش قیله دی، دېگن گپلر هم یوق اېمس اېدی. دپیدیلر که، حاجی نینگ عایله سیگه اوچ یوز مینگ افغانی بېریب چؤنتگیده گی نرسه لری بیلن بیرگه دفن قیلگنلر. شو معامله دن کپین حاجی نینگ عایله سی هر کپچه اونی توش کؤرر اېمیشلر. توشده حاجی: «نېگه مېنینگ کفنینینگ چؤنتگی بار؟ بو کفن اېمس-کول!» دېر اېمیش. بو بیر قرغه شونده ی بیر احوالده قیرق قرغه بؤلردی که، حاجی محله نینگ بایلریدن بیر ی اېدی.

اینی-آغه‌لری تۆکین-ساچین یشر ابدیلر و هیچ قندهی اقتصادی مشکللری یوق ابدی.

بو میش-میشلر کون سین قیزیب بارر اېکن، حاجی نینگ عایله‌سی حاجی نینگ اؤلیمی سببینی تاپیش پییده ابدیلر. اولر اوچون اېنگ بویوک جوابسیز سوال شو که، حاجی ساعت اؤنده اؤز احوالی نینگ یخشیلنگن لیگیدن اطمینان بېرگن ابدی-کو، تانگ سحر ساعت اوچگچه اونینگ اؤلیمیگه سبب بؤلهدیگن قندهی واقعه یوز بپردی اېکن؟! حاجی نینگ اؤلیمی حقیقه تورلی-تومن حکایه‌لر تۆقیله‌دی. حاجی نینگ عایله‌سی سؤره‌ب-سؤراق‌لب اؤشه کپچه ساعت اؤن ایکیگچه هم احوالی مطلق یخشی اېکن لیگینی بیلیم آله‌دیله. سحرلیککه یقین ساعت ایکیلرده اضطراب و نفس تارلیگیگه دچار بؤلهدی و داکترلر اونگه آکسیجن دستگاهی وصل قیله‌دیله. پس، هر قندهی حادثه یوز بېرگن بؤلسه، آکسیجن ماسکی حاجی نینگ آغیز-بورنیگه قاقیلگنده یوز بېرگن. کیم بیله‌دی دپسیز، وضعیتی شو قدر یامانلشگن میکن که، باشقه چیدهی آمه‌گن بؤلسه، یا که آکسیجن نینگ حددن تشقیری پمپ قیلینیشی عاقبتیده تامیرلری هوادن تۆلیب یاریلگن میکن؟! هیچ کیم نینگ بو سوالگه قانقرلی و منطقی جوابی یوق. نه شفاخانه داکترلری نینگ، نه پرستارلر نینگ، نه دولت اداره‌لری نینگ و نه آدم‌لر شایعه‌سی نینگ. لېکن عایله اعضاسی حاجی نینگ اؤلیمینی اته‌یین قیلینمه‌گن بیر قتل درجه‌سیده شېه‌لی دپ بیله‌دیله. اولر نینگ تخمینچه، حاجی داکتر و پرستارلر نینگ توجه‌سیزلیگی و نابلدلیگی طفیلی نفسی سیقیلیب تلف بؤلگن. کروناگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه نینگ ایشلاوچیلریدن بیرى نینگ ایتیشیچه، غزنی ده کۆپچیلیک داکترلر و پرستارلر آکسیجن

دستگاهلرینی تؤغری و درست ایشله تیشنی بیلمه یدی لر. کؤمکچی تنفس دستگاهلری آکسیجن بپریش باسیمی نقطه نظر دن اوچ تورگه بؤلینه دی. بیرینچیسى: بیر پیت نینگ اؤزیده هم دستگاھدن، هم آغیز یؤلیدن تشقریده گى هوانى تنفس قیله دی. ایکینجیسى: دستگاھ آرقه لی قویى باسیم بیلن کسلگه آکسیجن بیتکز یله دی. اوچینچیسى بیمار نینگ تنفس سیستمی بوتوله ی ایشدن توشه دی و نفس آلیش فقط دستگاھ آرقه لی ممکن بوله دی. اونینگ ایتیشیچه غزنی ده کرونا مرکزی نینگ کؤپچیلیک داکتر لر و پرستار لری نینگ نابلدلیگی، شونینگدېک، بو مرکز ده گى حد دن تشقری ازدحام حاجی و حاجی گه اؤخسه گنلر نینگ اولیمیکه سبب بؤلگن بؤلشی ممکن. اونینگ ایتیشیچه آکسیجن دستگاھینی یوقاری درجه ده پمپ قیلیش، تۇپنی پمپ قیلیشگه اؤخسه یدی. اگر موظف داکتر و پرستار ایشیشگه درست بلد بؤلمه سه، یاکه تؤغری بجرمه سه، بیمار تۇپگه اؤخشب قاله دی: بیر تامان دن آغیز و بورنی یاییق بؤلگنلیگی سببلی هیچ کیم آوازینی ایشیتمه یدی و ایکینجی تامان دن تامیر لری هوان دن تۇلیب تاشه دی و ... بو گپلر آغیزمه-آغیز حاجی نینگ عایله سیگه هم بیتیب باره دی. اما قؤللریدن هیچ بیر ایش کپلمه یدی.

حاجی نینگ وفاتیدن بیر هفته اؤتگن دن کپن کابل دن کپلگن تست نتیجه سی منفی اېکنلیگی معلوم بوله دی. یعنی حاجی اولیمی کرونا کسللیگیدن اېمس اېکن. بو نتیجه حاجی نینگ عایله اعضا سیده گناه حسینی آشیره دی. عایله اعضا سی افغانستان شیعه لری نینگ کؤپچیلیگی اوچون تقلید مرجعی بؤلگن آیت الله محقق کابلی نینگ دفتری بیلن تماس آله دیلر. ماجرانی گپیریب بېرگن دن کپن اولردن هدایت طلب قیله دیلر. آیت الله دفتری تامانیدن اوچ شرط بیلن قبرنی

آچیش و قیته تدفیق قیلیش اجازه سی بیریله دی: بیرینچی بو که جسد چیریپ تیتیلیب کپتمه گن بؤلشی کپره ک. ایکینجی، میت گه توهین بؤلمه سین. اوچینچی، میت نینگ اۆلیم سببی کرونا اېمسلیگیگه یوزده-یوز مطمین بؤلشلی کپره ک.

حاجی نینگ عایله سی قبرنی آچیش اوچون تقلید مرجعی دفتری نینگ هدایتیدن تشقری، کابل عدلی طب مرکزی داکترلری بیلن هم مشوره-مصلحت قیله دی و نهایت رمضان هییتی نینگ تورتینچی کونی سوو، آلاو، کفن و تابوت آلیب قبرستانگه باره دیلر و حاجی نینگ قبرینی آچه دیلر. حاجی نینگ جنازه سی بیر هفته توپراق آستیده قالگنیگه قره مه ی ساپه-سالم اېدی. بونینگ سببینی حاجی نینگ جنازه سی سالینگن پاراشوت خریطه دن دېب بیله دیلر. بو گل تدفین مراسمی بیر-بیر اجرا قیلینه دی: جنازه غسل بیریله دی، کفن قیلینه دی، عایله اعضاسی قاعده گه کؤره سؤنگگی بار حاجی نینگ یوزینی کؤریب او بیلن وداغله شه دیلر. کپن جنازه نمازی و تلقین اؤقیله دی و حاجی توپراقه تاپشیریله دی.

بو مراسمدن کپن و حاجی نینگ کرونا تستی نتیجه سی منفی اېکنلیگی معلوم بؤلشیدن سؤنگ، شایعه لر پسیده دی، لېکن یوقالیب کپتمه دیدی. محله نانواپی، ملا امام، محلی انکشاف کپنگشی رئیسی و بیر نېچته آقساقال و موی سفیدلرنی بیغیب اولرگه: «اگر سیزلر، بو اوی نینگ کروناسی یوق دېسنگیزلر، مېن اولر نینگ نانینی پیشیره من، بؤلمه سه پیشیره من»، دپیدی. همه نینگ رایبی مثبت اېدی و نانواپی بو عایله نینگ نانینی پیشیریشگه راضی بؤلده دی. لېکن ملا امام آلدینگیدېک اویلرگه مهمان بؤلمسدی. شونینگ اوچون مهمانلیک اؤرنیگه هر کپچه، هر اویدن اوچ یوز افغانی بیغیب بیریلیشینی طلب

قیله دی تاکه اؤزی اؤزینی مهمان قیلسه و آدملرنینگ شریف وقتینی آلمه سه. اهالی بو تکلیفنی قبول قیله دی. غزنی ده کرونا ویروس سالغینی کونلریده یوزه گه کپلگن یگانه اؤزگیش شو بؤلده دی.

حاجی نینگ عایله اعضاسی قریب ایگی آی میش-میشلرنینگ ساووق و قاره سایه سی آستیده شکنجه بؤلده دی. بو مدت ایچیده همه جوده یامان روحی وضعیتنی باشدن کپچیره دی. اولرنینگ جسمی اویده بؤلسه ده، روحلرینی جامعه قبرستانگه انتقال بپرگن ابدی. اولر اؤزلرینی حاجی بیلن بیرگه دفن قیلینگن دېب اؤیلردی.

حال بو که، حاجی نینگ وفاتیدن کپین عایله اعضاسیدن بیرانته سی هم شهبه لی بیر یؤتلمه دیدی. سالغین نینگ ایگینچی موجیده افغانستان و غزنی شهری اهالیسیدن کؤپلر کروناگه مبتلا بؤلشلیریگه و کؤپلر جانلرینی قولدن بېریشلیریگه قره مه ی، حاجی نینگ عایله سیده هیچ کیم کسل بؤلمه دیدی. حتا عایله ده گی کپکسه لر کرونا سؤقماقلریدن ساغ-سلامت اؤته دیلر.

حاضر حاجی نینگ وفاتیدن قریب بیر ییل اؤتگن و عایله اعضاسی اونینگ یوقلیگینی کم-کم قبول قیلگن و حاجی سیز حیاتگه اؤرگنوب قالگن بؤلسه لر-ده، بلکه اونوت بؤلر میکن، دېگن امید بیلن اؤشه مشئوم کونلرینی اېسلشدن اؤزلرینی تیشگه حرکت قیله دیلر، لېکن بریبیر بؤلمه دیدی.

آنه نینگ یوره ک خروجی و
اوغیلر نینگ قوراللی مدافعه سی

کرونای نینگ آتی بیرونینگ قولایغیگه چلینمىسدن اوچ ییل بورون لؤگر ولایتی محمد آغه اولوسوالیگی نینگ مرکزیده کېکسه بیر خاتین آغریب قاله دی. کسلی نینگ کرونا مهلك مرضیده بؤلگن اوچته بېلگىسى بار: يۇتل، سنجیق و نفس تارلیگی. بو بېلگىلر کون سىین کمپیر و اؤغىللىرى نینگ حیاتىنى زهرگه ایلنتیره دی. کمپیر نینگ اوچ اؤغلى بار. اوچله سى هم اویلنگن. لېکن همه لرى اؤشه اولوسوالىکده بیر اویده یشه یدیلر. اؤغىللىر کسل آنه لرىنى بلکه بیر علاجى تاپیلر دېب اوزلوكسىز داکترمه. داکتر کېزىرىب يوره دىلر. داکترلر کمپیر نینگ کسلىنى يوره ک مشکلى دېب تشخىص قىله دىلر و اونگه يوره ک دارولرىنى تجویز قىله دىلر. اوچ ییل ایچیده تابلېت و شربت خرىطه لرى آلدىن-کېن بؤشه تىله دی، اما آنه نینگ کسل يوره گى نینگ سلامتلىگىنى هیچ قىتریب آللمه یدى. شونده ی قىلىب، کمپیر کرونا وىروس نینگ غوغاسیگه قدر دارو-درمان کؤمگى بیلن حیاتىگه ادامه بېره دی.

۱۳۹۹-ییل نینگ بهاریده کرونا وىروس نینگ کېنگ ترقه لىشى نینگ آلدىنى آلیش اوچون افغانستانده عمومي قرنتین وضع بؤلگنده، لؤگر

ولایتی نینگ مرکزی پل علم شهری هم مملکت نینگ باشقه شهرلری کبی اجباری قرنئینگه کپته دی.

شونینگدېک، محمد آغه اولوسواللیگی اهالیسی هم آز-ماز قرنئینی رعایت قیله دی. قرنئین نینگ بیرینچی کونلری لوگر مردمی اوچون قورقینچلی کونلر ابدی. بیر نېچه کون پل علم شهری مطلق تعطیل بۇله دی. برچه دروازه لر - اویلر و مکتبلر دروازه سیدن باشلب، مسجدرلر و دکانلر دروازه سیگچه همه سی آدملر یوزیگه یاپیله دی. اما شهر مردمی بو وضعیتنی چیده ی آلمهیدی و بیر هفته دن کپین، بوتون تهدیدلر و صحی و ایمنی توصیه لرگه قره مه ی، دروازه لر قیته دن آچيله دی و حیات یریم قرنئین حالتیده ینه باشلنه دی. اما کمپیرنینگ حیاتی ینه اؤشه-اؤشه - قیل اوستیده دوام اېته دی.

ایکی آی کرونانینگ واهمه سی-یو هیاهویی بیلن اؤته دی. شو مدت آقیمیده کمپیرنینگ احوالی ینه هم وخیم راق بۇله باره دی. اؤغیللر کپکسه آنه لریدن جانکؤیرلیک بیلن مراقبت قیله دیلر. کمپیر دپیرلی بوتون کونلرنی آه و ناله بیلن بیمارلیک بستریده اؤتکزه دی. حتا بیر لقمه نان هم تاماغیدن زؤرغه اؤته دی. باره-باره شو قدر ضعیف و نحیف بۇله دی که، اوندن تپری بیلن سویکدن باشقه نرسه قالمهیدی. کمپیرنینگ نفسی سیقیلیب قالگنده، اؤغیللری نینگ نفسی هم حساب بیلن کیریب-چقهدیگن بۇلیب قاله دی. اؤغیللر آنه نینگ عذابلنیشی کؤریب اؤرتنئیب قینه له دیلر، اما کروناگه چلینیشیدن قورقوب کسل آنه لرینی شفاخانه گه آلیب بارالمه ی دیلر.

بیر کېچه آنه توسندن یوره گی خروج قیلیب حالدن کپته دی. اؤغیللر آنه لرینی شفاخانه گه آلیب باریشدن بۇلک چاره تاپمه ی دیلر. اؤغیللردن بیرى اونى كېچه سی ولایت مرکزی پل علم گه، «نایب امین الله خان

لۇگري» ناملى دولت شفاخانه سىگە آلىب بارەدى. شفاخانه نىڭ اوضاعى كۇپ اغدر-تۇنتر. بو اغدر-تۇنتر و سراسىمەلىك كرونا ھىاھويىدن كېلىپ چىققن. گۇيا آدم فقط كروناگە مېتلا اوچون كسل بۇلمەيدى. اگر بىراو سىنگن آياغى نىڭ معالجهسى اوچون ھم مراجعە قىلسە، او بىلن كروناى بېمار كى معاملە قىلىنەدى. شونىڭ اوچون داکترلر باشدە بېمار كىمپىرنى قبول قىلىشدىن تىنەدىلر و بېمارنى لۇگر ولايتىدە گى كروناگە اختصاصلشتىرىلگن شفاخانه گە آلىب بارىشگە اصرار قىلەدىلر. بو اصرار كىمپىرنىڭ اۋغلىنى ناراحت قىلەدى. داکترلر بىلن كىمپىرنىڭ اۋغلى آرەسىدە جنجال بۇلەدى. داکترلر: «بو مريضدە كرونا نىڭ برچە بېلگىلرى كۆرىنەدى. شونەدى اېكن، احتمال كرونا سىبلى نفس تارلىگىگە دچار بۇلگن-دىر»، دېدىلر. اۋغىل: «آنەمدە بو بېلگىلر كرونا يۇق زمانلردە بار اېدى. حاضر اونى كرونا شفاخانه سىگە انتقال بېرسك، او بېردە حتماً كروناگە يۇلىقەدى»، دېدى.

نھایت، كۇپ جنجال-و دېدى-دېدىلردن كېن كىمپىر اۋشە شفاخانه دە بستر بۇلەدى. داکترلر ھمە ايشدىن آلدىن كىمپىردن قان آلىب تحليل اوچون ولايت شفاخانه سىگە جۇنتەدىلر و كرونا شفاخانه سى قاننى كابل يوبارەدى. آرەدن ايگى كون اۋتەدى، بو ايگى كوندە آنە كۇمادە و اۋغىللىرى بېقرالىك بىلن آنە نىڭ ھوشگە كېلىشىنى كۇتەدىلر. اما اوچىنچى كونى توشدىن كېن كىمپىر دنيادن اۋتەدى.

آنە اۋلگندىن كېن اۋغىللىر آنە لىرىنى توپراققە تاپشېرىش مراسىمىنى شكوھلى راق قىلىپ اۋتكزىشگە تېرىشەدىلر. چونكە لۇگر ولايتى دىندار مردمى نىڭ ايشانچىگە كۆرە، بىر جنازە نىڭ اشتراكچىسى

قنچه كۆپ بۆلسه، اؤشه جنازه نىنگ رو حى كۆپراق اخروي ثوابنى نصيب بۆله دى و جنازه گه قتنشگنلر هم دنيوي ثواب قؤلگه كىرته دى. مسجدر ملا اماملرى بو موضوع حقيده قيته-قيته آدملرگه وعظ قىلگن و آدملرنى جنازه مراسميگه قتنشگه تشويق قىلگن: «متوفا رو حى اونىنگ جسديدن ايرىلىش و مفارقت وقتيدن تا دفن وقتىگچه اونىنگ اطرافيده پرواز قيله دى و برچه واقعه لرگه ناظر بۆله دى...»

اېنديگىنه ابدىتگه قاووشگن كمپىرنىنگ اؤغىللىرى دىندارلىكدن تشقرى، مردمدارلر هم. او ولايتده همه نىنگ اؤزىگه يره شه نام و نشانى-يو دوست و دشمنى بار - بىرى مكتب سر معلمى، باشقه سى تجارت قيله دى و اوچىنچىسى محلي پوليس قومندانى، قومى و قىيله سى نىنگ بىر تعداد اېرككلرى و ياشلىرى اونىنگ قولى آستيده خدمت قيله دى و اونىنگ بو يروغىگه بؤيسىنه دى. اولر آنه لرى كرونا سببلى وفات قىلمه گىنى آچىق-آيدىن بيله دىلر. شونده ي اېكن، آنه لرى نىنگ جسدى رسم بۆلگن قاعده اساسيده توپراققه تاپشىرىلىشى كېرەك. بىر نېچه يىل آلدىن آنه لرى توپراققه تاپشىرىلگنى كى. اولر آنه لرى نىنگ دفن فراسميده كمچىلىك بؤلىشىنى ايسته مه يدىلر. هر قنده ي قصور و كمچىلىك گناه حسىنى تويىش، خجالت بؤلىش و آدملر آلديده باش كۆتريب يورالمسلىكلرىگه سبب بۆله دى. شونده ي اېكن، حركت قىلىشلىرى كېرەك.

فوتي اعلان يازه دىلر و جنازه مراسمى نىنگ تداركىنى آله دىلر. فوتي اعلانده اؤغىللىر نىنگ ناملىرىدىن تشقرى، اوزاق-يقىن قوم-و قرىندا شلىرى نىنگ ناملىرى هم ذكر بۆله دى. اعلان ايگى دفعه، بىر دفعه خفتن نمازىدن كېين، ينه بىر دفعه بامداد نمازىدن كېين مسجدر بلندگولرى آرقه لى اولوسواللىك مركزى سطحيده و پل علم

شهری نینگ ایریم نقطه لریده دوستلر و تنیش-بیلشیر اطلاعیگه یپتکز یله دی.

اؤغیلر آنه لری نینگ جنازه سینى اېرته لب شفاخانه دن محمد آغه اولوسواللیگی نینگ مرکزیده گی محله مسجدیگه آلیب کېلماقچی بؤلهدیلر. تا او پېرده غسل بېریلسه، کفن قیلینیب تابوتگه قوئیلسه. کېن تابوت اویگه آلیب باریلسه تا عایله اعضاسی سؤنگ بار میت نینگ یوزینی کؤریب او بیلن وداعلشسه. اوندن کېن تابوت تشیيع قیلو وچیلر بیلکه لریده اویدن اوی یانیده گی قبرستانگچه مشایعت قیلینسه.

بو ترتیبات شونده ی بیر شرایطده قؤل اوستیگه آینه دی که، دولت و عامه ساغلیگی هر قنده ی ییغیلیشینی ممنوع اعلان قیلگن. عامه ساغلیگی نینگ توصیه لریگه کؤره جنازه مراسملری نهایت مختصر و برچه صحی نکته لرنی رعایت قیلش اساسیده عملگه آیشی کېرک. اگر بېراو کروناگه چلینگن لیک یا که کروناگه شبهه قیلنگن لیک سببلی دنیادن اؤتسه، عایله اعضاسی نینگ اره لشوویسیز، عامه ساغلیگی ایشلا وچیلری تامانیدن توپراقه تاپشیریله دی. امین الله خان لؤگری شفاخانه سی نینگ داکترلری کمپرنینگ جنازه سی تشیيعی نینگ اعلانینی اېشیتیب، بروکراسی رسمینی رعایت قیلگن حالده، عامه ساغلیگی ریاسیتیگه قوییده گیچه گزارش بېرهدیلر: بو شفاخانه ده محمد آغه اولوسواللیگی نینگ یشا وچیلریدن بیر خانیم وفات قیلگن. قرینداش لری اونینگ اؤلیمینی طبیعی و نفس تارلیگی عارضه سیدن دېب بیلهدیلر. اولر جنازه نی اولوسواللیککه انتقال بېریب، کتّه بیر مراسم آرقه لی، کؤپ آدم لراکیده توپراقه تاپشیرماقچیلر. اگرچه هنوزگچه متوفانینگ قان تحلیلی نتیجه سی کابل دن یېتیب کېلمه گن.

اولر بو نفس تارلیگی نینگ سببینی کروناویروسکه چلینگنلیکده دېب اویله ماقده لر. اگر جنازه مراسمیده ساغلیک توصیه لریگه رعایت قیلینمه سه، بویوک بیر فاجعه یوز بهره جگی احتمالی ایتیلماقده. عامه ساغلیگی مسؤللری سراسیمه گه توشه دیلر و بو فاجعه نینگ آلدینی آلیش اوچون ولایت امنیه قومندانلیگینی خبر قیله دیلر. لؤگر ولایتیدن بؤلگن روایتچیلردن بیرى نینگ ایتیشیچه، امنیه قومندانلیگی اوچ رنجر پولیسینی شفاخانه گه سوق بهره دی تا کمپیر جنازه سی آرتیلگن آمبولانسنی شهر یقینیده جایلشگن قبرستانگچه کوزه تیب قویسه و جنازه باشقه کرونایی مرده لردېک توپراققه تاپشیریلسه. بو برنامه نه فقط فاجعه نینگ آلدینی آلمه یدی، بلکه قوراللی اوروش بیلن یکونلنگن تۇقنشووگه آیب کپله دی.

کینگی کونی، ابرته تانگده قبر قزیش اوچون اؤغیللر تامانیدن بیر نېچه کیشی قبرستانگه یوباریله دی. قبرستان بیلن هاوولی بیر-بیریگه یقین حدودده جایلشگن. قبرستاندن هاوولی، هاوولیدن قبرستان کورینیب تورر اېدی. اما شفاخانه انچه اوزاق اېدی. شفاخانه آلدیده بیر نېچته رنجر اوستیده پولیس لباسی کینگن قوراللی آدملر کمپیر جنازه سینی قبرستانگچه کوزه تیب قوییش اوچون تیار تورگن. ینه بیر تامانندن محمد آغه اولوسواللیگیده هاوولی آلدیده ییغیلیب تورگن آدملر سانى وقت اؤتیشی سین کؤپه ییب بارماقده. شو آرده شفاخانه دن، دولت آمبولانس رنجر بیلن جنازه نی پل علم شهری اطرافیده گی قبرستانگچه کوزه تیب کپلیب، غسل بهره سدن، کفن قیلمسدن و جنازه نمازی اؤقیمسدن دفن قیله دی، دېگن خبر یتیب کپله دی. اؤغیللرنینگ اؤلیک خانه ده ییغیلگن جمعیت کبی لحظه مه-لحظه غضب و سراسیمه لیگی آشیب باره دی. جمعیت

سانى كرونادان آلدىنكى جنازه مراسىلرىگە قرەگندە كىمراق بۇلسە-دە، مىنگدن آرتىق كىشى يىغىلىشكن. ماسك كىيىگنلر سانى كۆپ اېمس، لېكن ھەمە مىت نىنگ حرمتىگە تىنچ، مۇدب و جىم گىنە منتظر اۆتيرگن.

منتظرلىك اوزاققە چۆزىلەدى. اؤغىلر بىلن دولت كوچلىرى آرهسىدە قندەى گپ-سۆزلر بۇلىب اۆتگنى نىنگ جزئىياتى نامعلوم. اما معلوم بۇلىشىچە بو گپ-سۆزلردن ھىچ بىر نىتجە چىقمەگن. نھاىت، دولت كوچلىرى مردەدارلر نىنگ گىيگە قولاق سالمەى جنازەنى آمبولانسگە قۇيەدىلر و آمبولانس، رنجلر قورشاويدە قبرىستان تامان يۇلگە توشەدى. جوزا آيى نىنگ كونلرىدن بىرى. ساعت توشدن آلدىنكى تۇقۇز. اؤغىلر غضب بىلن تورلى-تومن قوراللىر كۆترب، مۇترگە مىنب، ولايت مركزىگە قرەب يۇلگە توشەدىلر. ۳۵ كىلومتر يۇلنى ۲۰ دىققەدە باسىب اۆتوب پلعل شھرىگە يېتىب كېلەدىلر. نظردە توتىلگن قبرىستانگە يېتىشمىسدىن آمبولانس بىلن رنجلر نىنگ دىمىنى تۇسەدىلر. كىمپىرنىنگ قومندان اؤغلى و اونىنگ بىر نېچە نفرلىرى پىكا و راکت بىلن تامگە چىقىب سىنگر آلەدىلر.

تارتىشوو ينە بىر ساعت دوام قىلەدى، لېكن دعوا طرفلىرى اۆز موضىلرىدن چېكىنمەيدىلر. يىخلىت لباس كىيىب آلگن عامە ساغلىگى خادىملرى آدىلر نىنگ كۆزىگە نكىر و منكر بۇلىب كۆرىنەدى. اولر آدىلرنى آگاھلىتىرىب دىپىدىلر: «جنازەگە قول اۆرسىگىز كرونا وىروس ھەمە ياققە يايىلەدى، شھر آدىلرى حىياتى خوف آستىگە توشەدى. شفاخانەلر تۇختاوسىز يۇتەلەدىگن كىسلردن تۇلەدى. قبرىستانلردە جاي قالمەيدى. اؤشندە بو فاجعە نىنگ مسؤلىتىنى كىم بۇنىنگە آلەدى؟»

پولیسر جیم - گپیرمه دیدیلر. اولرنینگ وظیفه سی بو یوروققه مطابق عمل قیلیش و عامه ساغلیگی خادم لری نینگ گپلریدن حمایت قیلیش. بو یوروق شو که، جنازه اېگه لریگه تاپشیریلمه سین. اما جنازه اېگه لری دینی مراسم ادا ایتلمسدن جنازه نی توپراققه تاپشیریشگه اجازه بېرمه دیدیلر. چونکه اولرنینگ کرونا دېگن نرسه یوقلیگیگه ایشانچلری کامل. هیچ کیم اولرنینگ گپیگه قولاق سالمه گندن کپین، اوغیللردن بیری زور بیلن آمبولانس نینگ ایشیگی آچه دی و بیر نېچه کیشی یاردمی بیلن جنازه نی آمبولانسدن چیقردی. شونده قورال لر تیلگه کیره دی و کمپرنینگ جنازه سی میدانده قاله دی. ایگی تامان هواگه قره ته اوق اوزه باشلهدیلر. کپین میلتیقلر میللرینی بیر-بیرلریگه قره تیب نشان آله دیلر و برماقلرنی ماشه گه قویهدیلر. خداگه شکر ماشه لر باسیلمه دیدی. ینه بیر نېچته جنازه دفن اوچون قؤلریده قالمسدن آلدین یوقاری مرتبه لی دولت اربابلری اره لشووی بیلن پولیسرگه ساحه نی ترک ایتیش بو یوروغی بېریله دی.

توشدن آلدین ساعت اوڭن بیلرده «نکیر و منکر» لر ینه بیر بار کمپرنینگ اوغیللرینی آگاهلنتیریپ: «ساغلیک توصیه لرینی نظرگه توتمه ییسیزلر، اگر گروناگه چلینسنگیزلر هیچ بیر شفاخانه سیزلرنی تحویل آلمه دیدی» دېدیلر. کمپرنینگ اوغیلریدن بیری: «یوقالینگ بو پېردن!» دېب جواب قیتردی.

بو مشمشه لردن کپین اوغیللر آنه لری نینگ جنازه سینی محمد آغه اولوسواللیگیه انتقال بېره دیلر و اوشه کونی توشدن کپین جنازه نی توپراققه تاپشیره دیلر.

مختار و اونینگ کرونازده قلیغی

مېن «مختار علی نوري» من. مېنينگ اپنگ يوقاری تحصیلي درجه م مکتب نینگ تۇقیزینچی صنفی. نېچنچی درجه ده لیگی نامعلوم بۇلگن بامیان ولایتیده گی بیر مکتبده، بوگونگی معیارلر بیلن تۇقیزینچی صنفده بۇلیش، قنچه تحصیل حسابلنەدی که، مېن اونى تیلگه آله من. نیمه بۇلسه هم، بونی مېن خواهله مسدیم. مېنینگ آرزویم کۇپچیلیک تېنگقورلیریم قطاری درس اۇقیش، بیلیم یورتیگه کیریش و یاشلیک چاغلریم نینگ رنگلی آرزولریگه اپریشیش اېدی. لېکن بامیان نینگ «شش پل» قیشلاغیده گی کۇپ سانلی عایله م حیاتیکه سایه سالگن قشاقلیک بو آرزولریم یۇلیده تۇسقىنلیک قیلردی. قشاقلیک نینگ ذاتی فلسفه شو که، اونینگ سایه سی قنچه لیک قاره راق و ساووقراق بۇلسه، آدملر نینگ آرزولرینی شونچه آسانراق سۇلديریره دی و قوریتەدی.

قشاقلیک نینگ منه شو قاره و ساووق سایه سی اېدی که هجری قویاش بیلی نینگ ۱۳۸۷-ینچیسیده آرزولریمدن بیرى بۇلگن درس اۇقیشدن قۇل تارتدیم و یۇلیمنى مکتبدن بامیان نینگ خاتین-قیزلر باغی تامان بۇردیم. اۇن پېش-اۇن آلتی یشر اېدیم که، حیاتیم نینگ بیرینچی شغلینی اۇشه باغده تجربه قیلدیم. اصلیده شغل اېمس

اېدی، بیر شاگردلیک اېدی. مېن سروقامت، سريغ ساچلی كانادالیک بیر عيالگه شاگرد بؤلگن اېدیم. او بامیانده خلق ارا بیر مؤسسهنینگ ایشلاوچیسى اېدی. آلتى آلیک بیر دورهده او مېنگه هم آشپزلیکنى اؤرگتدی، هم آى آخريده چؤنتگیمگه قیرق دالر قیستیردی. قیرق دالر او بیللرده بو کونلریننگ اؤن بېش مینگ افغانیسى نینگ جایینی باسردى. دېمک، ایشى، حرفهسى و مهارتى بؤلمه گن بیر بامیانلیک اؤسپیرین اوچون کتّه پول اېدی. او بیلن حیاتدن لذت آلیش و اؤزینی مفید حس قیلیش ممکن اېدی.

درس اؤقیش آرزویم چلپرچین بؤلگندن کېین، بوتون فکر و ذکریم بیلن باشقه آرزویم بیلن مشغول بؤلدیم. باشقه آرزویم پولدار بؤلش اېدی. پول هر جهتدن مېن اوچون مهم اېدی. بیرى بو جهتدن که، او بیلن عشقیمگه اېریشه آردیم. یاشلیکدناق تاغهنینگ قیزینى سېوردیم. تاغهنینگ مزار شریفگه کؤچیب کېتگینگه بیر نېچه ییل بؤلگن اېدی. مېنینگ کؤنگلیم هم اولر بیلن بیرگه کېتگندی. نېچه ییللردن بېرى، یالغیر قالگنیمده خیال سورردیم. خیال سورگنیمده مېن کویاو اېدیم-و تاغهنینگ قیزی کېلین. یوزلب شاد و خرم اېرکک-عیاللر مېنینگ گردیمگه کېلک. عایله م و دؤستلریم شادلنیب اؤینردیلر. تؤغریسى، کؤنگلیمده بو آرزولریم بؤلمه گنده، آشخانه لرده ایشلب اؤسپیرینلیک ییللرینی قندهى هم اؤتکزردیم.

خاتین-قیزلر باغیده آشپزلیکنى اؤرگنیش نینگ آلتى آلیک مدتى آخرگه یېتدی. بامیان نینگ «بودا کمپى» هوتلیده ایشگه کیردیم. او یېرده هم اول شاگرد اېدیم. کېین آشپز و کېین راق اېسه هوتل مدیرى بؤلدیم. بودا کمپیده ایکی ییل و نېچه آى ایشله گندن کېین، اؤزیمگه ایشانچیم، تجربه م و پولیم شو درجهده یېترلى بؤلدى که، دایکندیگه

باریب، نیلی شهریده او یرده گی هوتلردن یخشیراغینی قوریشگه قوریم پتردی. دایکندیده نیلی شهری نینگ هیداوچیلری، مسافرلری و بازارچیلری یوزیگه «بادام گلی» مهمانخه سینی آچگنیمده، کپله جککه مپنی خوشبین قیلووچی کؤپ بېلگیلرنی کؤرردیم. بیرینچی بېلگی دایکندی نینگ هوتلدارلیک تاریخیده سابقه سی بؤلمه گن تورلی طعاملر منوسی اېدی. دایکندی ده هوتل طعاملریدن ذهنلریده بار نرسه برنج و کچالو قوورمه یا که بیر قازانده بیر-بیری بیلن کپلیشه آلمه دیدیگن تورلی ادویه لرنینگ قاریشمه سیدن حاصل بؤلگن شوروا اېدی. لېکن مپن طعام صحنه سیگه قابلی، قاوورمه، کباب و تورلی خارجی غذالرنی آلیب کیریش بیلن برنج، کچالو قاوورمه و شوروانینگ کلیشه سینی برهم اوریب، قازان ادویه لری آره سیده شونده ی موازنت و کپلیشونوی برقرار قیلدیم که، هر مشتری لقمه سی بیلن بیرگه قؤلینی هم یوتیب یورباره دیگن بؤلدی. ایکینچی بېلگی ۱۳۹۳-ییل نینگ جمهورلیک ریاستی سیلاولری کوره شی نینگ هممه سی و هیاهویی دایکندی بازارینی قیزیتگنی و هوتلرنی مسافرلردن تۆلدیرگنی اېدی. سیلاولر ایستیمه سی توشیب، بازار هم ساوویدی. مپنینگ «بادام گلی» م مشتریلری هم اوچدیله و کپتدیله. کسادگه اوچره ب، شونی بیلدیم که، یخشی دېب تعبیر قیلگن بېلگیلریمیز، بعضاً، نه قدر الداوچی و ادشتیرووچی بؤلېب چیقهدیله.

کؤچ-کورانیمنی دایکندیدن بیغیب، ینه بامیان گه قره ب یؤل آلدیم. بامیان ده «غلغله» دېگن هوتلگه ایشگه کیریش اوچون باش اوردیم. اونچه وقت اؤتمه ی ایشگه قبول قیلیندیم. ایش حقیق ۱۷ مینگ افغانی تعیین قیلیندی. بیر نچه آی ایشله گندن کپین، هر آی ۱۷

مینگ افغانیچه یشه ی آلمسلیگیمنی بیلدیم. اویلب كورسم، بو شكلده دوام بېرسم، مېن حیاتدن قرضدار بۆلهمن، حیات مېندن. شونده بوتون سورگن خیال-آرزولریم، تحصیل قیلیش آرزولریم کبی نابود بۆلیب كېته دی.

بو یورته مېنینگ وضعیتیمگه توشیب قالگنلر یوره دیگن یۆلده یوریش قراریگه كېلدیم. بارسه كېلمه یدیگن یۆل. بو یۆلده یوریش هر کیم نینگ قۆلیدن هم كېلمه یدی. بو یۆل نینگ آخری اۆزگیش دیر. بلکه حیات، بلکه اۆلیم بیلن توگه یدی بو یۆل. اېران، تورکیه و یونان چېگره لرینی آرتده قالدیریب، خوش آب و هوا، ایش-کوچی یخشی، كېلیمی زۆر اروپا یورتلریگه یېتیب بارسم. ایکی دفعه ارسلان یوره گینی یوره گیمگه باغلب یۆلگه چیقیدیم. ایکی دفعه هم مرّه گه یېتیب بارالمه دیدیم. فقط اېران چېگره سیگه باریب توگه دی. بیرینچی بار اېران چېگره کوچلری زاهدانن قیتردیلر و ایکینچی بار کرماندن. البته، بولر بو جمله لرنی یازیش قدر آسان كېچمه گن. گرمان اردوگاهیده شونده ی بلالرنی باشیمگه كېلتیردیلر که، قنده ی بۆلمه سین وطنده قالیشگه قناعت حاصل قیلدیم. خواه اۆله ی، خواه تیریک قاله ی. اۆشه ایکی نتیجه سیز اورینیشدن کپین شونی اؤرگندیم که، آدم اؤز وطنی نینگ یخشی-یامانی بیلن كېلیشه آلیب یششی ممکن، اما باشقه بیراونینگ یورتی بیلن اېمس. بېگانه یورته بیر دردی ایکی درد بۆله دی و ایکی درد تورت درد...

بامیانگه یېتیب كېلگنده، ایش اختریب ینه اۆشه تنیش و اېسکی اېشیکنی تقیلتدیم. هه، ینه بامیانده گی غلغله هوتلی، اما بو كېز آشپزباشی صفتیده ایشگه آکندیم. ایکی ییل ایشله گندن کپین، اېندی بادام گلی مهمانخانه سی نینگ باتیشیدن و نتیجه سیز سفرلردن قالگن

قرضلرنی اوزیب تاغه مینگ قیزی بیلن مزارشریفده اونشتیریلدیک. اونشتیریلگندن کهن توی کونی حقیده گی خیال سوریشلر رنگ-برنگراق و جزئیاتی تورلی-تومنراق بؤلگن ابدی. ۱۳۹۷-بیل نینگ قریان هییتی یقینلشگن ابدی. ایش حقیم نینگ بیر قسمینی آلدینراق آلیب، مزارشریفده نامزدیمگه هییتلیک باردیم. قیتیب کهلگنیمده، هوتل نینگ مالی بؤلیمی بیلن حساب-کتاب قیلدیک، هوتلدن برابر اهلک آلتی مینگ افغانی قرضدار اهدیم. نوروزگچه اوزلوکسیز ایشله سم، ینگ قرضلریمنی اوزردیم. حیات ینه قرشیمگه ینگ بیر کته سؤراق بهلگسینی قویگن ابدی: هوتلده آشپزلیک قیلش ایش حقی بیلن یشه ی آله سن می؟ البته که، مهنینگ جوابیم «یوق» ابدی.

دایکندیده هوتل آپیشنی یاقتیرر اهدیم. شونده ی اهن، ۱۳۹۸-بیل باشلریده نیلی گه باریب افسکی نیلی بازاری باشیده بیر هوتلنی اجاره گه آلدیم. دایکندیده هوتلدارلیک نینگ ایکینچی تجربه سی یامان اہمس ابدی. باره-باره ایشیم رونق آلدی، «آسیا قلبی» هوتلی اوز مشتریلرینی تاپدی. اوز ایشیمدن راضی اهدیم. ۱۳۹۹-بیل نینگ نوروزی آلدیده اہندی توی قیلیب خاتین-خلجنی ییغیب آلم، دهن قرارگه کهلدیم. نوروزگه بیر نهچه کون قالگن ابدی. دایکندیدن بامیانگچه، بامیاندن کابل و او بپردن مزارشریف گچه بؤلگن اوزاق و اگری-بوگری یؤللرنی باسیب اؤتیشگه آتلندیم. ۱۳۹۹-بیل نینگ نوروزیده مزارشریفده تاغهم اوییگه یپتیب کهلگنیمده کرونا هم شتاب بیلن چین دن اهران گه و اهران دن هرات گه یپتیب کهلگن ابدی. البته، قورقوو و وحشتی اوزیدن آلدین کابل گه، مزارگه و باشقه شهر و قیشلاقلرگه سایه سالگن ابدی.

شونده یین که تاغه مگه قره ب: «اېندی تۆیمیزنینگ سرشته سینی قیلسنغیز، تاغه!»، دېگنیمده تاغه م قۇرققندن اۇزینی ییغیب: اۇغلیم، صبر قیلینگلر کرونا توگه سین» دېدی.

کرونا اېندی حقیقتگه ایلیب بۇلگن اېدی، اوندن كۆز یومیب بۇلمسدى. قۇرقوو و وحشیتیدن همه اۇزینی اویلرده قىب قۇیگن اېدی. بو تىلمه گن دشمن، بو مرموز نفوذی كۇپلرنی تېلبه لیک چېگره سیگه آلیب كېلگن اېدی. آدم اۇزیدن قۇرقردی. مبادا شو آنده تېریم آستیگه كیریب، اۇز ایشینی قیله یانگن-دیر، دېب اویلردی آدم.

مزار شریف دن بامیانگه قیتیب كېلگنیمده دنیانینگ تورقی مطلق اۇزگرگن اېدی. جمله دن بامیانینگ هم. بامیانده تیریك جان یۇقدېك. همه اۇز توینوكلریگه كیریب آلگن اېدی. گۇیا کرونا آدملرگه «ممنوع حیات» بویروغینی بېرگن اېدی. یا قنده ی-دیر اعلام قیلینمه گن فرمان آرقه لی آدملرگه: «سیزلر اېندی یېر یوزینی ازدحام و كیثیف قیلیشگه حقیقینغیز یۇق» دېگن اېدی.

اجباری غارده یشش نینگ بیر نېچه آیدن كېین آدملرنینگ سوو و دانى توگه گن اېدی. كلاوه قیلووچی كونلرنینگ بیریده دۇستیم «غلام» قۇلیده گی پاسپورتی بیلن كېلیب قالدی. او بامیان جانیگه تېككیننی ایتیب: «اېران یاکه پاکستانگه كېتماقچیمن. نیمه بۇلسه بۇلر، باشقه بونده ی یشه ی آلمه یمن» دېدی.

مېن اونگه باشقه بیر مصلحت بېریب: «قه پېرگه بارسنگ هم وضعیت شو و آسمانی نینگ رنگی شونده ی»، دېدیم.

بیرگه دایکندیگه باردیک. نیلی شهری تعطیل اېدی و هوتلیم مشتریسی یۇق اېدی. یېگولیک و كۆکتلر کمیاب بۇلگن اېدی. مثلاً، بیر سېر پیاز بېش یوز افغانیگه یېتگن اېدی. غلام بیلن بیرگه بیر مقدار

پول سودگه قرض آلدیک. قحط‌چیلیکدن اؤز نفعیمیزگه فایده‌لنماقچی بؤلیم، شهرگه کؤکتلر وارد قیلیننی نیت قیلدیک. کابل‌دن بیر یوز اؤتیز مینگ افغانیگه کؤکت ساتیب آلیب، ساتیش اوچون نیلی شهریگه آلیب کپلیدیک. کؤکتلرنی ساتیشگه چیقراگنیمیزده، بیران مشتری کپلیب، طول و ترازو قیلگندن کپین چؤنتکیدن ضد عفونی سویوقلیگی بوتلینی چیقریب رومی بادجانلرنینگ اوستیگه عطر سپگندپک قیلیب اولر ضد عفونی قیلردی. کم وقت ایچیده برچه کؤکتلر و یپگولیکلریمیز بوزیلیب قالدی. آلتیمش-بیتیمش مینگ افغانی تاواندار بؤلدیک. شوندن کپین کؤکت فروشلیک اېنگ قین ایش اېنکن لیگینی بیلیم آلدیک.

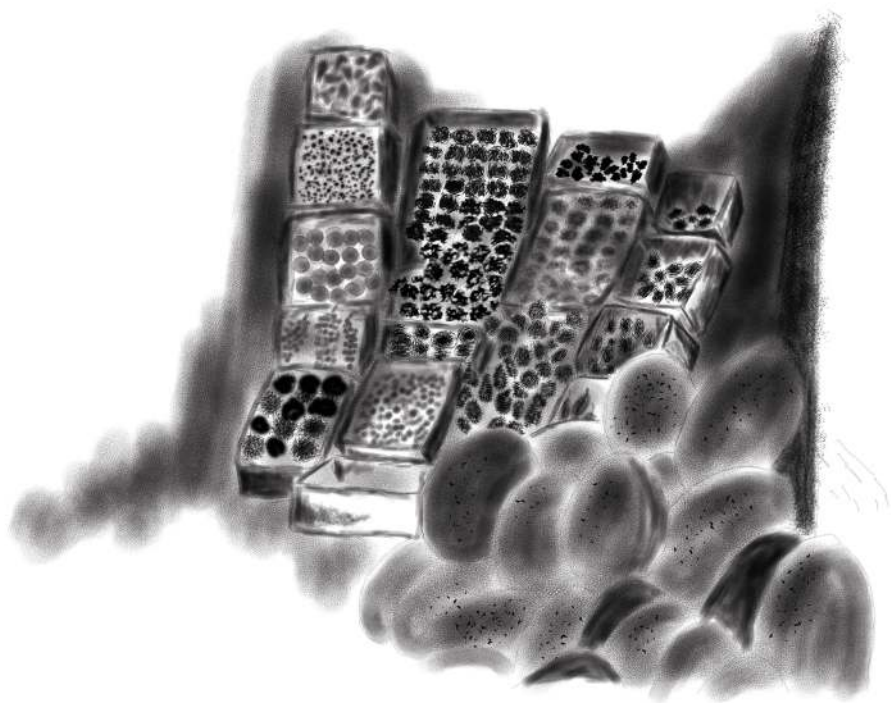
نوروزدن ایکی آی اؤتگن اېدی، لېکن تاغهم ایتگندپک، کرونا «تمام» بؤلمه‌گن اېدی. بلکه کون سین کؤپراق و خوفلیراق بؤلیم بارر اېدی. خوفی شونچه کوچلی اېدی که، کروناگه چلینیب، دنیادن ناکام اؤتیب کپته‌من، دېب قورقردیم. بلکه شو قورقوو سببلی، قندهی بؤلمه‌سین، توییمزنی قیله‌میز، دېب، اؤز عایله‌مگه بیلن تاغهم‌نینگ عایله‌سیگه باسیم اؤتکزه باشله‌دیم. شاشیلیشگه حقیم هم بار اېدی. تلویزیونده و فیسبوکده ایتیلیشچه کرونا آدملرنی بیرته-بیرته‌لب، مینگته-مینگته‌لب یوتیب، یملب بارماقده اېدی. دنیانینگ یخشیلینشیدن هیچ قندهی خبر اېشیتمسدیم. «اگر بیریمزنینگ تېریمیز آستیگه کرونا کیریپ، تاماغیمزنینگ یؤلینی تۆسیب قویسه-چی؟ اگر یگانه آرزویم تینگه دریشی کییدیرمس، بؤنیگه عاشقانه قیزیل نکتایی تاقمسدن بو دنیادن اؤتیب کپتسم-چی؟»، دېگن فکر بیر لحظه تینچلیک بېرمسدی. شو فکرلر غالب کپلیب، اوچ یوز مینگ افغانی، یوزده ییگیرمه سودی بیلن قرض آلدیم و توی

مراسمىنى اۋتكزىش اوچون مزار شريف گه آتلندىم. او يېرگه يېتىپ بارگنىمده، شهر قرتىنده، برچه جايلر تعطيل اېدى. خرىدارلىك اوچون ايگى هفتە مغازه لرنىنگ آچىلىشىنى كوتدىك. لېكن كوتىشىمىز بې فايده اېدى. مزار شھرى وضعىتى شوندى اېدى كه، دكاندارلر ناچارلىكدن بىر مقدار جنسلرىنى كۈچەلرگە و باشقە ممكن جايلرگە آلىب بارىپ قۇيگن اېدىلر و مخدرە موادى ساتوۋچىلرگە اۋخشب، بىر نېچە برابر قىمت بىلن يىشىرىن ساتردىلر. نامزدىم بىلن شو قرارگە كېلدىك كه، تۋى لوازمىنى ساتىب آلىب اوچون كابل گە بارسك و كېرەكلى لوازمىمىزنى او يېردن تھىه قىلسك. لېكن بىردن وضعىت اۋزگىر ب قالدى و مردم نسبى شكلده قرتىنى سىندىرىپ كۈچە-بازارلرگە چىقىدىلر و بىزىنىگ خرىد اىشلىرىمىز هم يۇلگە توشىپ كېتدى. خرىد قىلدىك و تۋى كونى تەيىن بۇلدى.

نوبت آرايشگاهگە بېتكىندە، هېچ بىر آرايشگاه آچىق اېمس اېدى. دۇستلر و تىشىلر حلقەسى آرقەلى خانىمىم اوچون بىر آرايشگر تاپدىك. كېلىن آرايشگر اويىگە بارىپ بېزەتلىدى. مېنگە نوبت بېتكىندە، سلمان تاپىلمەدى. ناچارلىك يوزىدن قۇلى قىچى بىلن تراقده بىر آز يورەدىگن دوستلرىمدن بىرىگە قۇنغىراق قىلدىم. او كېلىپ «الەچپان» محلهسى كۈچەلرىدن بىرىدە، تاغەمىنىگ اويى يقىنىدە، دېوار ساياهسى تگىدە اۋتىردىم. ماسك و قۇلقاپ كىيگن سلمان بۇنىمگە بىر لته اۋرەدى. كېىن تراق و قىچىسىنى چۇنتگىدن چىقىردى. كوياو بۇلەياتگن اېدىم. لېكن خورسند بۇلىش اۋرنىگە غضبلىگن اېدىم. غضبىم قەىنب تاشگىدن كولىگىم كېلدى. كولىب، پىچىرلب تكرر-تكرر اۋزىمدن سۇردىم: سېن حاضر كويا مىسن؟ سېن خيال سوريشلىرىنگە بو نرسەلردن اوستون اېدىنگ-كو!

سلمان تیتراق قۇلر بیلن تېگره مده ایلندی-یو ایلندی و ساچیم نینگ بیر نېچه تاله سینی قیچی بیلن قیرقدی. کپن ساچ قیرقیندیسى تیکندېک بدنیمگه قدلە باشلەدی. قیناتەم اویدە گی حمامگه کیردیم. یوینە یاتیب بغضیم یاریلدى. کرونازدە حیاتیم و تۇییم اوچون زار-زار بیغلردیم و کۇزیاشلریمنى سوو بیر قعریگه آلیب کپتردی. حیات هر نرسە دن کۇپراق چۇل بغریدە آقە یاتگن آغولی بیر دریاگه اۇخشەیدى که گۇیا چنقە گن بیر آدم ییللب کپتیدن یورگوریب اونى تاپگن بۇلسە.

قیناتەم اویدە سادە گینە بیر تۇی بۇلیب اۇتدی. تۇیگه بیزنینگ عایلە دن فقط آنەم، یېتتە آپە-سینگیللریمدن ایگتە گینە سى و اوکەم اشتراک اپتگن اېدیلر. آتەم کپکسە لیگی و شکر کسلى بار بۇلگنى اوچون، قنچە یورە گی تیلە مە سین تۇییمیزگە کپلە آلمە دی. اۇشندە، کپکسە لر، یورە گ بېمارلیگی و شکر کسلى بار بۇلگنلر اوچون کرونا خطرلى دپیلردى. حال بو که، آتەم نینگ، بار-بار یگانە آرزویم اۇغلیم کریم نینگ تۇیینى کۇریش دېگننى اۇز آغزیدن اېشیتگن اېدیم. بو آرزوسینی تکرارلر اېکن، قریلیک اۇلیمی بو اونینگ رویابگە چیقیشیگە تۇسقینلیک قیلیشیدن بېزاوتە اېکن لیگی سېزیلب تورردى. سیز سیز تۇی بۇلمەیدى، دېب کۇنگلینی کۇترر اېدیم. لېکن کرونا شوندى ایش قیلیب قۇیدى که، ساپە-ساغ آتەم اویدە قمە لیب قالدى و یگانە آرزوسى بۇلگن اۇغلى نینگ تۇیینى کۇریشدن محروم بۇلدى. تۇیگە قیناتەم نینگ بیر نېچتە قۇشنىسى-یو دۇست-آشنالریدن باشقە کیشى قتنشە آلمە دی. همە میز ماسک و قۇلقاپ کییگن اېدیک، قۇل بېرمسدن، کۇریشیشمسدن احوال سۇرە شدیگ-و خیرلشدیک. تۇغریسینی ایتگندە، شونچە که آتى تۇی اېدی-یو، خلاص. مېنیمچە،

هر تۇى نىنگ بىر نېچە مەھم و بۇلمەسە بۇلمەيدىگن عنصرى بۇلىشى كېرەك اېدى كە، مېنىكىدە يۇق اېدى. بىرىنچى عنصر، هر بىر يىخى-يامان كونيىمىزدە يانىمىزدە توريىشىنى كۇنگلىمىز ايستەيدىگن خاص دۇستلرىمىزنىڭ حضورى دىر. بو حضور فقط سېن اوچون و سېنىڭ شادلىگىنىڭ اوچون دىر. يەنە بىرى، آدم يانيدە گىلرنيىڭ فضاىسى-يو اتموسفىرىدن آلەديگن خاص حال و هوا دىر. يعنى برچەنىڭ كۇزلىرىدە برق اورىب تورگن اۋشە شادلىك، اۋشە خورسندچىلىك. بو شادلىك، بو خورسندچىلىك تۇيدە گىلرنيىڭ يىڭى لىباسلىرىدە، تورلى توس بېرىلگن ساچلىرىدە، يىلتىلەگن يىڭى آياق كىيىملىرىدە، يورەكنىڭ تگىدن قەينب چىققن بى پروا كولىگىلىرىدە اۋزىنى نمايان قىلەدى. يعنى، سېنگە «شاهلىك» حسىنى بېرەدىگن اۋشە مەھمەلر، اۋشە يوگور-يوگورلر.

مېنىڭ تۇيىمىدە بو عنصرلر يۇق اېدى. قىشلاق اۋغلى بۇلگىنىم اوچون، مېنىڭ حياتىم آدملىر بىلن مەنا كىسب اېتەدى. نە سېندن يوقارى، نە سېندن قويى بۇلگن آدملىر بىلن. يوز اۋرىشى اوزىلگن بۇلسە، مىنگ ارقاغى تۇقىلگن خلق بىلن. مېنىڭ حياتىم كىفئىتىنى مەنە شو مىنگ يىللىك اۋرىش-ارقاقلر تەيىن قىلەدى.

تۇيدن كېىن، كېچەسى خانىمىم عايەسى و بىر نېچە مەھمانلر بىلن ايگى مۇتر بۇلىب مازدن كابل گە قرەب حرەت قىلدىك. جوزا كونلرى اېدى. بلخ-كابل شاه يۇلى بوتون ازدحام و آغىر ترافىكىگە قرەمەى بۇم-بۇش اېدى. اېرتەلب ساعت قۇقىزلىردە شمالي سالنگ گە يېتىب كېلدىك. هوتلر و مسافرخانلر ياپىق اېدى. خدا يالغانچى قىلمەسىن، بوتون يۇل مسىرىدە فقط بىر تەگىنە آچىق دكانچەنى تاپدىك. اوندە گى بار كېك و مېوە شىرتلرىنى ساتىب آلدىم. كرنا

دوری حیاتی نینگ شفقت سیزلیگیدن غضبیم قه ینب کولگیم قیسته گن ابدی. مهمانلرنی کپک و مپوه سووی بیلن سیله دیم! لعنتی کپکلرنینگ مصرف تاریخی اؤتیب قنسیگن ابدی. توشلر چاغی کابل گه پیتیب کپلیدیک. تۆخته مسدن بامیان گه قره ب حرکت قیلدیک. عصرده، شیر کؤتلیگه یقینلشگنیمزده، تېلفوننی آلیب آته مینینگ رقمینی تېردیم. عایله و دؤستلریمیز بیزنی قرشیلش اوچون یولیمیزگه چقیب، شو آرهلرده صف تارتیب کوتیب اؤتیرگن-دیرلر، دېب یوره کدن خورسند ابدیم. آته م تېلفوننی آچگنده، جؤشقین آواز بیلن:

«بیز بامیان گه یقینلشدیک، سیزلر قه پېرده سیزلر؟»، دېب سؤره دیم.

آتم آغیر و توتیلگن آواز بیلن: «قه پېرده بؤلردیک؟ اویده میز.

اوکهنگ کرونا اوچون اویدن چیقمنگلر، خوفلی، دېب قؤنغیراق قیلگن ابدی»، دېدی.

«شش پل» قیشلاغیگه پیتیب کپلگنیمیزده، هاولی قرشیسیده ییگیرمه گه یقین اېرکک-عیال بیزنی کوتیب تورگن اېدیلر. لېکن آته م اؤتاقده دېرزه آرتیدن بیزگه باقیب تورر ابدی. اؤن-اؤن بېش نفر و بیزلر ابدیک. هیچ کیم، هیچ کیمگه قؤل اوزتمه دی. همه ماسک کیگن یا که خاتینلر قرسی نینگ اوچی بیلن و اېرککلر سلله لری نینگ پېچی بیلن آغیز-بورونلرینی اؤره ب آگنلر. حتا مېن بیلن کپلین هم ماسک تقیشگه مجبور بؤلیدیک. بو تامانکیلر بیلن او تامانکیلر فاصله نی رعایت قیلیب سؤره شدیلر. اېرککلردن بیر نېچتھ سی بونده ی بیر کونده بیر-بیرلری بیلن قوچاقلشیب کؤریشه آلمسلیکلرینی بیلپ، آیاقلرینی بیر-بیرلری بیلن اوریشتیریب کولیشدیلر.

کپنراق، اویمده، رؤیالریم کپلینی یانیده اؤتیرگنیمده، آدملر بیر-بیرلری بیلن قصه قیلیب: «احتمال، بوندن کپن قؤل بېریب

سۈرەشیش و قۇچاقلشىپ كۆریشیش رىسمى بوتونلەى اۋرتەدن كېتر،
اۋرنىگە آدملىر آياق كىملىرىنى بىر-بىرىگە تېگىزىپ حال-احوال
سۈرەشسەلر» دېر اېدىلر. مېن اېسە كۈنگلىمدە: «آسمان اوزىلىپ
پېرگە توشمەيدى مى؟ قۇى، اېندى نىمە بۇلسىن، بۇلسىن، مېمى
كويوا بۇلىپ آلدىم-كو!» دېر اېدىم.

لېكن قرضىگە باتگنىمنى يىخشى بىلردىم...

کرونا فصلیده کربلادن قیتیش

«دایکندی» ولایتی مرکزی «نیلی» دن ییگیرمه سگیز کیلومتر نریده، دایکندی ولایتیگه قره‌شلی «شارستان» اولوسواللیگی مرکزی «اولقان» دن آلتیش آلتی کیلومتر بېریده «کرم‌زار» دېگن بیر قیشلاق بار اېدی. بو قیشلاق ولایت مرکزیگه یقینراق بؤلشیگه قره‌مه‌ی، اداري نقطه نظر دن شارستان حدودی حسابلنردی. بو قیشلاقده اؤتیز یېتی «دود» یشر اېدی. بو قیشلاقده خاندان‌نینگ سنش بیرلیگی دود دپله‌دی. بو بیرلیک سنشدن تشقری، آلاو یاقیش و حیات آقیمینی هم بیلدیره‌دی. کرم‌زار قیشلاغیده هر ابرته-یو شام اؤتیز یېتی سوورنگ دود ستونی، اؤتیز یېتی اوی‌نینگ تامیدن آسمانگه اؤینب چیقهدی.

۱۳۹۸-ییل کوزی‌نینگ سؤنگگی کونلریده، کرم‌زار قیشلاغی یشاوچیلریدن تورت کیشی کربلا زیارتی قصدیگه سفرگه آتلنه‌دیلر. بو تورت کیشی «یعقوب جوادی» بیلن خاتینی «خدیجه» و «نایب‌علی» بیلن خاتینی «معصومه» اېدی. تورتله‌سی‌نینگ هم یاشی اېلیکدن یوقاری اېدی. اولر قیش‌نینگ بیرینچی کونلریده زیارتی بیر کاروان بیلن کابل دن دبی‌گه، دبی دن عراق‌قه اوچه‌دیلر.

اولر عراق‌ده کربلا، نجف و شیعه‌لرنینگ باشقه مقدس مکانلرینی زیارت قیلگندن کپین، ابران‌گه باره‌دیلر. ابران‌ده مهاجر قرینداش‌لرینی

کؤریش نیتیده کارواندن ایریلیب قزوین ولایتیگه باره دیلر. قرینداشلی قزوینده یشه دیدیلر. درواقع، کرمزار قیشلاغی نینگ یرمیدن کؤپراغی قزوینده.

کربلایلر قرینداشلی و قؤشیلری تامانیدن قیزغین قرشیلنه دیلر. اولردن وطن نینگ هیدی کپلگنی اوچون، همه خریدار. بیر نچه هفته دن کپین افغانستانگه قیتماقچی بؤلگنلریده، قرینداشلی: «سیزلر نینگ اوچ آیلیک ابرانده اقامت قیلیش ویزه لرینگیز، شونده ی اېکن، قیشنی بیز بیلن اؤتکزینگلر، بهارده هوا بیرآز ایسیگنده قیته سیزلر» دپیدیلر. اولر قبول قیلیب قاله دیلر. «کرونا ویروس» دېگن کؤزگه کؤرینمس اژدهانینگ چینده پیدا بؤلیب، بهارگچه بوتون دنیاگه غوغا سالیشیدن خبر سیزلر.

کربلایلر بوتون قیش قزوینده عزت-اکرامده بؤلیب، وطندن و توغیلگن یرلریدن یرراق آواره لرگه تورلی قصه لر و خاطره لر گپیریپ بهره دیلر. کرونانینگ قورقینچلی خبرلرینی تلویزیونده تماشا قیلیب، بیر کونی اؤزلری اونینگ قاپقانیگه توشیشنی حتا خیال لریگه هم کپلتیرمه دیدی. تا که بیر کونی ابران رادیو-تلویزیونی قم شه ریده کروناگه مبتلا بؤلگن بیرینچی کیشینی خبر بهره دی؛ بو خبر بوتون ابراننی، اونینگ قؤشیلرینی، جمله دن افغانستانی لرزه گه ساله دی. ابرانده قتیق قرنتین وضع قیلینه دی. افغانستانلیک مهاجرلر عموماً و کرمزار آواره لری خاص صورتده اوندن آلدین هم حیات سؤقماق لریده آقسب یورگن بؤلسه لر-ده، اېندی بیردن تاغ کؤچکیسی آستیده قاله دیلر. همه ایشیدن ایریله دی. عایله سی یانیده بؤلمه گنلر اؤز آیاق لری بیلن افغانستان چېگه لر یگه آقین قیله دیلر. اما کربلایلر فرزند لری اصراری بیلن کرونانینگ تلاطملی تؤلقلینلری تینیشی امید ی

بیلن صبر قیله دیلر. اما تؤلقینلر نه فقط تینمه یدی، بلکه کوندن-کونگه زوره ییب باره دی. ۱۳۹۹-ییل نینگ نوروزیگه سناقلی کونلر قالگنده، کربلا ییلر نینگ صبر کاسه سی تۆلیب تاشه دی. قرینداش لری نینگ قیستشی ذره چه فایده قیلمه یدی. تۆرتله سی هم «کرم زار» گه کپته میز، دېب ایگی آیاقنی بیر اېتیککه سالیب الگن. تیریکیچیلیگیمز او پېرده قالب کپتدی. بیزگه نیمه بۆلسه بۆلسین، لېکن او پېرده قالگنلر کرونادن اولیب کپته دیلر. اگر مجبور بۆلسک، آدلرینگیزدن قاجیب کپته میز، پیاده بۆلسه هم کرم زارگه یېتیب آله میز، دېب قیستر اېدیلر.

نوروزگه ایگی کون قالدی دېگنده، کربلا ییلر ایگی جامه داننی غذا و مېوه، شونینگدېک ماسک، قۇلقاپ، ضد عفونی قیلووچی سوبوقلیک کبی طبی تجهیزاتلر همده یۇتل و تاماق یۇلی چیقیشیگه قرشی تورلی-تومن دارو-درمانلردن تۆلدیریب، قزوین دن مشهده گه قره ب یؤلگه چیقهدیلر. سۇنگگی آرزولری مشهده اما رضا حرمنی زیارت قیلش دیر. بو، اېلیک ییلدن بېری کرم زار اطرافیده گی تاغلر قورشاویده کؤکیسلریده باقیب کپلینگن آرزو دیر. اما مشهده گی وضعیت شونده ی که، تیریکی قالیشلری اوچون بو آرزولریدن قۇللیرینی یوویب قۇلتیق لریگه اوریشگه تۇغری کپله دی. حیاتلریده گی یگانه فرصتنی کرونو ویروس کؤککه ساووره دی. امام رضا حرمی یقینیده گی خیابانندن اۇته یاتگنلریده، خدیجه بیلن معصومه کؤزیاشلری یامغیرینی تۆته آلمه یدیلر. تاماقلریده گی بغض-و یوره کلریده گی حسرت بیلن چېگره تامان حرکت قیله دیلر.

۱۳۹۹-ییل نینگ بیرینچی کونیده، کؤزلرینی، اسلام قلعه دن، ایگنه تشله سنگ آدم اوستیگه توشه دیگن مینگلب مهاجرتدن قیتگن آواره لر ایچیدن آچه دیلر. او پېرده ینه بیر کون صفده منتظر قاله دیلر.

کېچه نینگ یرمیده اولرگه نوبت یتته دی. مخصوص آق لباسلر کیگن، ماسک و نقابلر تققن «نکیر و مُنکر» صورتیگه کیرگن آدملر تامانیدن تېکشیریلیب، چېگره دن اؤته دیلر.

یؤل بؤیی، ساعت-مه-ساعت قؤلرینی ضد عفونی قیلیب، ماسک و قؤلقلارینی المشتیره دیلر. حتا مؤترینگ چوکیلیگچه ضد عفونی قیلووجی سویوقلیک سېپه دیلر. مسافرلر چوکیلرده فاصله نی رعایت قیلیب اؤتیریش اوچون کرایه نی معمول نرخگه کؤره بیر نېچه برابر کؤپراق تۆله دیلر. هرات گه یتیب کېلگنلریده شهر روحلر شهریدېک بؤم-بؤش اېدی. برچه مغازه لر و هؤتللر یاپیق. آچیق بؤلسه هم، بیران نرسه ساتیب آیش، پېیش یا که اؤتاق کرا قیلیش نیتلری یوق اېدی. بو شهرده بیر نېچه کیشی نینگ کرونا سیناوی مثبت چیققن، اولر حاضر مخصوص شفاخانه ده بستر و زندانی قیلینگنلر، دېگن میش-میشلر یورردی. اگرچه حاضرگچه هیچ بیر اؤلیم واقعه سی ثبت بؤلگن بؤلمه سه-ده، قورقوو و دهشت هوا دېک همه یاقنی تۆلدیریب یوبارگن. آدم آدمدن قاچه دی. هیچ کیم هیچ کیم نینگ سلامینی علیک آلمهیدی. او شرایطده اېران دن قیتگن آدملر نینگ سلامیگه جواب قیتیریش رسماً فحش حسابلنه دی. چرچب، هاریب اؤزلرینی کابل نینگ مسافر تشووجی اوتوبوسلری بېکتیگه یتکزه دیلر. بوتون کېچه نی اؤشه بېکت نینگ آچیق فضا سیده اؤتکزه دیلر. تانگ آنگنده ۵۸۰ رسوملی اوتوبوس غیلدیره کلری کابل گه قره ب غیلدیره شگه باشلهیدی.

کابل ده بېش کېچه-کوندوز «کؤته سنگی» ده گی بیر مسافر خانه ده دایکندی کپته دېگن بیرار مؤتر تاپه میز میکن، دېب بی تابلیک بیلن لحظه شمارلیک قیله دیلر. بو منتظرلیک دایکندی گه مؤتر کپتمسلیکدن

اېمس اېدی، بلکه، اولرنی اېران دن کېلگنلیک جرمی بیلن مؤترگه میندیرمسدیلر. ایش یلینیش و واسطه بازالیک کچه یتیب باره دی تا اولرنی مؤتریگه میندیره دیگن بیرار هیداوچی تاپیلسه. او هم بؤلسه، باشقه مسافرلر بولریننگ اېران دن کېلگنینی بیلمسلیک شرطی بیلن. مبادا بیلیب قالسه لر، هیداوچی اولرنی یؤل اؤرته سیده توشیریب یوباره دی. اولر افشا بؤلشیدن قورقیب ایگی کچه-کوندوز مؤترده آغیزلرینی آچمه ی نیلی بازاریکه یتیب باره دیلر.

قزوین دن چقیب، نیلی بازاریکه یتیب کبه من دېگونلریچه اؤن ایگی کون اؤته دی. شو مدت ایچیده هوتلرر غذاسیدن توز تاتمه یدیلر. کؤته سنگی ده گی مسافرخانه ده اؤتکزگن بېش کچه-کوندوزدن تشقری، خواه مؤترده بؤلسین، خواه آچیق هواده، همیشه حرکتده لر. یوزلرچه دفعه ماسک و قولقاپلرینی المشتیره دیلر. اؤنلب ضد عفونی سویوقلیگی بؤتلینی بؤشتیب اوزاققه آنه دیلر. دکاندن سوودن باشقه، حتا بیر دانه سقیچ هم ساتیب آلمه یدیلر، اونی هم مینگ بیر احتیاط بیلن. اېران دن اؤزلری بیلن آلیب کېلگن بېگولیکلردن حالدن تایمسلیک اوچون، آچ قالگنده گینه تاتینه دیلر. هر بیر منزله عجیب و غریب لباسلر کین آدملر آرقه لی معاینه بؤله دیلر. شهردن شهرگه بارر اېکنلر، معمول نرخدن بیر نېچه برابر کؤپراق کرایه تۆله یدیلر. هر بیر روبرو کېلگن ینگى آدم کرونا حقیده گپیره دی. تېلفون، رادیو، تلویزیونلردن کرونادن باشقه گپنی اېشیتمه یدیلر.

ایاقلری نیلی توپراقلرینی زیارت قیلگنده، قویاش «چوگانى» تاغی آرقه سیگه باتماقده اېدی. بؤشب قالگن جامه دانلریدن باشقه، حتا بیر ایگنه لری هم یوق اېدی. بېنگیل سفر قیلش اوچون اوستلریده گی

كىملىرىدىن باشقە ھەمەسىنى ھېران دە قالدېرىپ قىتىگن ھېدىلەر. ھازىر اولر شۇندەى آرىقلەگنلەر كە، ھۇجر يېللەر نېلى ھېداملىرى گللىرى نېنگ رايھەسى لېاسلىرى ايچىدە يۇگورەدىلەر و ايمن-ھېركىن كېزەدىلەر. ھېار باشلىنىشىگە ھۇن كۇن بۇلگن، ھېادام درختلىرى آھاق گللىرگە كۇمىلگن و اولر نېلى گە يېتىپ كېلگنلىرىدىن نھايەت خۇرسندلەر.

كربلايلىرىنىگ ھۇن ايگى كۇنلىك سىفرى بېر تامان، نېلىدىن كرمزارگىچە بۇلگن نېچە ساعەتلىك سىفرى بېر طرف. نېلىدە مۇتر تاپىلمەيدى. نېلىنىگ كھنە بازارىدەدەگى گاراجدە تۇختىلگن بېر نېچتە فلانكۇچلردن ھېچ بېرى، ھېچ بېر كرايە بېلن اولرنى كرمزارگە يېتكىزىشىگە ھازىر ھېمىسلەر. ھازىر ھېمىس او ياقدە تۇرسىن، بلكە ھېداوچىلىرى ھۇزلىرىنى چېتگە آلىپ، اولرنى ملامەت قىلىشىگە باشلەيدى: «بۇندەى بېر شرايىدە ھېراندىن كېلىپ نېمە قىلەر ھېدىنگىزىلەر؟ اگر ھۇزلىرىنگىز بېلن وىروسنى آلىپ كېلگن بۇلسىنگىزىلەر و قتل ھام باشلىنسە، مسووليتىنى كىم بۇنىگە آلدەى؟» دېر ھېدىلەر.

كرمزاردىن قىرىنداشلەر، مۇتر سايكل بېلن سىزلىرىنى آلىپ كېتىگنى كېلەمىز، دېب قۇنغىراق قىلەدىلەر. مسألەنى يېچىش آسان كېچەدى. لېكن ھېداولر مسووليتىنى اولرنىگ بۇنىگە يۇكلەپ، قىرىنداشلىرىنى كېلىشدىن مەنق قىلەدىلەر. كىربلايى جۇادى ھۇغلىگە اولر ھۇچۇن باشقە ھۇىلردن ھۇزاقدە جايلىشىگن بۇزۇق بېر ھۇىنى تاپىشىنى و اولرنى ھۇ پېردە قىرتىن قىلىشىنى تۇسىيە قىلەدى. مذكۇر ھۇى يۇقارىدىن قۇيىگە قۇرەب كرمزار قىشلاقى نېنگ بېرىنچى ھۇى بۇلىپ، ھېگەلرى بېر نېچە بېل آلدىن ھۇقىسادى مۇجۇرېت يۇزەسىدىن قۇزۇن گە مھاجر بۇلگن ھېدىلەر. نېچە بېلدىن بېرى بۇ ھۇى نېنگ تامىدىن ھېچ قندەى دۇد چىقمەيدى و دېرەزلىرى ياپىق، ھۇچاغى سۇنىق دېر.

اۋشە كۈنۈنۈنۈگ شامىدە، تۈرتتە كېكسە، كسل، چرچەگن و ھارىگن اېركك و عيال يياق آياق بىلن نىلى دن كرم زارگە قرەب حرەت قىلەدىلر. كېچە بۇيى يۇل يورىشلرى كېرەك. كرم زارگە يېتىشىش اوچون ايكىتە اونچە بلند بۇلمەگن كۈتلنى، نېچتە درەنى، نېچتە قىشلاقنى و بىر يوكسك كۈتلنى باسىب اۋتىشلرى ضرور.

ھر بىر درەدن كە اۋتەدىلر، بىر نېچە تېگىرمان سوو غرىلب آقەدى. ھر بىر قىشلاقدن كە اۋتەدىلر بادام و اۋرىك درختلىرى گللىرى نىنگ ھىدى سرمست قىلەدى. لېكن بو سرمستلىك نىنگ كوچى چرچاق و آچلىككە يېتمەيدى. اولر ھىچ بىر بەھانە بىلن يۇل بۇيىدە گى اوپلردن نان و چاى سۇرە يالمەيدىلر. اصلىدە، بو قىشلاق اھالىسى اېران دن قىتگن بو تۇرت كىشى نىنگ قىشلاقلىرىدن اۋتە ياتگنلىرىدن خىر بۇلمسلىكلرى كېرەك. يۇل بۇيىدە بىر نېچە ساعەت بىر كۈتل اوستىدە، ساووق و اېركىن ھوادە، آسمان نىنگ آچىق سقفى آستىدە، سان-سناقسىز يولدوزلرنىنگ مىلتىلىشىدە استراحت قىلەدىلر. خلىص، مۇتر و مۇتر ساىكل بىر يىرىم ساعەتە باسىب اۋتەدىگن يۇلنى اولر اۋن آلتى ساعەتە باسىب اۋتەدىلر و اېرتەسى ساعەت سگىزدە قار بىلن قاپلنگن كرم زار قىشلاغيگە مشرف كۈتلدن قىشلاق اھالىسىگە نمايان بۇلەدىلر.

ساعەت قۇقىزدە اۋشە كىمسە سىز متروك اويگە يقىنلىشگنلىرىدە، قىشلاق نىنگ كۇپچىلىك اېرك-عياللرى و بالەلرى نىنگ اوى اطرافىگە يىغىلگن لىكلرىنى كۆرەدىلر. لېكن ھىچ بىرى نىنگ يىگىرمە متردن يقىنراق كېلىشگە نە جراتى بار، نە اجازەسى. مبادا شىمال وىروسنى آدملىرگە يوقىتىرمەسىن، دېب قىشلاق نىنگ ملاسى «شىخ عىسى رضايى» آدملىرنى شىمال اېسگندە، كىربلايىلر تامانىدن اولرگە

اېسمه يديگن جايدة تۇختتگن. برچه بو واجب احتياطلر آدملرگه قاره
بیر طنزدېک کولگيلى و دهشتلى تويوله دى.

کربلاييلر مردم بيلن اوزاقدن قيسقه بير حال-احوال سؤره شيب
اؤشه متروک، کيمسه سيز اويگه کيره ديلىر. آدملىر ترقه له ديلىر، کربلاييلر
اېسه چرچه گنلىک شدتيدن هوشلريدن کېته ديلىر.

کرم زارده، شونینگدېک، دايکندى نينگ برچه قيشلاقلريده رسم شو
که، بيراو حج، کربلا ياکه مشهد سفريدن قيتسه، اهالى تامانيدن
قيزغين استقبال بؤله دى. آدملىر کؤتل اوستيگچه زائرلر نينگ آلدیگه
چيقه ديلىر، اوستلريگه قند و چاکليت ساچه ديلىر، بؤيىنلريگه گلچنبرلر
تشله يديلىر، اولرنى قوچاقلب قؤلرینی اؤپه ديلىر. شونینگدېک، زائرلر
آدملرگه ساوغه لر کېلتيره ديلىر و ييگيرمه کون، بير ايگچه آدملر نينگ
اويگه دعوت بؤله ديلىر، مهمانلىک بپيدىلىر. لېکن بيز نينگ
حکايه ميز نينگ کربلاييلرى نه فقط عنعنه گه قرشى قيشلاق
اهاليسى نينگ قيزغين استقباليدين محروم بؤله ديلىر، بلکه ييگيرمه کون
قيشلاق نينگ بير چېکمه سيده جايلىشگن کيمسه سيز، متروک اويده
زندان بند هم بؤله ديلىر. اوى قيشلاقدن اوزاق بؤلسه-ده دره ايچيدن
آقه ياتگن سوو شر-شرى، قيشلاق اېشکلرى نينگ هنگره شى و
خؤزارلر نينگ قيققيريشى اېشيتيلىب توره دى.

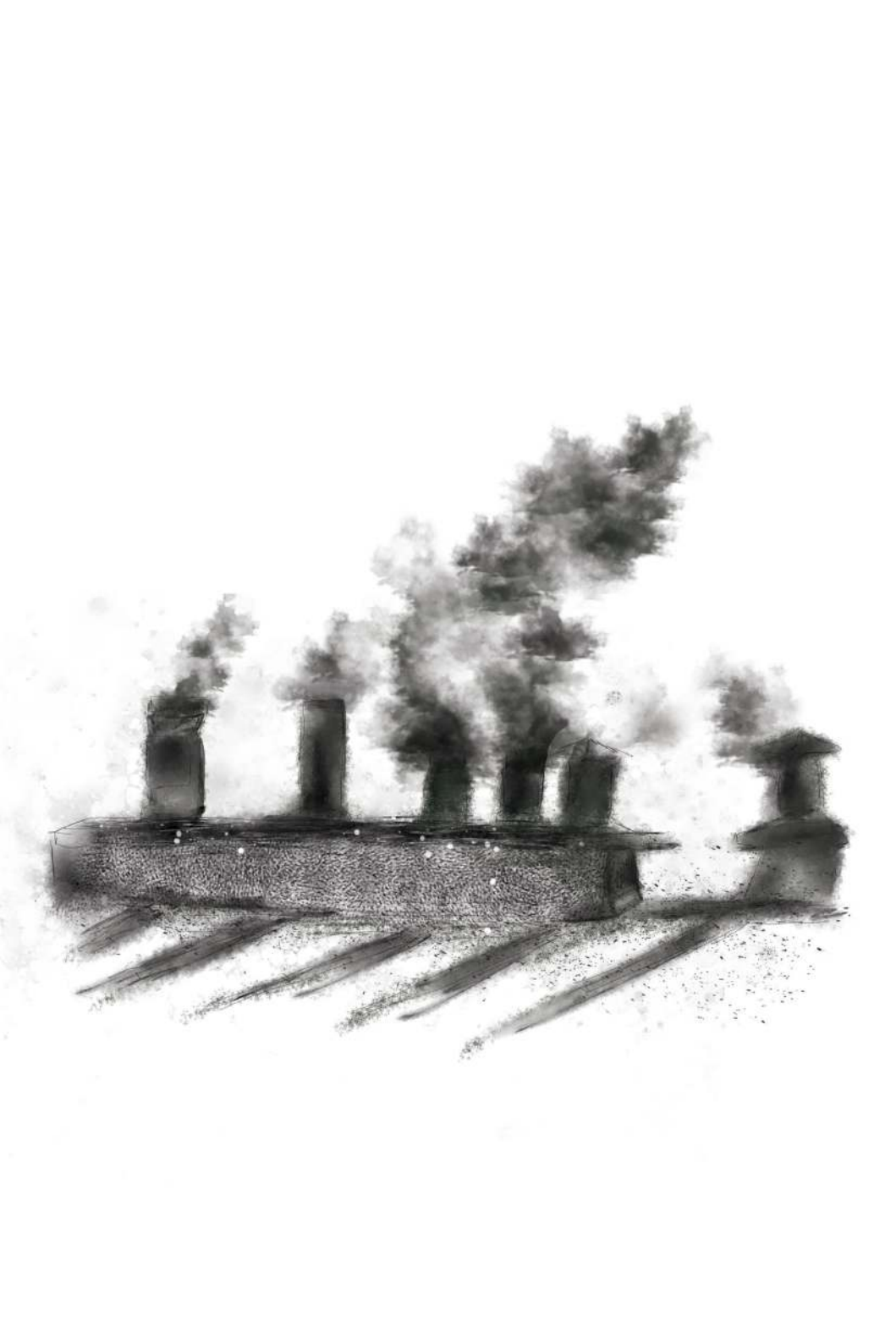
اوى نينگ يانگينه سيده سووى تشقريگه قه يىب آتيليپ تورگن
کيچکينه گينه بير بولاق بار. اوى نينگ تېوره گيده توت، اؤريک،
آلبالو و بادام درختلرى ميتى گينه بير اؤرماننى تشکيل بېرگنلر.
قوشلر اؤرمان شاخلىرى آره سيده سيره ب تۇختاوسيز کسرت اجرا
قيله ديلىر. اؤشه کونلرده توت و تال درختلرى اېندى گينه کؤرتک آچه

باشله گنلر. لېکن بادام، اۋرىك، االبو ياغاچلرى دنيا غوغاسيدن بې خيال، هر يىلگىدېك گلگه باتگنلر.

كربلايىلر نىنگ بېتىب كېلىشلىرىدن اۋن كون االدین، اپران دن باشقه بىر «زوار» هم قىشلاققه قىتگن اېدى. اونىنگ اوى دره نىنگ نرىكى تامانیده. اونىنگ اوىگه بېتىب كېلىشىدن بىر كون االدین، بوتون عایله اعضاسى اوىنى ترك قىلىب، قىشلاق نىنگ باشقه اویلىرىگه پناهنده بۇلگن. حتا قۇشنىلرى هم مذکور اوى بىلن بولاقلىرى مشترك بۇلگنى اوچون دره نىنگ بو ياغىگه آواره بۇلگنلر. حاضر او هم اۋز اوىیده شوندهى قمه لىب قالگن كه، حتا تشقرىگه چىقىش اجازه سى يۇق. «شىخ عىسى رضایى» اويدن چىقمه، دېب هر كونى تېلفون آرقه لى اونی آگاهلنتیره دى. اونىنگ يىگىرمه كونلىك قرنتىن دوره سیدن اۋن كون قالكنده، كربلايىلر نىنگ قرنتىن دوره سى باشلنده دى.

كربلايىلر نىنگ قرنتىنى باشلنگن كوندن بېرى خدیجه و معصومه نىنگ قىزلرى و كېلىنلرى نوبت بىلن اولرگه غذا آلىب كېله دىلر. اولر غذانى احتياط بىلن كربلايىلر متروك اوى نىنگ اېشىگى الدىگه قۇيگن مخصوص قازانگه تشله يدىلر. بو اىشنى اولر هيچ نرسه نى هيچ نرسه گه تېگىزمسدن قيله دىلر و اۋزلرى او بېردن اوزاقلشه دىلر. كېن كربلايىلر كېلىب اېشىكنى آچىب قازاننى ايچكرىگه آلىب كېته دىلر.

احتياط اۋشه باشدن جدى اېدى، لېكن آره دن ايگى كېچه-كوندوز اۋتىب كربلايىلر اويقو و بېهوشلىكدن اويغانه دىلر. بدنلریده آغرىق حس قيله دىلر، باشلرى آغرىيدى، بىر آز يۇته له دىلر. بو بېلگىلر كرونا وىروسگه چلىنگنلىك بېلگىسى نىنگ اۋزگىنه سى. بو دردلر و راحت سىزلىكلر ايگى هفته لىك مشقتلى سفر و آب و هوانىنگ

اۋزگریشی تأثیریده اېکنلیگی کربلا ییلر نینگ، شونینگدېک، قیشلاق اھالیسیدن بیرانته سی نینگ خیالیگه هم کېلمه یدی.

نیلی ده گی «کووید ۱۹» مخصوص شفاخانه سیده ایشله یدیگن داکترلر نینگ تېلفون رقمینی تاپیب اولرگه زنگ اوره دیلر. داکترلر: «بېلگیلر-کو کاملاً توغری، چونکه اېران دن کېلگنلر، یوقتیرگن بؤلشیلری انیق» دېدیلر. اوندن کېین آدملر آره سیده کرمزار تأریخیده سابقه سی بؤلمه گن بیر وحشت پیدا بؤلده دی. کۋېچیلیک نینگ ایشانچی شو که، کۋزگه کۋرینمس کرونا ویروس شو بیر نېچه آی ایچیده چین دن اېران گه، اېران دن هرات گه، هرات دن کابل گه، کابل دن بامیان گه، بامیان دن نیلی گه، نیلی دن توغری کرمزار بیتیب کېلگن.

بو وحشت نینگ ینه بیر دلیلی کرمزار اھالیسی نینگ حافظه سیده قالگن ۱۳۷۶-ییل نینگ قیشیده گی یوقوملی بیر کسللیک نینگ اچیق خاطره سی دیر. بو، افغانستانده حکمرانلیک جیلاوینی طالبلر نینگ اسلامي امارتی خشونت و قان تۋکیش بیلن قۋلگه کیریتگن ییلی اېدی و کرمزار اھالیسی هر قنده ی صحی امکاناتدن محروم اېدی. اۋشه قیشیده کرمزارگه «قیزه میق» کسلی کېلگن اېدی. قیشلاق اھالیسی بو کسللیکنی ینگه آلمه گن اۋندن آرتیق خاتین، باله و کېکسه لر تابوتینی هر کونی بؤلمه سه هم، کون آشه تیزه بۋیی، بعضاً بېل بۋیی قارلرگه کۋمیلب قبرستانگچه آلیب کېلر اېدیلر. اۋشه ییلی آدملر نینگ قیزه میق قه قرشی نذر و دعادن باشقه ایش قۋلریدن کېلمس اېدی. او زماندن ییگیرمه اوچ ییل اۋتدی، دنیا اۋزگردی، حاضر کرمزار قیشلاغی نینگ جاده سی و مکتبی بار، لېکن یوقوملی کسللیکلرگه قرشی کوره ش یۋل-یۋریقلری حل یی هم اۋشه-اۋشه - قیزه میق قه قرشی یۋل-یۋریقلر - نذر، دعا، خیرات. کروناگه قرشی

كوره ش نینگ بو اصولی فقط كرم زار اھالیسی نینگ اصولی اېمس، بلکہ قوشنی قیشلاق لرنینگ برچه سیده آرەلریدە فیزیکی فاصلەنی رعایت قیلش یانیدە، كروناگە قرشی كوره شە نذر، دعا و خیراتگە یوز توتنگلر. حتا كرم زار نینگ اوزاق-یقین قیشلاق لریدە كرونا ویروسگە چلینگن آدم قیشلاققە كیرمە سین دېب قیشلاققە كیریلەدیگن جایلردە قاراوول قویگنلر. كربلایلر قرنتینی نینگ بېشینچی كونیدە قیشلاق اھالیسی محل حسنیە سی آلدیدە ییغیلەدیلر. ھمە تشویش و وحشت ایچیدە. تشویش و وحشتنی كمە یتیریش اوچون بیر نذرنی بۇینلریگە آلەدیلر. «كربلایلر میز نینگ سلامتلیگی و بلالر دفعی اوچون بیر ھۆكیز سۇیب دعا مراسمینى اۆتكزەمیز» دېگن قرارگە كېلەدیلر. پول ییغیب قیشلاق اھالیسیدن بیرى نینگ قوش ھۆكیزینی ساتیب آلەدیلر. كربلایلر نینگ احوالی قندەى بۇلر اېكن، دېب ھمە منتظر. كربلایلر نینگ احوالی كون سین یخشیلیب بارەدى و بارە-بارە ساغلیكلریگە اېریشەدیلر.

قرنتین نینگ ییگیرمنچی كونی اېرتەلب كرم زار نینگ اۆتیز یېتى تندیریدن اۆتیز یېتى توتون آسمانگە كۆتریلەدى. ھر اوی بیر تندیر نذر نانی یاپەدى. قویاش چیقیشی بیلن اېركك-عیال، كتە-كیچیک حسینیەدە ییغیلەدیلر. بیر نېچە كیشی ھۆكیزنی حلال قیلەدیلر. بیر نېچە كیشی آشپزلیك وظیفە سینی بۇینیگە آلەدى و ھۆكیز گۆشتینی حسینیە نینگ كتە قازانلریگە تشلب، اۇچاقلردە اؤت یاقەدیلر. قازانلردە شۇروالر قینر اېكن، بیر نېچە آقساقال و داروغەلر شیخ عیسی رضایی بیلن كربلایلر نینگ قرنتین محللیگە باریب، اولرنی حسینیەگە آلیب كېلەدیلر. كربلایلر نی قیزغین کوتیب آلەدیلر. ھمە بیر آوازده «توسل دعاسی» و «ظهور فرج آقا امام زمان» دعاسینی اؤقیدیلر. كېین

قرآن‌نینگ اؤتیز پاره‌سینی ختم قیله‌دیله‌ر. قرآن ختمیدن کپین شیخ عیسی رضایی منبرگه چیقیب عاشورا ظهری روضه‌سینی اؤقییدی. روضه‌نینگ سؤنگیده قوللرینی قاضی‌الحاجات درگاهیه‌گه کؤتریب چین یوره‌کدن دعا قیله‌دی. دعالریدن بیری بو اېدی: «خداایا، خداوندا! بوتون عالم مریضلریگه، خصوصاً اسلام دنیاسی مریضلریگه و اخصاً مجلس‌اهالیسی مریضلریگه عاجل و کامل شفا عنایت قیل!» برچه بیر آوازده شونده‌ی بلند «آمین!» دپیدی که، حسینیه دېوارلری و ستونلریدن توپراق تۆکیله‌دی. آخرده همه بیرگه‌لیکده هؤکیز شؤرواسینی یېب-ایچیب، کربلایلرینی اوبلریگچه کوزه‌تیب قۇیه‌دیله‌ر.

کرونا و وسواس آدم‌نینگ ماجرالی

تون. قارانغى و بهاري بير تون. ۱۳۹۹-يىل نىنگ بهارى. ياقىملى بهار شمالى كېچە قارانغىسىدە غزنى شەرى فضاىسىدە ساللىنىپ كېزەدى و «شاهمىر» محلەسىدە واقع بۇلگن عمارت نىنگ اوچىنچى قېتىدە گى اونچە كتە بۇلمەگن بير اۋتاق نىنگ يريم آچىق دېرزەسى پلەسىنى سېكىن سىلكىتەدى. بير نېچە كېچە-كوندوزدن بېرى «باشى حىب» دېگن بير آدم بو اۋتاقدە اۋزىنى حبس قىلگن. او اوچون كونلر قىرىب قرتهىب قالگن تاشبەقىنىنگ تاشلاقدە يوقارىگە قرەب سودرلگنىدېك سېكىن اۋتەدى. كېچەلر اېسە، اويقوسىزلىك و اويغاقلىك كېچەلرى. باشى حىب كېچەلرى كېچگچە اويغاق بۇلەدى و شمال نىنگ رمز و رازدن تۇلە اۋزىنى تىنگلەيدى. اونىنگچە بو يىل شمال نىنگ آۋزى اۋزگچە. باشقە يىللردن فرق قىلەدى. يىخشى قولاق سالىب قرەسە، شەرنىنگ برچە اۋزلرى بىر-بىرىگە تۇقىلىب بىرتە آۋزگە ايلنگن. اوزاقدن يقىنلىشىب كېلەياتگن بير آۋز تبارە يقىنلىشىب كېلىب، قارانغىلىكدە دېرزە آرتىدە جاسوسلىككە اۋتيرەدى. بو دېوصفت، اما كۇزگە كۇينمس موجود - لعنتى كرنا يىلن نىمە قىلىشى كېرەك!

۱۳۹۹- ییل بهاری نینگ بیرینچی کونلریده، کروناویروس ترقه لیشی نینگ آلدینی آیش اوچون، افغانستانده قرنتین جاری قیلینگنده، عمومی بیر طبقه لشدی غزنی شهری اهالیسی اوچ گروهگه بؤلینه دی: بیرینچی گروه - قرنتینی رعایت قیلماوچیلر، ایکینچی گروه - قرنتینی ناچارلیکدن رعایت قیلووچیلر، اوچینچی گروه - قرنتینی رعایت قیلووچیلر. بیرینچی گروهگه، کروناویروس یالغان یا که اونینگ مسلمانلر و مؤمنلرگه ایشی یوق، اونگه فقط دین سیزلر و کافرلر مبتلا بوله دیلر، دهب ایشانه دیگنلر کیره دی. ایکینچی گروهگه، تیریکچیلیگیده هیچ قندهی ذخیره سی بؤلمه گن، اویده قالسه، حیاتی کرونان کوره آچلیک کؤپراق تهدید قیله دیگنلر کیره دی و اوچینچی گروهگه، اؤزلرینی سؤزسیز قرنتین نینگ قیین کونلریگه آماده قیله دیگنلر و اویده قاله دیگنلر کیره دی. باشی حبیب اوچینچی گروهگه کیرووچیلردن حسابلنه دی، فرقی شونده که، او یوزده یوز حتا اوندن هم کؤپراق اؤزینی قرنتینی رعایت قیلیشگه مجبور دهب بیله دی.

جناب باشی سل کم آلتیشگه کیرگن آدم. او دنیا کهزگن، سوادى آز بؤلسه ده، سرمایه سی ساز آدم. ایکى فرزندى خانواده سی بیلن خارجه یشیدی. اؤزی و خاتینی اوزلوکسیز خارجه باریب کباب یورسه لر ده، غزنی شهرینی اؤز اویرلی دهب بیله دیلر. باشی حبیب «شاه میر» محله سیده هاوولسی کینگ، اؤتاقلری کؤپ اوچ قبتلی بیر اویده یشیدی. فقط بیرینچی قبت نینگ اؤتاقلری اؤزی، خاتینی و بیر اؤغلی نینگ فرزندلری اوچون یپترلی. ایکینچی و اوچینچی قبتلردن دپیرلی فایده لنیلمه دی. چونکه غزنی شهریده نه کرایه نشین تاپیله دی، نه باشی نینگ اولرنی کرایه گه بیریش اوچون پولگه ضرورتی بار. او

بای-بدولت آدم. شهرنینگ اپنگ یخشی موقعیتیده آزیق-آوقت آلیب-ساتیله‌دیگن بیر هنگری بار. باشی نینگ اوزی نفقه‌گه چیققن و او پیره‌گی تجارت ایشلرینی اؤغلی آلیب باره‌دی - بادام، اون و یاغ تجارتی.

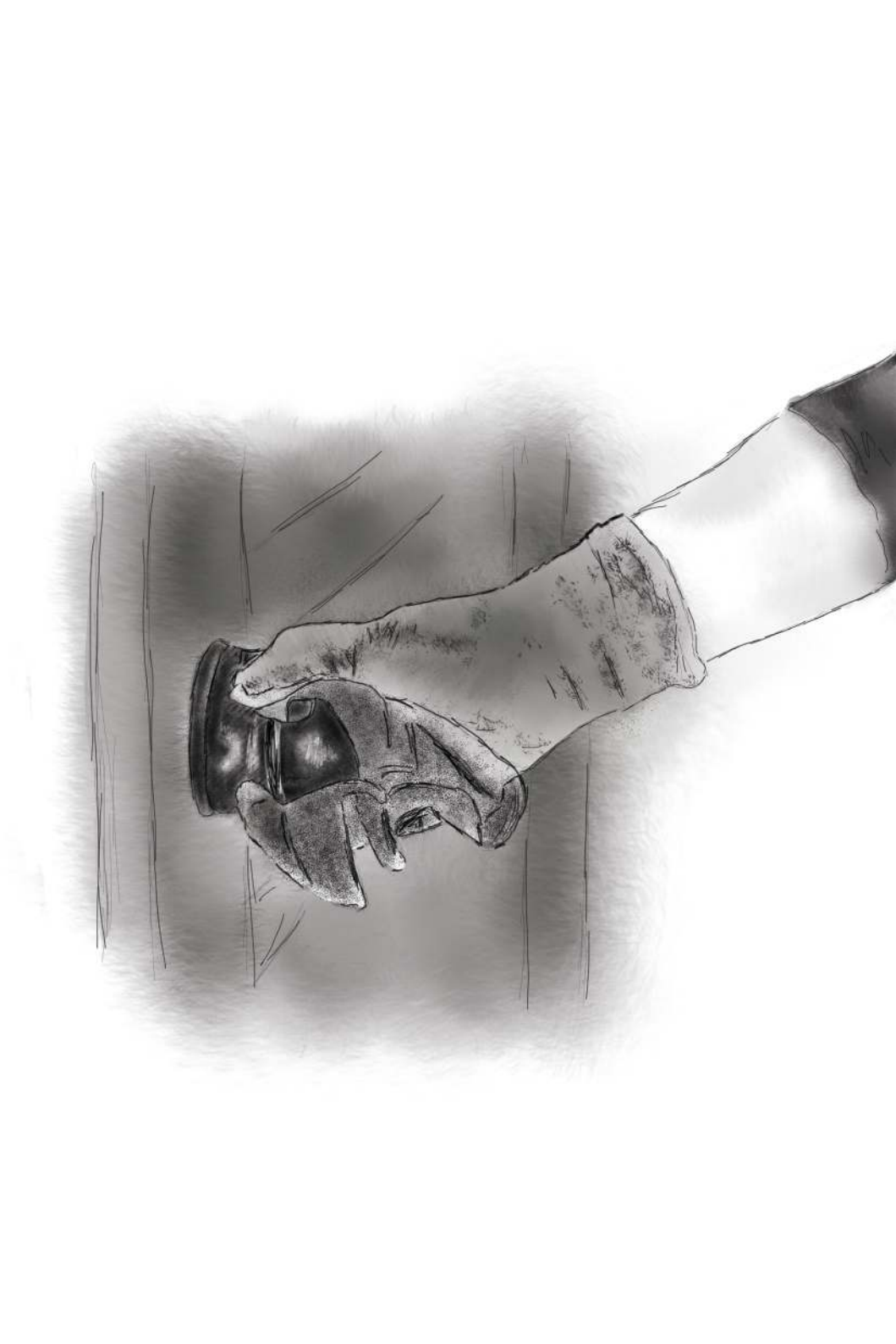
لېکن شونچه «بخت» بیلن بیر نېچه بیلدن پېری باشی حبیب اونچه‌لیک راحت، خوش‌حال و خوش‌خلق و خوش‌خوی اېمس. هیچ جایی آغریمه‌یدی، لېکن اونینگ مشکلی شو که، بې اختیار همه نرسه‌نینگ جزئیاتیکه توجه قیله‌دی. بو جزئیاتگه قنچه کؤپ توجه قیلسنگ، شونچه کؤپ جؤجه‌له‌ی پیره‌دی و جناب باشینی گیچ و عصبانی قیله‌دی. لېکن ایشی داکتر و دواگه توشه‌دیگن درجه‌ده اېمس.

دنیاده و افغانستانده کرونانینگ غوغاسی و هیاهویی باشلنیشی بیلن باشی حبیب هر کونی خانه‌نینگ اؤرته‌سیده، کتّه صفحه‌لی تلویزیون قرشیده اؤتیره‌دی، چای ترموزی و تلویزیون ریموتینی آلدیگه قؤیه‌دی و اوخله‌گونگه قدر تورلی تلویزیونلر نینگ خبرلرینی تماشا قیله‌دی. اؤزیچه کروناویروسگه چلینیش نینگ آلدینی آلیش و اونینگ درمانی یؤلرینی خبرلردن، گزارشلردن و تلویزیونلر تبلیغاتیدن اؤرگنوب آلگن. باشی تلویزیون قرشیده اؤتیریب آلگنده، هیچ کیم ریموتگه قؤل تېگیزیشگه اجازه‌سی یوق. بیر تلویزیون نینگ اخباری تمام بؤلسه، باشی نینگ برماقلری اوچی ریموت نینگ توگمه‌لری اوستیده یوگوریب باشقه بیر کانالی تاپه‌دی. اونینگ نیره‌لری تۆپالان قیلگنده یاکه اویده‌گیلر بیر-بیری بیلن گپلشگنده، دراو باشی نینگ کؤزلری آله-بوله بؤلیب: «جیم بؤلینگ!» کورمه‌پیسیزلر می، مېن خبر اېشیته‌پیمن»، دېب بقیره‌دی.

اخبار تمام بوله دیگن اېمس. آق و دوملاق ماهواره تام اوستیدن آسمان نینگ كیندیگیگه تیکیلیب خبرلرنی بوتون دنیادان اونگه بیغیب بېره دی. دنیاده کروندان بؤلک خبر یوق. شرقدن غربگچه، شمال قطیدن جنوب قطیبگچه، خلص، زمین و زمان کرونانینگ چنگیده. افغانستان هم، غزنی هم، شونینگ، شاه میر و باشی نینگ اوی هم. استه-سېکین قورقوو و دهشت باشی نینگ جانینگه تیتراق ساله دی و بو تیتراق کوندن-کونگه زوره ییب باره دی. گویا قیامت کونی یقینلشیب قالگندېک.

باشی قرنتین نینگ اوشه بیرینچی کونیدن باشلب اوی نینگ پېرتوله سینی ماسک، قۇلقاپ، صابون، سنیتایزر، لیمو، زنجبیل و شو کبی نرسه لردن تۇلدیره دی. نه فقط تلویزیون کترولی قۇلیده، بلکه عایله اعضاسینی هم تلویزیوندېک کترول قیلیشینی خواهله یدی. اؤغلیدن باشقه هر کیشی اویدن چیقماقچی بۇلسه، مکتب اؤقو و چیسسی باش اېگیب اؤقیتووچیدن اجازه الگندېک باشیدن اجازه آلیشی کېره ک. باشی اېسه، ماسک، قۇلقاپ و کیچیک بیر بۇتلچه ده سنیتایزر آلیشی شرطی بیلن اجازه بېره دی. شونینگدېک، باشقه لرگه ایگی متردن کمراق یقینلشمسلیگی و ایشی تمام بۇلیشی بیلن دراو اویگه قیتیشی کېره ک.

اوی نینگ قۇنغیراغی چلینگنده، باشی سنیتایزری بۇتلی بیلن بیرینچی بۇلیب اوزینی دروازه کېتیگه یتکزه دی. دروازه نی آچیب نه فقط کېلگن کیشی نینگ قۇللرینی ضد عفونی قیله دی، بلکه اونینگ باشندن-آیاغینی سنیتایزر بیلن هؤلله یدی. کپین تا دروازه نینگ دستگیرلری-یو زنگله گن کلیتینی یوومه سه تینچلنمه یدی.

بو وضعیت سل کم ایگی آی دوام اېته دی. بو مدته باشی نینگ وسواسی شو قدر زوره ده دی که، حتا قوشلرنی هم مبادا ویروسنی یوقتیرمه سین، دېب هاوولی درختلری شاخه لریدن و تام کنگره لریدن اوچیره دی. حتا طراوت کېلتیرووچی بهاری معطر پېلر نینگ پېلشیدن واهمه قیله دی. خلاصه، باشی اوز سلطنتی اوی نینگ حکمرانی دیر و اوی یشاوچیلری اونینگ قلمرویده عایله باشلیغی بیلن اېمس، کؤپراق بیر دیکتار بیلن قره مه - قرشیلر.

ثور آیی نینگ آخرلریگه توغری کېله دیگن قرنتین نینگ ایکینچی آیی آخرلریده، باشی نینگ تیشلریدن بیر نینگ دنیان اؤتگنی خبری کېله دی. اونینگ کروندان اؤلگنلیگی معلوم اېمس، اما جنازه سی کرونا یی تشییع و تدفین بؤله دی. باشی اجتماعی نزاکت یوزه سیدن اؤغلی بیلن مراسمگه اشتراک اېتیشگه مجبور. اولر برچه کرونا یی قانون - قاعده لرنی رعایت قیلیب تدفین مراسمگه اشتراک اېته دیلر. یعنی باشی و اونینگ اؤغلی ماسک تققنلر و قؤلپا کیگنلر. باشی زنجبیل - و لیمولی چایینی ایچیب، جیبیگه بیر بؤتل سنیتایزر هم قؤیگن. برچه بو تدبیرلر یانیده مهم بیر نرسه نی اونوتگن - چترنی. قبرستان فضا سیده اېدی که، بهاری بولوتلر اونی غفلته قالدیره دی و بیردن شدتلی یامغیر قویه باشله دیدی. یامغیر یاغر اېکن، باشی همه نینگ قؤلگه ضد عفونی سویوقلیگی سېسپ چیه دی. قؤلر آسمان دن قویله یاتگن یامغیره یویله دی. کوتیلمه گنده یاگن یامغیر شونده شدتلی اېدی که، باشی بیلن اؤغلی مؤترلریگه یتیب باره من دېگونلریگچه جیه هؤل بؤلیدیلر. اویگه قیتیب کېلگنلریده، باشی هاوولی صحنیده یامغیر تگیده مؤترنی ینه یریم ساعت شونده ی یووه دی که، حتا مؤترینگ چوکیلریگچه شیلته هؤل بؤله دی.

باشى اپرتنگى كوننى بىر نېچتە كوتىلمەگن يۇتل بىلن باشلب، تونگە اولەيدى. كېچە نىنگ يريملىرىدە تاماغى قىچىب، ايسىغى چىقندەى بۇلەدى. تاماغى نىنگ قىچىشىنى يىنگىللىتىش اوچون بىر نېچە دفعە يۇتەلىب، نفس يۇلىنى صافلەماقچى بۇلەدى. لېكن بارە-بارە يۇتل حقيقى بۇلەدى. اپرتەسى قنچە اورىنمەسىن يۇتلى نىنگ آلدىنى آللمەيدى. واى داد! قۇرقىب يورگن نرسەسى كېلىب آغزىگە كىرگن و نفس يۇلىگە ياپىشىب آلگن. قبرىستاندن يوقتىرىب آلگنىگە ايشانچى كامل بۇلەدى.

يامغىر تگىدەگى جنازە مراسمىدن ايگى كون اۋتىب، باشى دسترخوان و ايدىش-تاباقلرىنى عايلە نىنگ باشقە اعضاسىدن ايرىش تصمىمىنى آلەدى. قەپىرگە بارسىن؟ اوپى نىنگ اوچىنچى قېتىگە. او پىردە اونگە غذانى كىم آلىب كېلسىن؟ هاۋلى قودوغى نىنگ اېسكىرىب ايشدن چىققن بىر قاوغەسىنى تاپەدى، دستەسىگە اوزون بىر ارقانى باغلەيدى و اوچىنچى قېتىگە آلىب چىقەدى. خاتىنى، اۋغلى و كېلىنى: «اگر سىزنى كرونا اوشلەگن بۇلسە، حاضرگچە بىرنى ھم اوشلەگن. بوندەى قىلمىنگ. اگر اۋلسك، ھەمەمىز بىرگە اۋلسك يىخشىراق»، دېب يلىنە باشلەيدىلر. لېكن باشى نىنگ تاووغى نىنگ آياغى بىرتە. كۆرپە-تۇشكى بىلن تلویزىونىنى ھم اوچىنچى قېتىگە آلىب چىقەدى. ھەمگە ايگىنچى قېتىدن يوقارىراق چىقمەيسىز، دېب بوپروق بېرەدى. مطمىن بۇلىش اوچون اېشىكىنى ھم اچكىرىدن قولفلىيدى.

باشى بىر ھفتەنى اوپى نىنگ اوچىنچى قېتىدە قېتىق و محكم تجرىد وضعىتىدە اۋتكزەدى. عايلەسى قىستشى اونى يوقارى قېتىدن قويىگە توشىرە آللمەيدى. قىزى بىلن كويماوى آرەگە توشىش اوچون شەرنىنگ

باشقه بیر پیریدن کپله دیلر. لپکن باشی نه فقط اولرنینگ یوزینی اومهیدی، بلکه ایشیک کپتیدن، بوندهی بیر شرایطده نپگه اویدن چقیسیزلر، دپ اولر بیلن رسماً اوروشه دی. کونلر بیرین-کپتین اؤته دی و باشی گه چای یاکه غذا کپرهک بؤلپ قالسه، اوزون ارقانینی نینگ اوچینی آلیب اوچینچی قبت دپرزه سیدن قاوغه نی قویگه یوباره دی. یوقاریدن قوییده گیلر قاوغه گه یپگولیکلرنی قؤیر اپکنلر، قؤلقاب کیشلرینی تأکید قیله دی. عایله سی اعضاسی نینگ اونینگ بو یروقلرینی اجرا قیلشدن باشقه چاره لری یوق. باشی بو ایشی بیلن چوقور قودوقدن سوو تارته باتگن چالگه اوخشب کپته دی. اونینگ بو ایشینی قؤشنیلری هم کوره دی و شهرده، باشی حبیب کروناگه مبتلا بؤلیددی و اؤزینی اوچینچی قبتده قرنتین قیلیددی، عایله سی اونگه قاوغه ده یپگولیک یوباره دی، دپگن گپ ترقه له دی. قرینداشلر و تنیش-بیلیشلر باشی نینگ احوالینی سوهره اوغلیگه تپلفون قیلگنده، اوغلی انچه دن بپری اچیق بیر نرسه نی یوتیب، بوتون قرنتین مدتیده بیراگه ایتشدن اویه لیب یورگن گپینی تپلفونده بونده ی تیلگه آله دی: «آته منی کرونا اوشله مه گن، او دپوانه بؤلگن، دپوانه. دنیانی بیزگه جهنمگه ایلنتیرگن.» جوزانینگ جزیره مه کونلری. شهرده فوتی علانلر، تلویزیونلرده او لیم خبرلری و گزارش لری، شونینگدپک افغانستان و دنیا مقیاسیده کروناگه مبتلا بؤلگنلرنینگ سانی اؤز اوجیگه چیققن. باشی نینگ احوالی کون سین یامانلشیب باره دی. عایله اعضاسی نینگ صبر کاسی تؤلپ تاشگن. یپتینچی، سکیزینچی کونلرده باشی نینگ قاوغه نی کؤترب ایندیریشگه مداری قالمه گن. ینه بیر تاماندن ایشیکنی هیچ کیمگه آچمه ییدی. تلویزیونی اوچیریلگن، کؤزلری اؤتاق نینگ سقفیدن

اوزىلمەيدى. بىر كۈنى اۋغلى آتەسى نىنگ غذا كاسەسى و دوا خرىطەسىنى بېل نىنگ ايچىگە قۇيىپ دېرەزە نىنگ بىر پلەسىدن ايچكرىگە اوزەتەدى. اۋشە كۈنى باشى نىنگ اۋغلى آتەسىگە بقىرىپ، اگر بو ايشىدن وازكېچمەسە، «جوز قلەسى» گە انتقال بېرەمن، دېب اگاهلنتىرەدى اونى. غزنى ولايتى نىنگ كرونا بېمارلىرىگە اختصاصلشتىرىلگن شفاخانه جوز قلەسىدە جايلاشتىرىلگن. باشى اۋزى بىلن اۋىلەيدى، اگر ايش كرونا شفاخانهسىگە بارىپ تەقەلەدىگن بۇلسە، او بېردن تۇغرى قېرىستانگە بارىشى انىق. بو كۈنى شو فكر بىلن كېچەگە اولەيدى و بوتون كېچەنى هم اۋتاغى نىنگ يىرىم آچىق دېرەزەسىنى سىلكىتىپ تورگن شمال آوازىنى تىنگلەپ تانگ آتتىرەدى. اونىگچە بو بىل شمال نىنگ آوازى اۋزگچە. باشقە بىللەردن فرق قىلەدى. يىخسى قولاق سالىپ قرەسە، شەرنىنگ برچە آوازلرى بىر-بىرىگە تۇقىلىپ بىر تە آوازگە ايلنگن. اوزاقدن يقىنلشىپ كېلەياتگن بىر آواز تبارە يقىنلشىپ كېلىپ، قارانغىلىك دەپرەزە آرتىدە جاسوسلىككە اۋتتىرەدى. بو دېوصفت، اما كۈزگە كۈرىنمەس موجود - لعتى كرونا بىلن نىمە قىلىشى كېرەك!

تانگ قوياشى آلتىن و حىيات بخش نورى بىلن باشى اۋتاغى نىنگ دېرەزلرى شىشەلرلىنى مەر بىلن اېر كەلر اېكن، باشى زىنەلردن يوقارىلېب كېلەياتگن آدمىلرنىنگ صداسىنى اېشىتەدى. آدمىلر اېشىك آرتىگە كېلىپ تۇختىقۇرىدەدى و كىم-دېر: - باشى صاحب! اېشىكىنى آچىنگ. مېن داكتىر قىومەن، - دېيدى. - كۈچەنگىز باشىدەگى داكتىر، قۇشنىچىلىك حقى احوالىنگىزنى سۇرەش اوچون كېلگنمەن. باشى جانسىزگىنە آواز بىلن:

- ايچك ريگه كيرمىڭ! كيرمىڭ! مېنى كرونا اوشلەگن، سىزنى ھم اوشلەيدى، - دېب جواب بېرەدى.

جوابىدە اۋغلى نىڭ داكتەر قرەتە ايتگن گېنى اېشىتەدى:

- داكتەر صاحب، آتەم اگر بىراونىڭ گېنى قبول قىلسەلر اېدى بو احوالگە توشمىس اېدىلر. كېچىرىڭ، سل نىراق تورىڭ، اېشىكىنى آچەمن.

بىردن بار كوچى بىلن اېشىكىنى تېپەدى. كېن يەنە تېپەدى و اوچىنچى تېپگىدە قولف سىنىب، اېشىك شىدت بىلن آچىلىب، اۋتاق نىڭ دېوارىگە بارىب تېگەدى. باشى اۋغلى بىلن داكتەر قىوم نىڭ ماسك سىز و قۇلقاپ سىز كىرىب كېلگىنى كۆرەدى. شوندا باشى قىوم نىڭ قىلچىلىق قىلىپ قۇلگە آلىنك دىكتاتور دېك يىلىنىشگە آغىز آچەدى: «مېنى شىفاخانەگە آلىب بارمىڭلر، شىفاخانەگە آلىب بارمىڭلر! او بىردە اۋلەمن و بو بىر كىرىمنى چىقىرىب آلەدىلر. مېنى شىفاخانەگە آلىب بارمىڭلر!»

بو گېلردن كېن و باشى نىڭ قان باسىمىنى تېكشىرىمىدن آلدىن اۋغلىنى اۋتاقدن چىقرەدى. كېن سىروم نىڭ اىگنە سىنى باشى نىڭ قۇل تامىرىگە سوقەدى. سىروم خرىطە سىدەگى رىڭ سىز سو يوقلىك باشى نىڭ قانىگە قۇشلىگونگە بىر نېچە ساعىت اۋتەدى. شو مدتدە داكتەر بىلن باشى اوچىنچى قېتدەگى اۋتاقدە يالغىز قالەدىلر. داكتەر باشى نىڭ قۇرقوونى بىر طرف قىلىشدىن تشقرى نىمەلر دېگىنى معلوم اېمىس. اما حدسىمىز شو كە، بىگىتلىك دورىدەگى نام- و نشانى و جرات- و جىسارتىگە كۇپراق تاكىد قىلگن بۇلىشى مەكەن. ھر حالدا، بىر نېچە ساعىتدن كېن داكتەر قىوم باشىنى ماسك سىز و قۇلقاپ سىز اۋزى بىلن بىرىنچى قېتگە آلىب توشەدى. باشى شونداى آرىقلەگن

اېدی که، گویا قیین، اوزاق و اوزون بیر سفردن قیتگن بؤلسه. کؤزلری نینگ کاسه سی ینه-ده چوقورراق، آباق ساقال-بورتی اوزونراق بؤلگن اېدی. بیر هفته ایچیده باشی بوتونله ی ساغه ییب کپته دی. انه او مشکلیدن تشقری...

اېسلتمه:

بو حکایه ده گی شخصلر نامی مستعار ناملر. حکایه محلی هم غزنی نینگ باشقه بیر جای. حکایه قهرمانی نینگ شخصیتی محفوظ قالیش اوچون «شاه میر» گه جایلشتیریلدی.

آته منى اوزيم يوويتتيرديم

مېنينگ آتيم نورالله^۱. عايله نينگ اپنگ ياش فرزندىمن. ياشيم اۋن تۇقۇزده. جاغورى اولوسواللىكى نينگ قيشلاقلرىدن بىرىده، پخسه اويدە يشەيمەن. بو اوى رحمتلى آتەم نينگ قۇللىرى يادگارى. آتەم بولتورگچە ساپە-ساغ اېدى. بولتور قىرتىن كونلرىده، جوزا آيى نينگ يىگىرمە آلتىنچىسىده حق قە قاووشدى.

بىز يشەيدىگن قيشلاقده اۋن ايگى عايله قۇقۇز اويدە يشەيدى. ھەممەز بىللەر آلدىن قيشلاق اھالىسى تامانىدن قوروق بىر تېپەلىكده قىزىلگن كارىزدن استفادە قىلەمىز. انسانلرگە، حيوانلرگە و قيشلاق زراعتىگە جان بغيشلاوچى يگانە سوو منبعى شو كارىز دىر. اويلر ھەممەسى كم و كۆپ تېنگ فاصلەدە، كارىزدن يوقارىراقده، توپراقدن كۆرە تاشى كۆپراق بۇلگن ايگى تاغ نينگ بىلكلىرى آرسىدە قورىلگن. بو قيشلاقدن ذھنىمدەگى اپنگ اېسكى تصوير اۋن آلتى يىل آلدىنگە بارىپ تەقەلەدى. بىر كۈنى اكەم شمس الله بىلن قويلر و قۇزىلرنى قيشلاق نينگ قرشىدەگى تاغلر اېتگىگە آلىب بارگن اېدىك. اوزاقلردن قيشلاقنى تماشى قىلر اېدىم، اويلر تېپە اطرافىدە خام خشتلرنى تېرىپ قۇيگندېك كۆرىنر اېدى. اۋشە زماندن بېرى قيشلاغىمىز اونچەلىك اۋزگرمەگن. فقط بىر اوى اۋشە زماندەگى سىكيز اوى قطارىگە

قوشيلگن. البته، آته م نينگ هم اوز اوييميزدن قويراقدە باشقه بير اوى قوريش نيتى بار اېدى، لېكن اوليم امان بېرمەدى. اوينى اېران دە ايشچىليك قىليب يورگن اكەم شمس الله اوچون قورماقچى اېدى. شمس الله ۱۳۹۹-يىل نينگ نوروزى آلديدن اويگە قيتيشى كېرەك اېدى. آته آلديدن اونگە، بېلینگى اېران دن محكم باغلب كېل، خدا خواهله سه اويلنتيره من، دېب وعده بېرگن اېدى. رحمتلى آته م همیشه: «قىزلە-كو خىرى بيلن بخت نينگ كېتىدن كېتىدى، شو شمس الله بيلن نورالله لرنى هم اويلنتيرسم، يوره گيم آرام بۇلردى. كېين اۇلسم، قېردە خاطر جمع گينه اۇخلرديم» دېر اېدى.

كرونانى بيرينچى دفعە ۱۳۹۹-يىل نينگ قيشيدە، آته م نينگ رادىوسيدن اېشيتدیم. اۇشندە مېن كانكور تيارگرليگى كتابلرينى اۇقيرديم. يىخسى اېسىمدە، رادىو كرونان گيپره ياتكندە، مېن كتابنى يىغىشتيريب قۇيديم. آته م هم بېزاوتە بۇلگن اېدى. بېزاوتە ليگىنى: «تلويزيونىنگى ياق!» دېگن بو يروق بيلن اظهار قىلدى.

حلى هوا ياروغ اېدى كه، سۇلر نينگ باتريسىنى فعال قىلديم. آته م نينگ تلويزيون كۇرئيشگە اونچە ليك شوقى يۇق اېدى، همیشه رادىو اېشيتردى. او كېچە بيرينچى دفعە اېدى كه، تلويزيونگە علاقه كۇرستردى.

اۇشە شام آته م تلويزيون قرشيسيدە يۇق اېدى، بلكه قازان-تاباق بيلن آواره اېدى. اويدە آته م بيلن چاغى بير متر فاصله بيلن يانمە-يان اۇتيرگن اېدىك. تلويزيون نينگ اېنگ مېم خبرلرى هم كرونا حقيده اېدى. خبرلر توگشى بيلن، آته م نمازگە توردى. اۇشە كېچە متوجه بۇلديم كه، آته م نينگ نمازدن كېينگى دعالريگە ينگى نرسەلر اضافە

بۇلدى. اونىنگ قرآن دن بىر نېچە آيت اۋقىگن دن كېين دعاسى شو اېدى: «خدايا! بىزنى ظالمىر نىنگ ظلمىدن و برچە بلاردن نجات بېر.» او كېچە بىر نېچتە باشقە سۆزلر هم دعاسىگە قوشىلگن اېدى: «خدايا! بو علاجسىز مرضنى نىست و نابود قىل.» اما كرونا بو يقىن-آرەلردە يۇقالەدىگن گە اۋخشەمسدى. هر كون اۋتىشى بىلن آتەم نىنگ رادىوسى و مېنىنگ تلوىزىونىم كروناگە چلىنگنلر و كرונادن اۋلگنلر رقمى نىنگ آشىب بارەياتگن دن خبر بېرر اېدى. لېكن آتەم هر بىر نمازى نىنگ آخريده كرونا نېست و نابود بۇلسىن، دېب دعا قىلر اېدى.

قىشلىرى هوا ساووق بۇلگنى اوچون قىشلاغىمىز نىنگ اېرككلىرى ايشدن فارغ بۇلەدىلر، قوياش چىقىشى بىلن بىز نىنگ اويىمىز نىنگ آلدیده يىغىلەدىلر و قصە ايتىب، قصە اېشىتەدىلر. اولر نىنگ قصەلر نى ياقىتيردىم، شونىنگ اوچون همىشە اولر نىنگ گورىنگلر يگە قۇشلىشگە حرکت قىلردىم. قىشلاغىمىز اېرلىرى نىنگ قصەلرى كۇپراق يىگىتلىك دورەلر يگە بارىب تقىلردى. عسكركلىك دورەسىنى اۋتكزگنلر، او دورەلردن غرور و هيجان بىلن گىپرىب بېرر اېدىلر.

اۋتمىشلردە يوز بېرگن قصەلر مېن اوچون جودە تاتلى اېدى. اما ۱۳۹۸-يىل نىنگ قىشىدن قالگن بىر نېچە كون نىنگ قصەلرى اۋتمىش حقىدە اېمس اېدى، بلكە كرونا و كېلەجك حقىدە اېدى. قصەلردە كرونا قورقووى و دهشتىدن باشقە نرسە يۇق اېدى. اېرككلىر گىگە آغىز آچر اېكنلر، بىرىنچى، ايكىنچى، اوچىنچى يا كە تۇرتىنچى سۆزلرىدە، البته كە، كرونا آتىنى تىلگە آلدىلر.

ايشانىشى قىين بۇلگن بىر وقتدە، بو وىروس هرات گە يېتىب كېلدى. كېين كابل گە اۋتدى و رادىو و تلوىزىونلر خبرلر يگە كۆرە همە

ولايتلار و اولوسواللىكلارگە يايىلدى. حتا جاغورى گە يېتىپ كېلدى. آتەم عمومي بىر خىرات قىلىش اوچون تۇقۇز اوينىڭ ھەمەسىنى ايلەنىپ چىققى. بو، كروناوېروس نىڭ كالدېنى كېلىش اوچون اېدى. سە شنبە كونى، ئورنىڭ اۋن ايكىنچىسىدە، بىر قۇينى سۇيىپ اۋز آرەمىزدە خىرات قىلىشگە قارار قىلگن اېدىك. سە شنبە بۇلمىسدىن، قۇشنى قىشلاقدىن بىر آدم كېلىپ، بىر قۇي بىلەن بىر سىگىرنى مسجىدە مۇشكەل خىرات قىلىشنى تەكلىف قىلدى. آتەم اوينىڭ تەكلىفنى قوبۇل قىلدى. خىراتنى مسجىدە، سەكسان اوڭگە يېقىن يېتى قىشلاق اھالىسى بىرگە لىكىدە اۋتكىزماقچى بۇلدىك.

خىرات كونى كېيىنراققە قۇيىلدى. آرەدىن ايكى ھەپتە اۋتدى. اونگچە ھرات، كابىل، پاكىستان و اېراندىن قۇشنى قىشلاقلىرىگە مسافىرلار قىتىپ كېلگن اېدىلار. آتەمگە مېنىڭ تەكلىم خىرات نىڭ تەشكىلى ايشلىرىگە ارەلشەمسلىكى اېدى. چۈنكە ياشى ائتمىش بېشىگە يېتىك اېدى و كروناگە چىلىنىشىدىن قۇرقدىم. اكرچە او ساغلام آدم اېدى، بىردىن-بىر مۇشكەل ناس چىكىشى اېدى.

مسجىدە بۇلىپ اۋتكىن خىراتدىن بىر نېچە كون اۋتمەگن اېدى كە، تۇستىدىن قۇشنى قىشلاق كېكسەلرىدىن بىرى وفات اېتدى. اۋلگن آدم آتەم نىڭ عسكەرلىك دورى دۇستلىرىدىن اېدى. قنچە اورىنمەي، آتەمنى اونىڭ جىنازە مەراسىمىگە بارىشدىن مەن قىلەلمەدىم. بىخىتگە قوشى آتەم، اۋلگن نىڭ عايلە اعضاءى و مسجىد مەلاسىدىن باشقە ھېچ كىم اونىڭ جىنازەسى تەشەببۇس، ھىداقل غىسل بېرىش مەراسىمىگە ھازىر بۇلمەگن اېدى. ھاجى، آتەم نىڭ قۇللىرى بىلەن اونىڭ كەتە اۋغلى و مەلانىڭ ھىزۇرىدە غىسل بېرىلگن اېدى.

بیر هفته دن کپین آته میننگ ناخوشراق اپکنینی سبزیب قالدیم. نخت که، اونى اوشه بیر نچه آى آلدین آتی فقط رادیو آرقه لی ایشیتله دیگن کرونا اوشله گن بولسه؟! ایشانگیم کبلمسدى. آته م دايم ایسیریق توتتر ابدی. آته مده بیرینچی کونلری قوروق یوتل تاپیلگنیکه قره مە ی ایش سیز اؤتیرمسدى. تپه نینگ بغرینی قزیب ینگى اوی قوریش اوچون جای آچردی. لپکن باره-باره توشککه میخلندی.

شمس الله حلی ابران ده ابدی، لپکن آته م اونگه اوی قورماقچی ابدی. توغریسی، بیر کونی شمس الله آته م بیلن صحبتلشر اپکن، آته م اونگه کرونا اوچون شونده ی دبدی: «حاضر کبلمه، قوی دنیا بیر آز بو کسللیک قؤلیدن آرام بولسین!»

دهقانچیلیک یانیده آته میننگ شغلی گیلم بافلیک ابدی. مردم آته منی «گیلم باف» نامیگه تنیردی. آدملر جاغوی نینگ تورلی جایلریدن کبلیب آته منی گیلم بافلیککه آلیب کپتردی. ۱۳۹۹-ییل نینگ بهاریده بیر تاماندن آدملر کرونا اوچون او یاق-بو یاققه یورمسدیلر، ایکینچی تاماندن آته م تپه نی قزیش بیلن مصروف ابدی. گیلم توفیش اوچون هیچ جایگه بارمه دی. شمس الله گه توزتماقچی بؤلگن اوی نینگ بیر دهلبز اؤرتده ایکی اؤتاق، بیر آشپزخانه سی بؤلیشی کپره ک ابدی. آته م آلدیندن اؤتاقلریننگ اندازه سینی تورتگه اوچ متر نظرده توتگن ابدی. چونکه ینگى اوی اوچون قوقیياتگن گیلملر اندازه سی تورتگه اوچ ابدی.

رحمتلی آته میننگ کسلی اوچ کون شدت بیلن دوام قیلدی. سه شنبه کچه سه سی، جوزانینگ بیگیرمه آلتینچیسیده اونینگ احوالی ینه هم یامانلشدی. ابرته لب ساعت تورتده آته میننگ آباق-قولی کترولدن چیققن و آته میننگ داد و فریادی نینگ آوازی کؤتریلگن

ابدى و وارخطالىك بىلن مېندن مۇتر آيب كېلىپ آته منى شفاخانه آيب كېتىشمنى سۇرەدى. يۈرەگىم شەت بىلن اورر، جگر-بغرىم اېزىلردى. ھەر تامانگە يوگوردىم، ھىچ كىم مۇترى بىلن آته منى شفاخانه گە آيب بارىشگە راضى بۇلمەدى. ھەر كىم نىنگ بىر بەھانەسى بار ابدى. لېكن اولر نىنگ كرونادان قۇرقىنلىرىدن آته منى شفاخانه آيب بارمىلىكلرىنى بىلردىم.

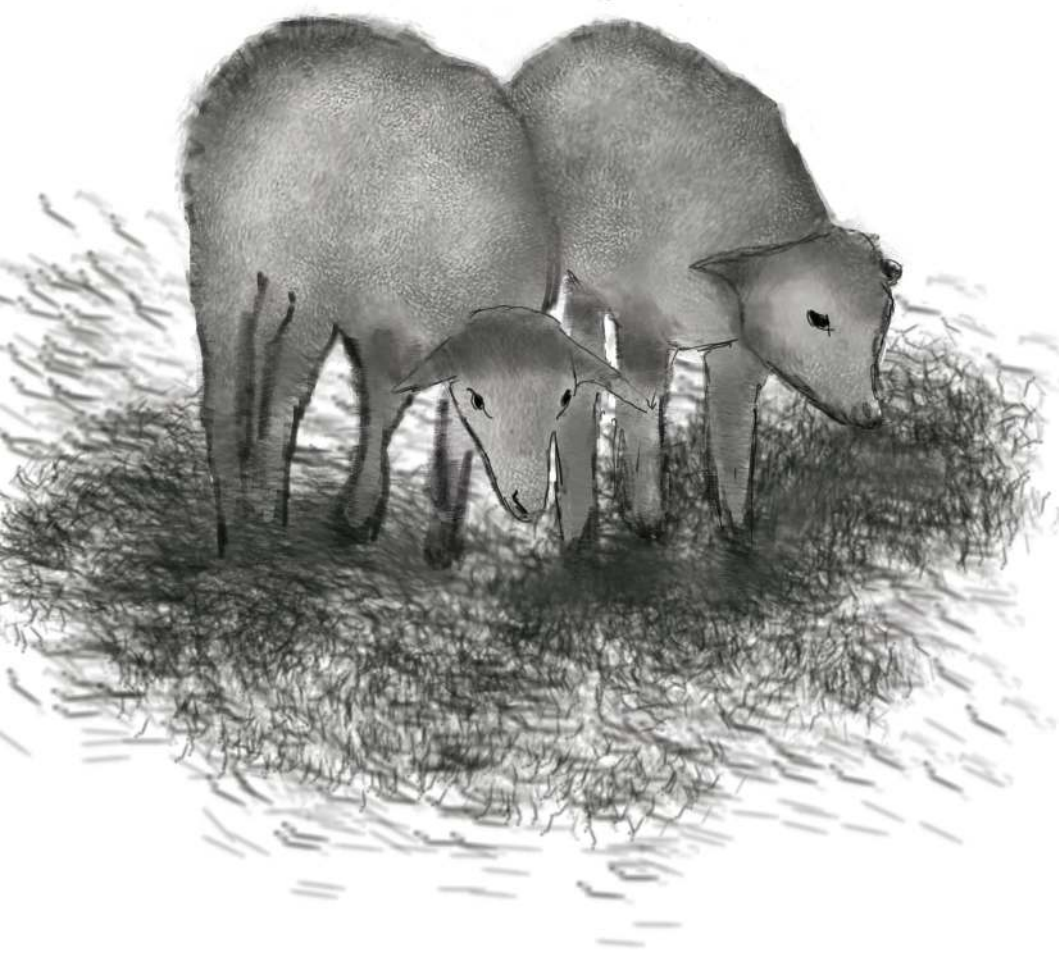
جاغورى نىنگ كۇپ جايلرىدە مردم كرونادان قۇرقىب ھەر بىر قىشلاق نىنگ كىرە و پرىشىدە تېكشىرىش اوچون قاراوول قۇيگن اېدىلر. قىشلاق اھالىسىدن باشقەنى قىشلاققە كىرگنى قۇيمس اېدىلر. اېرتە لب ساعت تۇرت يريم قارانغىسىدە ناامىد اويگە قرەب يوگوردىم، يۇلدە: «آرقەمدە كۇترىب آيب بارەمن»، دېدىم اۋزىمگە.

شفاخانه قىشلاقىمىزدن تۇرت كىلومىتر اوزاقدە.

اويگە پېتىب كېلىم، آنەم داد و فرىاد قىلىپ يۈز-باشىگە مشتلب قرشىمگە چىقەدى. بىردن برق اوشلەگندېك آياقلىرىم شل بۇلىپ يىقىلىپ توشدىم. اۋزىمگە كېلىپ شونى بىلدىم كە، كون بىر آز آقرگن. تېزدە آتە مېنىنگ آلدىگە اۋزىمنى پېتكزدىم. آنەم آتە مېنىنگ يۈزىنى قبلەگە قرەتېب، روبرويىگە قرآن قۇيگن ابدى. قوياش چىققونچە بىغى-سىغى بىلن اۋتدى.

آنەم بىغى ارەلش: «اۋغلىم، ھىچ كىم كېلمەيدى، بېزەنگگە قۇنغىراق قىل» دېدى.

آنەم آتە مېنىنگ كفن قىلىش و دفن مراسىمى فكىردە اېكىنىنى پىقەدىم. ساعت تۇقۇزدن بىراز اۋتگندە اويىمىزگە ايكى-اۈچ كىشى كېلدى. اوندىن آلدىن ياشلى كۇزلىرىم بىلن مسجد ملاسىنى آيب كېلىش اوچون بارگندىم. مسجدنىنگ قاراوولى: «ملا توناون اويىگە

كېتىدى» دەدى. او يېردن تۇغرى پستەگى قىشلاق اھالىسىدن ملايككە مشهور بۇلگن بېرىسى نىنگ اويىگە باردىم. خاتىنى دېرەزەن: «ملا مالستانگە قىزى نىنگ اويىگە كېتىگن» دەدى. كېتمە گنلىگىنى بىلدىم، لېكىن نە چارە.

چارەم ناچار بۇلگن اېدى. ۱۳۹۸-يىل نىنگ كوزىدە قىشلاغىمىزگە كېلگن عايلە آلدىگە باردىم. بو كۆپ سانلى عايلە نىنگ سرپرستى ملا اېمىس اېدى، لېكىن عاقل، بالغ و تجربەلى آدم اېدى. او ارزگان ولايتى نىنگ پىرسىز آدملىرىدن بۇلىب ھنوز جاغورىدە يىشردى.

اوندىن: «مىت نىنگ كفن قىلىش و دفن-و تلقىن مراسىمىنى بىلەسن مى يۇق مى»، دەپ سۇرەدىم. او: «نېگە مسجىد نىنگ ملاسىنى خىر قىلمە دىنگ؟» دەپ سۇرەدى. اول يورەگىم تۇلىب، ملانى بىر سۇكىب بېردىم. كېيىن: «قاچىدى!» دەدىم. باشىنى افسوس نشانە سىدە بىر قىمىرلىدى. كېيىن: «سېن بارە قال، مېن كېتىنگىدن دراو بېتىشىب بارەمن» دەدى.

تۇرت كىشى بۇلىب - يازنەلرېم، عاقل و بالغ آدم و اوزىم رحمتلى آتە منى يېلكەمىزدە مسجىدگچە آلىب باردىك. مسجىد قاراوولى مردە شوېخانەنى تيارلب قۇيگن اېدى. عاقل و بالغ آدم دستور بېردى، مېن سوو قويدىم، يازنەلرېم مىتنى يووردىلر. جودە قىيىن اېدى. آتەنى يۇقاتىش غمى اۇغىل نىنگ بېلىنى سىندىرەدى، او ھم بوندى بىر شرايطدە. اوندىن قىشلاقدە بىراو اۇلسە، عايلە اعضاسى ماتمدار-و عزادار اېدى، دفن و كفن ترتىبى قىشلاق اھالىسى بۇنىدە اېدى. غىسل جرياندىدە اوزىمنى يۇقاتىب قۇيگن اېدىم، اوزىمگە اوزىم: «خدايا! نېگە حاضر، نېگە بو وضعىتدە؟» دەپ بىغىلر اېدىم.

بیز تورت کیشی آره سیده، فقط عاقل و بالغ آدم آته مینگ جسدیگه یقینلشمسلیک که حرکت قیلر ابدی. بیز اوچ کیشی اوچون گپ گپدن اؤتگن ابدی. کرونانینگ پرواییگه اېمس ابدیک.

توشدن کپن ساعت بیردن اؤتگن ابدی که، آته مینگ قبری اوستیگه سؤنگگی بېل توراقنی تشله دیم و تویب بیر بیغلشدن کپن اویگه قیتدیم. قیتیشده یازنه لیریم قؤلتیغیمگه کیریب تسلّی بېرگنلری اېسیمده. عاقل آدم دوراهیدن یؤلینی بوریب اویگه تامان روانه بؤلدی.

اویده مېن بیلن قری آنه م قالگن ابدیک. اوی بؤشب قالگن ابدی. قرنتین کونلریده و اوندن بیرآز آلدینراق کیم که اولگن بؤلسه، او اوچون فاتحه مراسمی آینه مگن ابدی. ۱۳۹۹- بیل نینگ سنبله آیدن آدملر آز-آز فاتحه آیشنی باشله دیلر. مسجده اؤن-اؤن بېش فاتحه آلدین-کپن بؤلیب اؤتدی. شمس الله هم سنبله نینگ بېشیده اویگه یېتیب کپلگن ابدی. آنه م بیلن مصلحت قیلیب بیز هم سنبله نینگ ییگیرمه یېتینچیسیده آته م اوچون مسجده فاتحه آماقچی بؤلدیک.

فاتحه کونی مېن و اوکه م قاره کیب مسجد اېشیگی آلدیده اؤتیرگن ابدیک. دؤستلر و قرینداشلردن هم بیر تعدادی عزاداشلیک نشانه سیده یانیمیزده اؤتیرگن ابدیلر. آدملر اوزاق-یقیندن گروه-گروه کپلیب، قؤللری کؤکیسلریده تسلیت ایتیب قیتر ابدیلر. اما مېن اولرنینگ تسلیت ایتیشلریدن هیچ تسلّی تاپمسیدیم. چونکه آته مینگ کفن و دفنی کونی مېنی یالغیز تشلب قؤیگنلرینی هیچم اونوته آلمسیدیم.

سلسله و اونینگ نتیجه سیز خودکشلیگی

۱۳۹۸-يىل نىنگ آخىرلىرىدە كرونا خىبرلىرى يېتىكرمەلردە قىزغىن توس
آلەدى، بو پىدە، حلى اۋرگىنلەمە گىلىگىگە قرەمەى، «سلسلە» اوچون
اونچەلىك مەم مسألە اېمس. او هم كۆپچىلىك كە اۋخىش باشىدە
كروناگە ايشانمەىدى. كېن ايشانىب هم، بىر كونى كېلىب، اونىنگ و
عايلەسى نىنگ يقەسىنى اوشلىشى فكريگە هم كېلمەىدى.

۱۳۹۹-يىل نىنگ نوروز كونلىرىدە، دولت مسؤللىرى تامانىدن
كرونانىنگ هراتگە يېتىب كېلگىنى و شەرلر قرنتىن بۇلىشى كېرەلىگى
اعلام قىلىنگىنى سلسلەنى بىردن قۇرقوو و وحشىگە سالەدى. حتا بو
قۇرقوو اونىنگ اوچ ىشر جىنى نىنگ وجودىگە هم رخنە قىلەدى و او
بالەلىك تىلى بىلن تلوزىوندىن تقلىد قىلىب: «اويدە قالىنگ - كرانى
پىنگىنگ!» دېب تىكرارلب يورەدى.

كرونانىنگ هراتدە بۇى-و بستى كۆرىنىدى دېگن آوازه ترقلگندە،
لۇگر ولايتى نىنگ مركزى پل علم شەرى قرنتىنگە كېتەدى. حتا پاخىل
محلەسىدە، سلسلەلرنىنگ كۆچەسىدە گى دكانچە گچە ياپىلەدى.
اوى نىنگ خىرچ و مصرفى نىنگ كتە بىر قسى مىسۇلىتى بۇىنىدە بۇلگن
سلسلە ايشىنى يۇقاتىب قۇيەدى. حاضر اونىنگ يېتى كىشىلىك
عايلەسى نىنگ برچە اعضاسى اېرتەدن كېچىگچە اويدە اوتىرەدىلر و

قیله دینگن هیچ ایشلری یوق. فقط سلسله نینگ کیچیکراق اوکه سی اوی نینگ سوداسینی ساتیب آیش مسؤلی دیر. او اویگه او-بو نرسه ساتیب آیش اوچون شهرگه چیققنده آغیز و بورنیگه ماسک تقه دی. بونده ی بیر ایش نینگ عایله لریده سابقه سی بؤلمه گن. اویگه قیتگنده هم، همه نرسه دن اول ماسک و قؤلقالپرینی بو دنیانینگ اینگ نجس نرسه سیدپک اوزاققه اولاق تیره دی و یوز-قؤلینی صابونلب یوویب، کپین اویگه کیره دی.

بیر آی شو یوسینده اؤته دی، سلسله عایله سی نینگ بار-یوغی توگه ی دهب قاله دی. بو عایله نینگ آه سی ییلر آلدین دنیان اؤتگن. کرونان آلدین سلسله نینگ اکه سی شهرده ایشچیلیک قیلردی و اوکه سی نجارلیک دکانیده ایشلردی و هر هفته بپش یوز افغانی درآمدی بار ابدی. سلسله هم پل علم شهریده گی خصوصی بیر انستیتوتده اداره و مدیریت رشته سینی بیتیرگن ابدی و خصوصی بیر مکتبه درس بپرردی، شونینگدپک، قیزیل آی جمعیتیده کونگیللیک روشده فعالیت قیلردی. هر حالده اوچاولری بیرگه لشیب، بیراوگه محتاج بؤلمسدن تیریکیچیلیک چرخینی ایلنتیرر ابدیلر. حاضر برچه اویده اؤتیریب قالگنلر و عایله نینگ بوتون درآمد یؤللری یاپیلیب قالگن. تصادفاً اؤشه کونلرده سلسله نینگ امریکاده یشه دیدگن عمکیسی اولرگه بیر مقدار پول جؤتیب قاله دی. بو پولگه اولر یاغ، گوروچ و اون ساتیب آله دیلر. بو کؤمک عایله حیاتیکه قیته نفس بغیشله دیدی. اما پترلی اېمس و عایله نینگ قؤلی کرونا و کونده لیک مصرفلر قرشیسیده قیسقه. هر کون اؤتیشی بیلن ییگیرمه تورت یشر سلسله حیاتگه و اوضاع نینگ یخشیلنیشیکه نسبتاً بدبین بؤلده دی.

او بو حالتدن چقیقیش اوچون، قندهی بؤلمه سین، اوزیگه بیران ایش تاپیشگه قرار قیله دی. حتا اگر اولیم خوفی تهدید قیله دیگن ایش بؤلسه هم. بیر کونی آلدیندن تیار قیلیب قوییلگن قیسقه بیوگرافیسینی دستکولیکه ساله دی و لؤگرده حاکم فرهنگ و سنتگه کؤره شبکه دار کؤک چادرینی باشیگه سالیب اویدن چیقهدی. تؤغری لؤگر عامه ساغلیگی ریاستیگه باره دی - کروناگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه گه پرستار آینه دی، دېب اعلان قیلگن جایگه. استخدام شرایطیگه مناسب دېب تئیلدینگ، دېگن خبرنی اېشیتیش اوچون، کونلر بؤیی اویده مسؤلر تماسینی کوتدی. لېکن بو نرسه یوز بېرمسلیگینی یوره گی نینگ تگیدن بیلردی. چونکه لؤگر نینگ قوی-بؤری فضا سی بیلن تئیش اېدی. او بېرگه فقط کتّه واسطه سی بار یاکه کتّه پول بېریشگه قوربی یېته دیگن آدم آینه دی.

ثور آیی نینگ اؤرتهلریده سلسله نینگ اېلیکدن آشگن و همیشه کسل آنه سی ینگ یی کسللیککه چلینه دی. ایسیغی آشه دی، تاماغی قیچیشه دی. اوندگی برچه بېلگیلر یېتکرمه لر و آدملر کرونا حقیده ایتهدیگن بېلگیلرگه اؤخشه دیدی. سلسله آنه سی نینگ وضعیتیدن قتیق تشویشگه توشه دی و بو تشویشدن قوتیلیش اوچون اولردن بیر نېچه کؤچه پستراقده یشه دیدیگن داکترگه مراجعه قیله دی. داکتر، آنه سینی یقیندن حضور ی معاینه قیلمسدن، وضعیتینی یقیندن تېکشیرمسدن بیر نېچه قلم دوا یازه دی همده لیمو، کیوی و مالته کبی ویتامین سیسی بار مېهولر بېیشینی توصیه قیله دی. لېکن اویده بیر چقه هم یوق.

سلسله آنه سی نینگ گروناگه مبتلا بؤلگنیگه شېهه لیب، یاشی و یوره گی خسته لیگی سببلی باشقه لرگه نسبتاً کؤپراق خطرگه مواجه اېکنی اوچون، اونى اوچته لای اؤتاقلریدن بیریده قرنتین قیله دی. بیر

آی اۆزی فقط طعام وقتیده ماسک کییب و قالگن واجب احتیاطلرینی رعایت قیلیب اؤتاققه کیره دی و آنه سیگه غذا اہلته دی. زمان اؤتیشی بیلن آنه نینگ وضعیتینی بیرآز یخشیلنر اہکن، باشقه عایله اعضاسیده هم آنه نینگ کسلیگه اؤخسه گن بېلگیلر، اما اوندن خفیف راق، پیدا بؤله باشلیدی. حتا وضعیتینی باشقه لرگه قره گنده یخشیراق بؤلگن سلسله هم اوچ کون تب قیله دی و باشی آغرییدی، یؤتل و عضله لر دردی آزار بېریدی. شو وقتده ینه غذایی موادلری توگب قاله دی. ابرته سی، ایندینی، کېله جک هفته لر و آیلر قنده ی اؤتیشینی هیچ کیم بیلمه یدی. بوتون ایکی هفته اوچ وقت قوروق نان و اچیق چای ییب-ایچه دیلر. شهر قرنتینیدن ایکی آی اؤتیشیگه قره مه ی، شهر وضعیتیده کؤزگه کؤرینرلی ایجابی اؤزگیش کېلمه گن. بیتکرمله لر اوزلوکسیز، کرونا حلی-بېری توگه مه یدی دېگن، کیشینی نامید قیلووچی خبرلر ترفته دی. شو آرده آنه سی نینگ تاغه بچه سی اؤرته یاش آدم کروندان اؤله دی. او کروناگه مبتلا بؤلگنینی بیلیب، عایله اعضاسیگه ایتمسدن پل علم شهریده گی کرونا بېمارلریگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه گه مراجعه قیلگن اېدی. داکترلر اونی شفاخانه گه بستر قیلگن اېدیلر، لېکن کرونا ویروس بیر هفته دن کپین اؤپکه لرینی ایشدن چیقردی. داکترلر اونینگ اؤلیمینی عایله سیگه خبر بېریب، قبرنی قزیب تیارلب قویشلرینی و معطل قیلمسدن توپراققه تاپشیریشلرینی ایتهدیلر. اونینگ جنازه سی مطلق «کرونایی» توپراققه تاپشیریله دی.

بهار کونلری بیرین-کپتین قینچلیک بیلن اؤته دی و وضعیت نینگ یخشیلنیش افقی قارانغیراق بؤلیب باره دی. عایله نینگ یگانه اؤقیمیشلیسی بؤلگن سلسله بو وضعیتدن کؤپراق رنج اہلته دی.

کۆزی نینگ آلدینی قاره بیر پرده تۆسیب آلگن، اونینگ آرقه سیدن حیاتی نینگ برچه عنصرلری قاره، قاتیب قالگن و توزلمه دیدیگن بۆلیب کۆرینه دی. عایله ده هر بحثلشوووی اوروش و دعوا بیلن توگه دیدی و هر اوروش و دعواسی باشقه لردن اؤزینی آلیب قاجیش و سامانخانه گه باریب یشیرین ییغلاش بیلن یکونلنه دی. دنیا نظریده رنگسیزلنپ قالگن. حیات او اوچون سبزدیرمسدن هر لحظه روحینی شکنجه قیله یاتگن قفسگه اؤخشب قالگن.

درواق او قتیق ایزیلگن و ینه بیر ساعت هم یششگه تحمللی قالمه گن. وجودی نهچه لحظه دن کپین اجرا بۆله دیدگن قرار بیلن تؤلگن. بیر آیدن کؤپراق بۆله دی، آنده-سانده، بیلپ-بیلمسدن بو قرار حقیده اویله گن و ییغله گن. حیاتدن اؤلیمگه پناه اېلتماقچی. بیر کونی عصرده، بیر ارقان بیلن انبارگه یا که اؤشه لای اویلری نینگ سامانخانه سیگه باره دی. کؤپ وقتلردن بېری ایشله تیلمه گن ارقاننی دار ایپی دېک سقفده گی چؤبلردن بیریگه آسه دی. کپین بؤش بیر بؤچکهنی آیاغی نینگ تگیگه قویه دی و اونگه چیقیب اؤزینی آسه دی. هنوز ایش تمام بۆلمه گن ابدی که، بیردن انبار دروازه سی آچیلیب، کسل آنه سی فریاد قیلیب قیزی نینگ تامانیگه یوگوره دی و اونی محکم قوچاقلب آله دی. باشقه عایله اعضاسی هم انبارگه هجوم قیله دیلر. اولر سلسله نینگ بؤینیدن ارقاننی آچر اېکنلر، زار-زار ییغلا اېدیلر. سلسله همه دن کؤپراق، همه دن شدتلیراق ییغلا اېدی. کپین راق اؤتیریش اؤتاغیده سلسله نینگ باشی آنه سی قوچاغیده، آنه سی قیزی نینگ ساچینی سیلب شونده ی دپیدی: «آنه ننگ ایکی ییل آلدین عمرینی سیزلرگه بغیشلب کپتگندن کپین، بوتون امیدیمیز سېن سن. نېگه بو ایشنی

قېلدىنىڭ؟ بو ھەمەنىڭ باشىگە كېلگن بىر وضعيت. وضعيتى بىزدن يامانراق كىم اېمىس. تحمل قىل آنە قىزىم! بو كونلر اۋتەدى. خدا قىلمەسىن، كېچراق يېتىب كېلگىنىمدە سېن اۋلردىڭ، تۇغرى جەنمگە كېتردىڭ.»

سلسلە آنەسىگە:

«حاضر ھم جەنمەمن، آنە جان!» دېب جواب بېرەدى.

بىر نېچە كون اۋتېب سلسلەنىڭ احوالى بىراز يىخشىلنەدى، لۇگرده اونىڭ عايەلسىگە كۆمك قىلىشى مەمكىن بۇلگن بىرچە تىنىش-يېلىشلىر حقىدە اۋيلەيدى. كۇپراق تىنىشلىرى مەكتەب و بىلىم يورتى دورەسىدن. صەنفاشلىرىدن بىرىنىڭ اۋتەسىنىڭ پىل علم شەھرىدە اۋزىق-اۋقت دكانى بار. او بىلن تەماس اۋتەب مەسألەنى مطرح قىلگىندە، صەنفاشى: «بوتون دكانىمىز خەدمەتلىگىزدە»، دېب جواب بېرەدى.

اۋشىندىن باشلىب اسد اۋيىگچە شەھردە از و كۆپ قىرتىننىڭ دوامى بار اېكن، ايش و كوچ عادى حالتدە اېمىس. سلسلەنىڭ عايەلسى صەنفاشىنىڭ دكانىدن اۋزىق-اۋقت ساتىب اۋلگىنى بابتىدن سەكسان مىڭ افغانىگە يقىن قىرۇدار بۇلەدى. اوندىن كېيىن نىجارلىكدە شاگرد اوكتەسى ھەفتەدە بېش يوز افغانى درامدى بىلن كوندەلىك خىج و مەصرف مەسۇلىتىنى بۇيىنگە اۋلەدى. سلسلە ھەر كونى، دىئانى چىشمەندى اۋرتىدن كىچىك-كىچىك مەربەلردن تەشكىل تاپگن اوپەلر اۋرەلى كۆرەدىگن چادىرىنى اۋتەب، اونگە ايش بېرىشى امىدى بۇلگن بىرچە اۋرەلرنى اۋلەنىب چىقەدى. اما سلسلە دروازەلرى اۋرتىگە بارگن بىرچە اۋرەلرنىڭ اونگە بېرەدىگن ايشلىرى يۇق بۇلىب چىقەدى. سلسلە ۱۳۹۹-يىلنىڭ اۋرەگچە قۇرقوو و

امید ایچیده ایش اختریشگه ادامه بیره دی. لپکن ایش تاپیشگه موفق
بؤلمهیدی. بو حکایه نینگ روایتی قدر، سلسله - اؤشه-اؤشه
ایش سیز و قرضدار ایدی.

كرونادن قورقيب شهردن قيشلاققه قاچيش

هر يېلى نوروز كېلرکن، اۋزى بېلن كوچ، سېوېنچ و بېر دنيا يخشى تويغولر آيب كېلهدى. اپشېكلر، دېرزه لر و كۋنگيللر اونېنگ استقباليگه لنگ آچيلهدى. بېر مېنگ و نېچه يوز يىللىك عنعنه اساسيده ۱۳۹۹-يىل نېنگ نوروزىدن هم شو كوتيلردى. اما ۱۳۹۹-يىل نېنگ نوروزى اۋزى بېلن كرنا آيب كېلدى. آدملر بوتون كوچلرى اوپلرى نېنگ اپشېكلرىنى، دېرزه لرىنى و تېشېك-توينوكلرىنى پاپه دېلر و اوپلر يده بېر كېنىب آله دېلر. شوندهى بۇلسه-ده، كرنا اوپلرگه كېرىش يۇلىنى تاپهدى. هېچ كېم امانده اپمس اېدى، حتا كابل نېنگ باشقه عايله لرىگه قره گنده، اۋزلىرگه كۇپراق قېودات وضع قىلگن كابل نېنگ دشت برچى محله سېده يشاوچى سېمالر عايله سى هم.

سېمانېنگ آته سى بوتون بو قتتىق قۇللىكلرى بېلن همەنى اوپده سقلهى آلمسدى. گاه اۋزى، گاه عايله نېنگ باشقه بېر عضوى اوپدن چىقىشگه مجبور اېدى. شوندهى اېكن، هر بېرىلرى بوتون عايله نى بېمېرىب تشلاوچى كۈزگه كۈرىنمس بو ذره نى اۋزلىرى بېلن اوپگه تشىشلىرى ممكن اېدى. بو تشوېش سبب بۇلهدى كه، سېمانېنگ آته سى محمد موسى، ساچى نېنگ بېر تاله سېدن نېچه مېنگ مرتبه

کیچیکراق بؤلگن بو دشمن شریدن عایه سینی قنده ی قیلیب اسره ش یؤلرینی اویله سه .

احتمال شو آنده برماق لرینگ اوچیده، یپنگینگده، ساقالینگ نینگ بیر تاله سیده یا که چپ اؤپکه ننگ نینگ هوایی کیسه سیده شاخ لرینی اؤینه تیب، اؤن تؤرت کوندن کپن حضورینی اعلام قیلماقچی بؤلیب تورگن دشمندن قاجیب قوتیلیش ممکن میکن؟

هر حالده، آدم لر قیین و قارانغی کونلرده، غریزه حکمی بیلن ایگنه نینگ اوچیدپک بیر تونوک تاپسه هم شانسینی سینب کؤریشگه اورینه دی. و محمد موسی کله سیگه شهردن قیشلاقه قاجیش - کابل دن بامیان نینگ پنجاب اولوسوللیکیگه کؤچیش فکری کبله دی.

محمد موسی اوچون اؤتیز ییل آلدین ترک ابتگن آته بابالری نینگ توغیلگن پیرلریگه باریش ایگنه اوچیدن انچه کتہ راق تونوک حسابلنه دی. نوروز کونلریده عایله اعضا سیگه پنجاب اولوسواللیکیگه کؤچیب کپتیشگه تیار بؤلش لرینی ایته دی. آته نینگ بو تصمیمی همه گه خوش یاقه دی، خصوصاً سیما و اونینگ اوکه لری و سینگیل لریگه. اولردن ایکتیه سی ابران ده، بیرته سی مزار شریف ده و ایکتیه سی کابل ده دنیاگه کپلگن لر و آته لری نینگ قیشلاغینی هیچ کؤر مه گن لر. اولر نینگ بو پیر حقیده گی معلوماتی فقط آته آته لری نینگ سؤزلب پیرگن قصه لری و خاطر لری بیلن چپکلنگن. شونینگ اوچون او پیرگه سفر قیلیش جوده قیزیقرلی و هیجانلی دیر.

۱۳۹۹- ییل نوروزی نینگ پیتینچی کونی ابرته لب، آلدیندن کپلشیلگن یؤل اوچی تشووچی مؤتر محمد موسی نینگ اویبی قرشیسیده هارن چله دی. محمد موسی نینگ پیتی کیشیلیک عایله سی

کپره‌کلی وسایل و لوازم‌لرینی آلیب مؤترگه یوکلهدیلر. دشت برچی‌ده‌گی کرابی هاوایلرینی قولفلب، بامیان‌گه قره‌ب یؤلگه توشه‌دیلر. یؤل مسیریده‌ده‌یدی ایتلر و ینگی قیتگن بهاری قوشلردن باشقه نرسه‌نی اوچره‌تمه‌یدیلر. تبکشیریش بېکتلریده و پولیس قراووللریده اولرنینگ مؤترلرینی توختتهدی، هیداوچی همه‌دن آلدین گپ باشله‌یدی و اولرگه: «بولر مېنینگ عایله‌م بؤلهدیلر، بامیان‌ده‌گی اویمیزگه کپته‌ییمیز» دپیدی.

کوندوزگی ساعت اوڤن بیر، قویاش‌نینگ ایستیق دمی خدایان دره‌سیگه اوز نورینی ساچرکن، اولر بامیان مرکزبگه یتیب کپله‌دیلر. بامیان شهری هم آدمدن بؤم-بؤش. او شه کونی توشدن کپین بامیان‌دن باشقه بیر مؤترنی کرا قیلیب پنجاب‌گه قره‌ب یؤلگه توشه‌دیلر. آته قیشلاغی‌نینگ تاغلی حلی هم قیشدن فالگن آغیر قارلر بیلن قاپلنگن و اوزاقدن آق لباس کیگن کپلینچک‌دېک جلوه‌لنه‌دی. قیشلاق اهالیسیدن بیر نچه کیشی اېسکی هم‌قیشلاغی‌نینگ مؤتری آلدیده‌گی قارلرنی کوره‌ش اوچون کته یؤلگه چیه‌دیلر. سیمانینگ عایله‌سیدن آلدین هیچ بیر مؤتر قیشلاقه بارمه‌گن و مؤتر یؤل یاپیق. آدملر قیشلاق‌نینگ یؤلینی آچه‌دیلر و سیما بیلن عایله‌سی آته‌اویگه یتیب کپله‌دیلر. او بیر ییگیرمه نچه اویدن عبارت کیچیک بیر قیشلاق. بېش-آلتی اوی ینگی قوریلگن، قالگنلری همه‌سی اېسکی اویلر. اولرنینگ اوی اېسکیسیچه، قول تېگیزیلمسدن فالگن. هر ییلی پېرلرینی اېکه‌دیگن آدم اویگه هم قره‌ب تورر اېدی. آته-آنه‌سی‌نینگ حکایه‌لریگه کوره سیمانینگ بووه‌سی بیلن بوویسی شو اویده یشه‌گنلر. سیمانینگ آته‌سی هم شو اویده دنیاگه کپلگن و سیمانینگ آنه‌سی اویلنېب، یاشلیکلرینی شو

قىشلاققە، شو اويدە اۆتكزگنلر. لېكن سىمانىنگ اۋزى و اوکە-سىنگىللىرى بىرىنچى بار بو اوينى يقىندن كۆرەدىلر و حاضر بو پىرگە كېلگنلر و نامعلوم مدتگچە شو پىردە يشەيدىلر.

اۆتگن يىللىرى، اولر كابل دە يشر اېكنلر، محمد موسى كونلرىنى اۋزىنىنگ معاملەر رهنمالىگى دكانىدە اۆتكزدى، پنجاب دەگى پىرلرىنى دھقان اېكىب حاصل آلردى. محمد موسى يىلى بىر بار قىشلاققە بارر ياكە بارمسدى. بعضاً دھقان اۋزى كابل گە كېلردى. محمد موسى قىشلاققە بارسە هم اويى اوچون بىرار ايش قۇلىدن كېلمسدى. حاضر اېسە اېگەلرى اۆتيز يىلدن كېين قىتېب كېلىب كۆرسە، اويى سىچقانلر و اۋرگمچىكلر تسخىرىدە. كىچىك دېرزەلر و چويى سقفلرىدن تۇز و توپراق ياغەدى. اوينى يىخىشلىب تازەلش كېرەك. سىما سىنگىللىرى بىلن پىنگ شىمىرىب اوينى تازەلەيمىن دېگونچە بىر-ايگى كون وقت كېرەك بۇلەدى، قىشلاققە فقط بىر عايلە كرونانىنگ قصەسىگە بۇلمەي، اولرگە اويلرىدن جاى بېرەدى. بو ايگى كون اىچىدە آتە اۋغىللىرى بىلن اوينى ايسىتىش اوچون اۆتىن يىغەدىلر. اوچ كون دېگندە، سىما عايلەسى بىلن بووەسى و بوويسىدن قالگن اويدە قىشلاققە بىر حياتنى باشلەيدىلر.

سىمانىنگ آتەسى يىم عمرىنى قىشلاققە اۆتكزگن، تېزلىكە اوى ايشلرى رشتەسىنى قۇلگە آلەدى و تىندىر تيارلشگە باشلەيدى، قىشلاققە طرزىگە خاص خمىر قىلەدى، نان پىشىرەدى، قازان آسەدى. سىمانىنگ آتەسى و كتەراق اوکەسى اېكىش-تىكىش بىلن مشغول بۇلەدىلر. بوغداى و كچالو اېكەدىلر. سىما و اوکە-سىنگىللىرى هېچ بىر ايشدە قۇللىرى يورىشمەيدى. شوندى بۇلسە-دە اوزلوكسىز آتە-آتەلرىگە ياردەملشەدىلر. بارە-بارە آتە قىشلاققە عايلەنىنگ ياش

اعضاسیگه، خصوصاً سیماگه یاقمه ی قاله دی. اولرنینگ قیشلاقده نه تیشی بار، نه صحبتداشی. سیما بیر نیچه بار قیشلاق قیزلری بیلن یقینلشیش و دؤست بؤلشگه اورینیب کؤره دی، لېکن اؤز ارا هیچ قنده ی مشترک نقطه تاپمه دیدیلر. اگرچه قیشلاق قیزلری مکتب باره دیدیلر، لېکن اولرنینگ دغدغه لری کؤپینچه پیشیریش، یوویش، سوپوریش کیب ایشلر اطرافیده ایلنه دی. اولردن هیچ بیر سیما بیلن صادق هدایت، مسخ کافکا یا که اکه-اوکه لر کارامازوف لردن سؤز یوریتمه دیدیلر. شوندن کھلیب چیققب سیما آنه سی نینگ قیشلاغینی تحمل قیلش اوچون رومانلری کبتیدن کپته دی. اؤزی بیلن کمندن-کم کابل دن اؤن رومان آلیب کھلگن، محمود دولت آبادی نینگ کلیدر و لئو تولستوی نینگ اوروش و تینچلیک رومانلری اولر آره سیده بار.

اېرتەلب همه اویغانیب ایش-کوچی نینگ کبتیدن کپته دی، سیما اېسه بعضاً یوویلمه گن قوی یونگی هیدی بورقیره ب تورگن قلین و ایسیق یونگ کؤرپه گه بورکنیب، درس لری و کابل بیلیم یورتیده گی صنفداش لری حقیده اؤیله دیدی. آنه سی کونده اېرتەلب باشی اوستیگه کھلیب: «کون کھلدی-یو کپچه بؤلدی، سېن حلیم اوخلب یاتیسسن» دیدی. سیما چپ تامان یانباشلب یاترکن، کؤرپه ایچیدن حال سیز و مدارسیز: «اویغانسم، نیمه قیله ی؟» دېب جواب بېره دی.

آنه سی قیزی نینگ سوالی جواب تاپالمه گندن کپین باشینی قویب سالیب اؤتاقدن چیققب کپته دی. اېشیکنی یاپیش طرزیدن و اېشیک آوازیدن بو وضعیتدن ناراض اېکنلیگی سېزیلیب توره دی.

قیشلاق حیاتیدن بیر آی اؤتیب سیما ده اېرتەلب وقت اویقودن توریش اوچون مضمون قالمه دیدی. بيله دی، کوندوزلرنینگ او اوچون

ھېچ وقاسى يۇق. نە گېرىشگە گېي، نە اېشىتىشگە سۇزى، نە كۇرىشگە نرسەسى بار. كېچەلرى اوخلرکن، دنيا کرونا شرىدن پاك بۇلگن بىر كونى اېرتەلب اويقودن اويغانىشنى آرزو قىلەدى. خودى اعتيادنى ترك اېتىش كەمپىدە آىلب رنج و قىنچىلىكنى تحمل قىلىب كېلەياتگن معئادگە «سېن پاكلندىنگ، معئادلىكدن آلدىنگى حالىنگگە قىتىدىنگ» دېگن خوشخبرنى يېتكزگندېك. لېكن آرزو قىلىش ھېچ بىلن نرسە اۋزگرمەيدى. ھر كونى اويقودن اويغانرکن، بو كونىنىنگ توناوكى كوندن، بورناغى كوندن، او بورناغى كوندن قىلچە فرقى يۇق. كون بۇيى او آىلردن بېرى بىر-بىرلىرى احوالىدن بېخبر دۇستلىرىنى، كابل بىلىم يورتىدەگى صنفداشلىرىنى اېسلەيدى.

سىما پخسە اوىنىنگ دېوارلىرىدن، قارە كويە باسگن تندىرخانەدن و نورهىمن دېب تورگن اوىنىنگ نورسىز اۋتاكلرىدن زېرىكىب، گۇيا قىشلاق اونگە تارلىك قىلەياتگندېك، عقللى مبايلىنى آىب اويدن چىقەدى. قىشلاق آرقەسىدەگى آسمان اۋپر تاغنىنگ چۇقىسىگە چىقەدى. مبايلى آتنن بېرەدىگن جاينى تاپىش اوچون تاغ اوستىدە گاه او ياققە، گاه بو ياققە بارەدى. مبايلىنى قۇلىدە كۇترىب تورهدى، تورلى موقعىتلرنى سىنب كۇرەدى. دوستلىرى بىلن اولنىش اوچون اورىنىشلىرى نىجەسىز قالگندە، كلاولەنىب قاىە اوستىگە اۋتېرىب آلەدى و شەر حقىدە، قەھوخانەلر حقىدە، خىابانلر حقىدە، «پل سرخ» حقىدە، صنفداشلىرى حقىدە، دۇستلىرى حقىدە، اۋزىنىنگ كرونادان آلدىنگى كونلرى حقىدە اۋىلەيدى و اۋزىگە قويدەگى سواللرنى بېرەدى: «حاضر دۇستلىرىم قەپېردە اېكنلر؟ اولر ھم مېنى اۋىلر مىكنلر؟ اۋزى، تىرىك مىكنلر؟ کرونا اولر بىلن نىمە قىلگن بۇلىشى مېمکن؟ عايلەلرى-چى؟ حاضر اويدە مىكنلر يا كە شفاخانهدە؟»

تاغ تېپەسىدن قىشلاققە قرەسە، قىشلاق اويلرى كوزىگە تېشىكلردېك، آدملىرى اېسە كىچىك بىر حدوددە اوز اطرافىدە سودرەلىب يورگن قورت-قومورسقىدېك كۆرىنەدى. بو پېرىنىگ آدملىرى اوچون دنيا كېنگلىگى قىشلاقنى احاطە قىلگن ايگى تاغ آرەلىغىدە گى درز اندازەسى بىلن خلاصەلنەدى. بونى اتىق بىلمەيدى، قىسى جد و اباسى بىرىنچى كېز بو پېرگە قدم قۇيگن و اوز زعمىدە اونى ىشش اوچون مناسب جاي دېب تاپگن.

سىما بېش آى آتە قىشلاقىدە ىشەيدى. بو مدتدە كۇپراق كونلرىنى تاغلر اوستىدە اؤتكزەيدى. آخرگى كونلردە دېرلى برچە وقتى تاغلر اوستىدە اؤتەيدى. او پېردە يالغىزلىكدە ىيغەيدى، بعضاً اضطراب شدتيدن كوى تىنگلەيدى، رقص قىلەيدى. تاغدن قىشلاق آدملىرى كۆرىنىپ قالگندە، وجودى غم و اندوهگە تۆلەدى و باشىنى هاو وچلب، اؤزى سېزمەگن حالدە كۆزىنىگ زهرىنى هاو وچىگە تۆكەيدى. بعضى كونلر آپاق اورغاچى بىر ايت تاغلردە اونگە يۇلداشلىك قىلەيدى. ايت ساىەدېك اونگە ابرگشىب يورگنى اوچون آتىنى «ساىە» قۇيگن. بىر كونى سىما ساىەنىگ يانىگە اؤتيرەدى و قۇللرىنى ساىەنىگ بۇنىگە تشلەيدى. گۇيا غمىنى ساىە بىلن تقسىملەماقچى بۇلەيدى. ساىە بىلن سىما بېش آى ايچىدە بىر-بىرىگە شوندى باغلىنىپ قالدېلر كە، بعضاً سىماگە، قىشلاقدە هيچ بىر موجود اونگە ساىەچە يقىن اېمسدېك تويولەيدى.

سىما ساىەنى بىرىنچى دفعة قىشلاققە كۇچىب كېلمسلىرىدن يىگىرمە كون كېن كۇردى. اؤشە كونى سىما عايلەسى بىلن پېرلرەدە كچالو اېكر اېدىلر. ساىە اولردن يىگىرمە متر اوزاقراقدە چۇنقىب اؤتيرەيدى. سىما اونى كۇرىب پلواندە، چاي ترموزى يانيدە قۇيىلگن

دسترخوانی آپیب بیر نچه پرچه نان آله دی و آهسته-آهسته سایه تامان یوره باشلهیدی. اما سیما سایه نینگ اوندن چؤچیب قاچگینی کؤریب، قؤلیده گی ناننی ایت تامان آته دی وینه ایشیگه مشغول بؤله دی. قویاش قیشلاق نینگ یوکسک تاغلی آرتیگه یشینرکن، ایشنی تۆختیب، آلدین-کپین صفلیب سؤقماق آرقه لی اویگه قرب یؤلگه توشه دیلر. اولری دره نینگ جنوبیده قویاشگه قره ته قوریلگن. سیما یوله اؤگیلیب آرقه سیگه بیر نظر تشلهیدی. قره سه، سایه هم اولرگه ابرگشیب کپله یاتیر. سایه بیلن سیمانینگ دؤستلیگی شو بیردن باشلنده.

سیمانینگ آته سی کپچهلری اېکینلری اوستیدن اویگه قیتگنده، رادیوسی نینگ تۆلقینینی بی بی سی رادیوسیگه ماسلشتیردی. نطق همه دن آلدین تیره تووچی کرونایی خبرلری اؤقیردی. بونگه اؤخسه گن خبرلر: «امریکاده کرونا قربانلری رقمی ایگینچی جهان اوروشی قربانلریدن کؤپراق بؤلگن.» یا که «افغانستانده کروناگه مبتلا بؤلگنلر سان ییگرمه مینگدن آشگن». سیما بو خبرلری ایشیتیب ناامید بؤله دی. سایه نینگ تونگی آوازی آته مینگ رادیوسی نینگ نطق آوازیدن یاقیملی راق، دپدی اؤزی اؤزیگه . کرونا بیتهدیگنگه اؤخسه مهیدی، ایندی قیامتگچه شو مصیبت طفیلی اویده قالب کپته من، شېکیلی، دېب اویلهیدی اؤزیچه.

بېش آیدن کپین سیما بیر کونی بامیان مرکزیکه کپله دی. او بیردن کابلده گی صنفداشلی و قؤشنیلری بیلن تماس آله دی. تماسلر اونگه خاطر جمعلیک پیره دی - خداگه شکر همه تیریک، انچه دن بیری قرنتین سینگن، مردم سابق دېک ایشلب یشب یورگن. اما

اۋزگرمەگن يگانە نرسە بىلىم يورتلىرى و مکتلرنىنگ حلى هم تعطل اېکنلىگى دىر. لېکن اولر هم يقىندە آچىلەدى.

كېچقورون سىمانىنگ آياغى اويگە پىتىشى بىلن عايله گە، كابل دە همه نرسە عادي حالتىگە قىتگن ليگى خوشخبرىنى بېرەدى. حتا بىلىم يورتلىرى و مکتبلر حقىدە اۋز آلدىدن بىر نېچتە سۈز قۋشەدى. كېنىگى هفته بىلىم يورتلىرى و مکتبلر اېشىگى آچىلەدى، دېدى. كېچە آتەسى نىنگ رادىوسى هم بو خبرلرنى تايىد قىلەدى. برچە بو خبرلر سىماگە آتە قىشلاغىدە گى حبس دورانى توگشىدن و سىنگىللىرى بىلن تېزراق كۈچ-كۋراننى يىغىب، كابل تامان يۈل چىقىشدن حكايه قىلردى.

بىر هفته دن كېىن سىما، آتەسى و مکتب اۋقىدىگن ايگى سىنگلى و اوکەسى كابل گە كېتىش اوچون اولوسواللىك مركزىگە حرکت قىلر اېکنلر، سىما اوچون قىىن بىر لحظه ثبت بۈلەدى. سايه اۋزىگە خاص بىر شىطنت بىلن سىمانىنگ آياقلىرىگە اۋرەلىب اېتگى نىنگ اوچىنى تىشلەدى. قىشلاقدن چىقەياتگنلىرىدە، سىما اېشىتگن سۈنگىگى آواز سايه نىنگ عوعوى دىر.

اۋشە كونى كېچقورون اولرنىنگ مۈترى كابل دە گى «چهل دختران» تاغى آرتىگە پىتیب كېلەدى. كابل اۋشە بېش آى آلدىنگى كابل - هيچ اۋزگرمەگن. كۈچەلر، جادەلر و بوتون شەر آدمدن تۈلە. دشت برچى دە اويلرىگە پىتیب كېلگندە، سىما يوره گى نىنگ تگىدن خورسند. اما اويلرى نىنگ وضعىتى شوندهى كه، گۈيا بىر نېچە يىل كىمسە سىز قالگن بۈلسە. هاولى اۋرتە سىدە گى قودوق قورىگن، اوى نىنگ بىر-ايگى شىشەسى سىنگن. سىما سىنگىللىرى بىر يىم آى قۋشنىلرنىنگ اويدن سوو تشىيدىلر. آتەسى و اوکەلرى يىل نىنگ

آخریگچه پیرلرنینگ حاصلینی آلیش اوچون قیشلاقده قاله‌دی‌لر. اگرچه سیمانینگ عایله‌سی آته قیشلاغیده هیچ وقت کروناگه چلینمه‌یدی‌لر، اما کابل‌ده کؤپچیلیک قؤشنیلری، تنیش-بیلیشلری و دؤستلری بیر دوره کرونانی اؤتکزگنلر و بیر تعدادلری حاضر اؤتکزماقده‌لر. هر حالده، کرونا اېندی آدملرنینگ نظریده تورت-بېش آی آلدینگی اؤلدیرووچی هیولا اېمس.

حلزون سرعتیده گی حیات

I

مېن فرزانە من - فرزانە فراسو. ياشىم يىگىرمە يېتىدە. داىكىندى ولايتى، مىرامور اولوسواللىگى، دالە دېگن قىشلاقىدە دىياگە كېلگىنمىن. مەكتەپ دەرسلەرنى اۋن ايكىنچى صىنەگچە اۋشە قىشلاقىدە اۋقىدىم. كېيىن ۱۳۹۲-يىلدە كابىل گە كېلىپ، خىصوصىي يىلىم يورتلىرىدىن بىرىدە حقوق و سىياسىي يىلىملەر رىشتەسىنى اۋقىپ، لىسانس درەجەسىنى اۋلدىم. ۱۳۹۸-يىلى نىنگ كوزىدە تورلى ولايتلىرىدىن بۇلگىن بىر نېچە قىزىلر بىلەن بىر جىمغىرمە تامانىدىن خاتىن-قىزىلر مطالعاتى بۇيىچە سىكىز اىلىك اۋرگىنىش دورەسىنى اۋتكىزىش اوچون توركىە مەملىكىتىگە باردىم. بىر نېچە اىنى انقرە، استانبول، قۇنىە و سىواس شەرلىرىدە شەرەمە-شەر كىزدىك و اۋقىدىك.

سىواس شەرەيدە اېكىمىزدە بىر كون فىسبوكىدە بىر وىدىو كۆردىم. چىننىنگ ووهان شەرەيدىن بىر وىدىو. وىدىودە شەر كۆچەلىرى بۇم-بۇش اېدى. جادەلىرىدە نە بىر انسان كۆرىندى، نە بىر مۇتر. وىدىو شەرەيدە، آدملىر كرونو وىروسىنىنگ ترەقىلىشىدىن قۇرقىپ، اۋزلىرىنى اوپىلدە قىرتىن قىلگىنلەر، دېپ يازىلگىن اېدى. «كرونو» و «قرىنتىن» سۆزلىرى بىلەن بىرىنچى دىفە روبرو بۇلىشىمىز اېدى.

اضطرابلی ابدی، لېکن اونى کم وقتده یېلډېک بوتون دنیانی باسیب آله‌دیگن درجه‌ده جدي دېب اویله‌مسدیم. بیر نېچه کوندن کېن تورک استادلریمیزدن بیرى صنفگه کیریشی بیلن بېش دقیقه کروناویروس حقیده گپیردی. استادینگ سؤزلری هم قورقینچلی ابدی، لېکن قورقمه‌دیم. تشویش قیلشیگه ارزیمه‌یدی، دنیا ساغلیگی تشکیلاتی بو ویروسنى چین‌نینگ اوزیده مهار قیلش کوچیگه اېگه دېب اویلردیم.

اما بیر نېچه کوندن کېن وجودیمنى وحشت اؤرب آلدی. توش چاغی ابدی، اوقتلیشدن کېن طعام‌خانه‌دن صنفگه بارردیک. ساعت بیرده صنفده حاضر بولیشیمیز کېرک ابدی. حللی صنفگه یېتیشمه‌گن اېدیک که، استادیمیزنى عمارت دهلبزیده کؤردیم. استاد سراسیمه و پریشان کؤرینردی. عجله بیلن: «باشقه درسینگیز یوق.» دېدی. بیزدن اوزاقلشر اېکن، بلند آواز بیلن دېدی: «درسler تعطیل بؤلگن، سیزلر یقینده افغانستان‌گه قیته‌سیزلر. تورکیه دولتی کرونانینگ ترقه‌لیشی آلدینی آلیش اوچون بیلیم یورتلرنی، مکتبلرنی، رستورانتلرنی، قهوه‌خانه‌لرنی، قیسقه‌سی، برچه ییغیلیش مکانلرنی تعطیل قیلگن.»

شونده ابدی که، بوتون وجودیمنى وحشت باسدی. مجازي ترماقلا رقه‌لی افغانستان‌ده هم عین وضعیت وجودگه کېلگینى آز-ماز بیلردیم. اېران‌ده، اروپاده و دنیا‌نینگ ایریم باشقه مملکتلریده کرونا بی‌حد کؤپه‌یگنی و انسانی فاجعه یره‌تگینى بیلیمینه هم کؤپراق وحشتگه توشدیم.

افغانستان‌گه قیتیشیمیز کېرک ابدی. یاتاق‌خانه‌دن کمراق چیقردیک. یاتاق‌خانه‌میز قرشیسیده‌گی آلتیته یاتاق‌خانه تېزده تخلیه

قیلیندی. اوندن آلدین هر کونی ابرته‌لب و کپچقورون دپرزهدن تشقریگه قره‌سنگ قیزلرنینگ گروه-گروه بولیب ورزش قیلیشلرینی، قدم اوریشلرینی و او یاق-بو یاققه اؤتیب-قیتیشلرینی کؤرردینگ. همه یاق ازدحام ایدی. عمومی خیابانلر هم آمدن توله ایدی. لېکن بیردن گؤیا آدم‌لر اېریب، یېرگه سینگیب کپتگندېک. بوتون یاتاق‌خانه‌لر بؤش کیمسه‌سبز بولیب قالدی. تورکیه‌نینگ باشقه شهرلردن یاکه باشقه مملکتلردن کپلگن برچه محصللر اویرلیگه قیتگن اېدیله. فقط بیز قالگن اېدیگ-و کابل‌دن طیاره کپلیش‌نینگ قتیق انتظار. حلزونی حیاتی‌میز اؤشندن باشلندی. اضطرابلی و قاره اوچ کونی آهسته‌لیک بیلن و انتظارده آرتده قالدی‌ردیک. اؤتاقلر دپرزه‌سیدن یاتاق‌خانه‌نینگ بؤش محوطه‌سیگه قروب انتظار تارتدیک. تۆرتینچی کپچه ساعت اؤنده، کابل‌دن بیر طیاره کپلگینی و بیزنینگ هوا قؤنلغه‌سیگه باریشیمیز کپره‌کلیگینی ایتدیله. جؤنشدن آلدین، بیزنی اؤقیشگه آیب کپلگن نهاد بیزگه ماسک، قؤل‌قاپ و سنیتایزر توزیع قیلدی. جامه‌دانلریمیزنینگ کؤپراق جایینی سنیتایزر بیلن ساغلیک تجهیزاتنی تۆلدیرگن ایدی. یریم ساعتدن کپین هوا قؤنلغه‌سیده اېدیک. قؤنلغه‌نینگ وضعیتی افغانستاندن کپلگنده کؤرگنیمیزدن انچه فرق قیلیدی. آدم‌لر همه‌سی - پولیس، ایشلاوچی، مسافر... همه ماسک تققن، قؤل‌قاپ کییگنلر. بعضیلر اېسه، باشدن آیاقلرینی قاپله‌گن مخصوص آق پاراشوتی کییملر کییگنلر. اولر یوزلریده‌گی ماسک و عینکلری بیلن اؤزگه سیاره‌دن کپلگن موجوداتگه اؤخشر اېدیله. اؤشله‌ر ایستیتمه‌میز بار-یؤقلیگنی انیقلاش اوچون تب‌اؤلچه‌گیچ دستگا‌ه‌لرینی منگله‌یلریمیزگه قؤیدیلر. تپکیشیرگندن کپین اؤتیشگه رخصت بېردیلر. همه بیر-بیردن اوزاق،

فاصله بیلن حرکت قیلردیک. هیچ کیم بیراوگه یقینلشگه جرات قیلمسدی. ترمینلده آدم سیرک ابدی. تورکیه کؤپچیلیک پروازلرنی لغو قیلگن دهر ابدی. قورقوو و اضطرابدن توله بیر فضاذه، کابلگه اوچیش اوچون طیاره گه چیقدیک. قورقوو اره لاش سبونچ بیلن طیاره نینگ اوچیشینی کوتردیک. لېکن نېگه-دیر طیاره اوچمسدی. مبادا اوچیش لغو بؤلمه سین دېب تشویلنردیک. و... طیاره پیردن کؤتریلگنده ساعت یریم تون نینگ ایکیسی یاکه اوچی ابدی.

کابل نینگ هوا قۇنلغەسیگه یتیب کېلدىک، ۱۳۹۹-ییل نوروزی نینگ ایکینجی کونی قویاشی ایندیگینه چیقەیاتگن ابدی. کابل نینگ هواسی نهایت بولغنچ و تورکیه گه قره گنده ساووق راق ابدی. اما هوا قۇنلغەسی محوطه سی، سالونلری و یؤلکلریده کرونانی جدي آلمه گن و اجتماعي فاصله نی رعایت قیلمه گن آدملرنی کؤپ اوچره تردینگ. آق لباسلری، ماسک و عینکلری بیلن اؤزگه سیاره دن کېلگن موجوداتگه اؤخشه گن داکترلردن تشقری، باشقه لرنینگ حتا ماسکی هم یوق ابدی. اؤزگه سیاره دن کېلگن موجودات بو پیرده هم تب اؤلچه گیچلرینی منگله یلریمیزگه قۇیدی. هیچ بیریمیز نینگ ایستیمه سی یوق ابدی. شونده ی اېکن، اویمیزگه باریشیمیز ممکن ابدی. قۇنلغەدن چیقدیک. مېن دؤستلریم بیلن خیرلشیب، دشت برچی مقصدیگه تکسی آلدیم. یؤلده تکسی هیداوچیسى دېدی:

«دولت قیرق کونلیک عمومی قرنتین اعلان قیلگن. لېکن افغانستان ده قرنتین نینگ تطبیق بۇلیشى اصلاً ممکن اېمس. آدملرنینگ پیماققه نانی یوق، اگر ایشله مه سه لر، آچ قاله دیلر. آچلیک آدملرنی کروندان کؤره تېزراق اؤلدیره دی. ینه بیر تامادن افغانستان

مردمی باشقه مملکتلردېک قانونگه چندان بؤیین اېگمه یدی. هیچ کیم دولت نینگ و عامه ساغلیگی وزارتى نینگ گپیگه قولاق سالمه یدی. خداوند اؤزی بو مردمگه انصاف بېرسین!»

مېن کابل گه یتیب کېلمسیدم بېش کون آلدین عایله م نینگ ایریم اعضاسی دایکندی گه کېتگن اېکنلر. چونکه شهردن کؤره قیشلاقده قرنتین کؤپراق رعایت بؤله دی. آته م مېنگه قؤنغیراق قیلیب دېدی: «سېن تورکیه ده و کابل هوا قؤنلغه سیده معاینه بؤلگنسن، دېمک، بولغنه گنسن. شونده ی اېکن، مؤترلر بېکتیگه باریب اؤتیرمه، ویروسگه بولغنیشنگ ممکن. مېن تېلفون آرقه لی سېنگه مؤتر آله من.»

اؤشه کېچه کابل-دایکندی یولی اوچون اؤزیمگه غذا تیارله دیم و کېچەنى دشت برچی ده گی کیمسه سیز بؤش اویمیزده یالغیز اؤتکز دیم.

اېرتەسى توشدن کېین، دایکندی کېتەدیگن بیر فلانکوچ مؤتر، کؤته سنگی دن کؤچه میز باشیگه کېلدى. هیداوچی باشقه نرسه لیریمنى مؤتر جنگله سیگه باغله دی. ایچی غذا، مېوه و ضد عفونى قیلووچی مواددن توله چانته منى اؤزیم بیلن آلدیم. یؤل بؤییده گی مسافرخانه لرگه توشیش نیتیم یوق اېدی.

II

نوروزنینگ اوچینچی کونى اېدی. مؤترده مېن و هیداوچیدن تشقرى ینه اؤن تۆرت یؤل اوچی بار اېدی. همه میز ماسک تققن اېدیک. مېن و ینه ایکی خاتین - بیرى نینگ تۆرت یشر اؤغلى بار اېدی - هیداوچی نینگ آرقه سیده گی چوکیگه اؤتیرگن اېدیک. مېن دېرزه

یائیده اؤتیرگن اېدیم. کابل دن چیقْدیک. «میدان شهر» و «جلربز» دره سیدن اؤتْدیک. ساعت توشدن کپینگ ساعت اوچده «سیاه خاک» بازاریکه پیتیب کپلْدیک. یؤل بؤیی یائیمده گی خاتین نینگ اؤغلی مېنینگ قوچاغمیده اېدی. چانته مده گی آلمه لردن اونگه بېرردیم و بیر-بیریمیز بیلن اویین و شؤخلیک قیلردیک. شؤخ و عسل باله اېدی. شؤخ اېدی - یوزیده ماسکنی تحمل قیلمسدی. عسل اېدی، چونکه یاشداس و تېنگقورلریدن هوشیارراق اېدی. مېن او بیلن مشغول اېکنمن، باشقه لر نینگ قیزیقیش و هیجان بیلن کرونا حقیقه گپیره یاتگنلرینی اېشیتردیم. سیاه خاک ده قیسقه بیر توقیمیز بار اېدی. توقفدن کپین مؤتر حرکت قیلگنده، بیردن ایستیمه م بارلیگینی حس قیلدیم. اؤن دقیقه دن کپین بوتون بدنیم قیزیب وره جه توتدی. تاماغم قورویی باشله دی. کپتی اوزیلمسدن سوو اېچردیم. چانته م نینگ چؤنتگیدن بیر قرص مسکن چیقرب، باشقه لردن یشیرینچه یوتدیم. لېکن دوا هیچ قنده ی تأثیر قیلمه دی، بدنیم اؤشه-اؤشه ایستیمه ده یانردی.

ایستیمه م بار دېب هیچ کیمگه ایته آلمسدم. جمپریم نینگ قلاغینی باشیم آستیکه قؤیب مؤتر شیشه سیگه تیه ندیم. تشقْرِیکه تیکیلدیم لېکن یؤل اطرافیده گی منظره لرنی کؤرب هیچ قنده ی ذوق آلمسدم. تېرگه باتیب، ایستیمه دن یانردیم. کروناگه چلیندیم میکن؟! قنده ی قیلیب قیشلاققه باره من، تغین اؤزیم بیلن بېمارلیکنی آلیب باره می، دېب تشویش قیله من. او پېرده قری آدم لر کؤپ. بونینگ اوستیکه آته-آنه م هم کپکسه لر، اخی. اگر اولرگه بیران نرسه بؤلسه، نیمه قیله من؟! بو نام بدلیگ-و وجدان عذابینی قه پیرگه آلیب باره من. اؤزیمچه، بامیان پیتیب بارسم، مؤترنی تۆختیب شفاخانه گه باره من و

کرونا تستی تاپشیره من، دېب اۋیلردیم. یؤل بۋیی صحی پوسته لر ایجاد قیلینگیندن خبریم یوق اېکن. ایستیمه م، وره جه و تاماغیم نینگ قوریشی و قیچیشی کوچه ییب بارردی. او باله قنچه چولدی ره ب شیرین زبانیلیک قیلمه سین، جمپریم قلیاغی نینگ ایپینی تارتیب اۋینه مه سین، اونگه هیچ اعتنا قیلمسدیم. اونی اۋزیمدن اوزاقلشتیریشگه اورینردیم. اونینگ هم بولغنیشیدن قورقردیم. بامیان گچه آغیز آچمه دیم. یامان وضعیت اېدی. مسافرلر جانیم آغریشینی و ایستیمه م بارلیگینی سبزیب قالسه لر، بار می، مېنی مؤتردن توشیریپ یوباریشلری تورگن گپ اېدی. اۋن پېش آدم بیر آدمی دېب هیچ قچان مؤتردن توشمسدی. ساعت نېچه اېکنلیگی انیق اېسیمده اېمس، بامیان نینگ کیریش دروازه سیگه یېتیب کېلدیک. لېکن کون قارانغیشیب قالگنی اېسیمده. اۋتمیشده او پیرگه یېتیب کېلسک، پولیسلر آدملر نینگ چۈنتگینی، خریطه لرینی، چانته لرینی، مبادا مخدره موادی یاکه اسلحه سی بؤلمه سین، دېب تلاشی قیلر اېدیلر. اېندی اېسه، ایگی-اۋچ داکتر اۋشه اۋزگه سیاره دن کېلگن آدملر قیافه سیده تب اۋلچه گیچ دستگاھلری بیلن مسافرلر بدنی نینگ حرارتینی اۋلچر اېدیلر. اېرککلرنی تېکشیریش اوچون مؤتردن توشیردیلر. بیز عیالرنی مؤترنینگ دېرزه سیدن معاینه قیلدیلر. همه نینگ وضعیتینی یخشی اېدی. اما مېنینگ وضعیتیم خراب اېدی. عامه ساغلیگی خادمی تفنکچه گه اۋخشه گن تب اۋلچه گیچینی منگله ییمگه قوییشی بیلن: «ایستیمه نگ بار می؟» دېب سۋره دی. کپین تب اۋلچه گیچیکه قره ب همه گه بلند آواز بیلن: «بو قیزینینگ ایستیمه سی بار! قلتیره ددی» دېدی. و مېندن: «جانینگ آغرییدی می؟» دېب ینه سۋره دی.

بوتون بدنیم ققشب آغریر ابدی. و بو آنده بدنیم دردی کوچه یگندېک تویولردی مېنگه. اولرگه: «جانیم آغرییدی، ایستیمه م بار» دېدیم. اولر مېنى مؤتردن توشیردیلر و بیر غرفه تامان یؤلله دیلر. او یېرده قان باسیمینى تېکشیریب کوردیلر و بېلگیلرنى سؤره دیلر. همه نرسه نى ایتیب بېرگنیمده داکترلر قۇرقیب کېتدیلر. تاماغم قوروقشه گن، اولر لوكسيز یؤته له من. بیلمه دیم، کسللیکدن میدی یاکه اضطرابدن. بعضاً نفسیم هم قیسیلردی. بوتون بو نرسه لر بیر نېچه ساعت ایچیده، سیاه خاک دن بامیان گچه وجودیمده ظاهر بؤلدى.

درّاو بامیان مرکز شفاخانه سى بیلن تماس آلدیلر. او یېردن مېنىنگ کېتیشیمگه اجازه بېریلمسلیگیگه بو یروق بېریلدى. آمبولانس یوباره میز، دېدیلر. داکتر کېتیشیمگه اجازه بېرمسلیکلریگه مطمئن اېدیم، ینه بیر تاماندن مسافرلر هم مېنى مؤترگه قویمسدیلر. ناامید اېدیم. داکترلر خیر کؤرسینلر، مېنى زؤر بیلن اسره ماقچی اېمس اېدیلر، مېن بیلن مشوره قیلدیلر. «سېنى تداوی اوچون شفاخانه آیب بارسک راضى میسن؟» دېب سؤره دیلر. مېن یخشینى یاماندن فرقلش وضعیتیده اېمس اېدیم. «هه، راضیمن» دېدیم. داکترلر هیداوچیگه: «بو قیز کېتمسلیگی کېره ک. اونده کرونانینگ برچه بېلگیلر بار» دېدیلر. بېردن یؤل اوچیلر نینگ بقیر-چقیرلری یوکسلدی. همه مېنى ملامت قیله باشله دی: «او خارجدن کېلگن اېکن، نېگه بو مؤتر میندی؟»

باشقه نرسه لریم مؤترینگ جنگله سیده کېتدی، فقط چانته منى کېلتیردیلر. غرفه نینگ یریم آچیق اېشیگیدن موبایل و مؤتر چراغلى نینگ ىلت-ىلتیده کوردیم که، هیداوچی بیر پلاستیک

خریطه نی باشیگه کییب و قۇللیریگه خریطه لر اۋرەب مېنینگ چانته منی مؤتردن چیقردی و کېلتیریب مېنگه بېردی.

آمولانس یېتیب کېلگونچە، یریم ساعت غرەفە منتظر قالدیم. اونگچە ایگی پولیس غرەفە اطرافیدە قاراوللیک قیلردی و مېن اۋزیمنی مریض اېمس، بلکه بیر متهم دېب حس قیلردیم. هر نېچە دقیقه دە اولردن بیرى: «سینگلیم، سینگلیم!» دېب چقیریب قویردی. مېنینگ جواب بېریشگە حال و حوصلەم یۇق اېدی. کپین بیرى باشقەسیگە: «قاجیب قالگن بۇلمەسین!» دېدی و ایکاوی غرەفە اېشیگی الدیگە کېلدى. بیرى میلیغى نینگ تومشوغى بیلن غرەفە اېشیگىنى کتە آجدى و باشقەسى کۈزنى کۈر قیلەدیگن قۇل چراغى نینگ نورىنى تۇغرى مېنینگ کۈزیمگە تشلەدى. مېن: «اېى دېوانەلر! بو تب و ورەجە بیلن کېچە نینگ قارانغیسیدە قندەى قیلیب قاچە من؟» دېدیم و اولر قیتدیلر. شو حالده قاراوللردن بیرى، مېندن االدین هراتدن بیر نېچە مسافر کېلگىنى و اولر هم کروناگە مشکوک اېکنلیگىنى، شو غرەفە دە اسرەلگنلیکلرینی، لېکن اولر آمولانس یېتیب کېلمسدن االدین قاجیب کېتگنلیکلرینی گپیریب بېردی.

آمولانس یېتیب کېلگندە، هیداوچى نینگ یانیدە اۋتیرگن اۋزگە سیارەدن کېلگن بیر داکترنى هم کۈریب قالدیم. مؤترینگ آرقە تامانى یاپیق اېدی. اولر نینگ آرقە سیدە گی فضا دە آمولانس تختیگە اوزلدیم. باشیم آغریقدن یاریلەى دېب تورگندى. کپین آتەم قۇنغیراق قیلیب: «قە پېردەسن؟» دېب سۋرەدى. مېن اېسە، معاینە بۇلیب، اېرتەسى رخصت بۇلە من دېب اۋیلە گندیم. شونەدى اېکن: «یۇلدەمیز، کپلە پمیز» دېدیم. آتەم: «هیداوچى قۇنغیراق قیلدى، قیزینگى

بامیانده قیتردیلر. او کۆپ ناراحت اېدی، یۇلاوچیلر او بیلن جنجلشیدیلر»، دېدی.

آته مگه ایتیشگه هیچ بیر سۆزیم یوق اېدی. ساعت کبچه تۆقیزده مېنى بامیانده گی کوید ۱۹ شفاخانه سیگه یتیشتیریب قۆیدیلر. او بۆلیمده مېندن باشقه هیچ کیم یوق اېدی. نه فقط اوتاغیم علیحده اېدی، بلکه علیحده دهلییزده هم بستر بۆلیم. خاتین و اېرکک پرستارلر اۆزگه سیاره دن کپلگن لباسلری بیلن مېنینگ کۆزیمگه شونده ی بېگانه کۆرینر اېدیلر که، آدمگه اۆلیم فرشته لرینی اېسلتر اېدی. معاینه دن کپین قۆلیمگه سیروم اوله دیلر. آته م بامیانده دولت ایشلاوچیسى بۆلگن عمه بچه مگه قۇنغیراق قیلیب مېندن خبر آلیشینى ایتگن اېدی. لېکن اونگه ایچکریگه کیریشگه هیچ کیم اجازه بېرمېدی. او شفاخانه آلدیده منتظر اېدی، مېنگه قۇنغیراق قیلیب: «تست بۆلدینگ می؟» دېب سۆره دی. مېن: «حلیچه یوق» دېدیم. او اۆشه کبچه فیسبوکیده مېنینگ عکسیمنى اشتراککه قۆییب، فرزانه نى بامیانده گرونا گمانى بیلن بستر قیلگنلر. اما حلی تست بۆلمه گن، دېب یازیدى. اونینگ بو پستی فیسبوکده غوغا کۆتردى. بو غوغا بامیان والیسی و عامه ساغلیگی مسؤللرینی بیر-بیری بیلن تشله دی. مېنى هم تینچ قۆیمه دیلر و تون بۆیى تېلفونیم جیرینگل ب چیقدى. تا جواب بېرمه سم قطع قیلمسدیلر. جواب بېرمه سم ینه قۇنغیراق قیلردیلر.

کېچهنى تب و وره جه و تشویش و نگرانلیک تانگ آتیردیم. اېرتەلب کیم-دیر عامه ساغلیگی مسؤللریدن بیر نېچه داکتر بیلن عیادتیمگه کپلیدیلر. حکایه منى فیسبوکی قیلگنیمدن کۆپ ناراحت

اېدیلر. حال بو که بو ماجرانی بېراو اېشیتیشینی یاقیتیرمسدیم. اولر مېندن قان آلیب تحلیل اوچون کابل گه جۇنتدیلر.

قان تحلیلی نتیجه سی کابل دن کېلگونگچه تۇرت کون اۇتدی، نتیجه منفي اېدی. بوتون بو مدتده مېن اۇتاقده اېدیم. بعضاً تب و وره جه م پسه یردی، لېکن بېرآزدن کپین ینه کۇتیرلردی. کپچه لری موظف داکترلر نوبت بیلن اۇتاغیم اېشگی آرتیده قاراووللیک قیلردیلر. ایریم کپچه لر ایسیتمه شدتیدن هذیان ایتردیم و اویقوده فریاد چکردیم. پرستارلر یتیب کېلگنده، اویغانردیم. «کابوس کۇردینگ می، جانینگ آغرییدی می؟» دېب سۇرردیلر.

مېن اېسه، نیمه بۇلگنینی بیلمسدیم. بامیان شفاخانه سی داکترلری نینگ معامله سی و خدمت کۇرستیشلری قانیقرلی اېدی. تست نتیجه سی منفي چیققنده، اولر نیمه کسلیم بارلیگینی ایتمه دیلر. فقط مېنی شفاخانه نینگ عادی بۇلیمیکه انتقال بېردیلر. داکترلر: «کیمسه ننگ بار می؟» دېب سۇره دیلر. مېن: «کیمسه م بار، لېکن بو شرایطده تاغ تاغکه یتته دی، آدم آدمگه یتتالمه یدی» دېدیم. شبهه سیز، عایله م مېندن کۇپراق رنج و عذابگه گرفتار بۇلگن اېدیلر. هر یریم ساعتده قۇنغیراق قیلر اېدیلر، لېکن مېنی کۇریشگه کپله آکمسدیلر. هۇتللر یاپیق اېدی و هیچ کیم بېراونی اویگه سیغدیرمسدی. شفاخانه نینگ عادی بۇلیمده بېر کون قالدگنیمدن کپین، بامیانده قالدگنیم نینگ بېشینچی کونی عصر ساعت بېشده یۇلاوچیدن تۇله باشقه بېر فلانکۇچ کابل دن یتیب کېلدی. مېنی شفاخانه دن آلیش اوچون ینه آته م هماهنگلیک قیلگن اېدی.

III

۱۳۹۹- ییل حمل آبی نینگ سگیزینچیسیده بامیان ده بیر فلانکؤچگه میندیم. مؤترینگ چوکیلری تۆله ابدی و قینلیک بیلن اؤتیریشگه بیر جای تاپدیم. تۆرت خاتین اوچ کیشلیک بیر چوکیده اؤتیرگن ابدیک. خاتینلردن ایکیته سی نینگ اېمیزیکی باله سی هم بار ابدی. قالگن یؤلاوچیلر اېرککلر ابدیلر. همه نینگ یوزیده ماسکی بار ابدی، کۆزلریدن باشقه، صورتلری نینگ قالگن جای کۆرینمسدی. آدم، چهره لری نینگ قنده یلیگینی بیلمسدی. کپلیشگن می یاکه بدقواره؟ تنیش می یاکه بېگانه؟ اولر بیلن بیر کونی یوزمه-یوز کپلسک، تنیمسلیگیمیز انیق.

بېش کېچه-کوندوز شفاخانه ده یاتیب، دوا یېب ایسیتمه م توشمه گن ابدی. مېنینگ هم ماسکیم بار ابدی. لېکن شفاخانه دن چیققنیم اوچون یؤلاوچیلر مېنی داکتر دېب اؤیلر ابدیلر. شونینگ اوچون یؤل بؤیی مېنی داکتر صاحب دېب چقیرر ابدیلر. اولرگه، مېن داکتر اېمسمن، مریض من دېب ایته آلمسدم. حتا اگر تستیم منفي چیقدی دېسم هم، اولر نینگ وحشت قیلیشلیری انیق ابدی. یؤلاوچیلر نینگ کرونا حقیده گی گپلری و قصه لری بېش کون آلدینگگه قره گنده قؤرقینچلیراق و عجیبراق بؤلگن ابدی. مؤتر بوتون کېچه حرکتده ابدی. یؤل نینگ یکاؤلنگ اولوسواللیگی بازاریدن او یاغی خامه، تار، قارلی و لایلی ابدی. هوا شو قدر ساووق ابدی که بیراؤ تېرینگگه ایگنه سنچه یاتگندېک تویولردی. کېچه بامیان نینگ پنجاب اولوسواللیگیده واقع بؤلگن شاتو کؤتلیده مؤترلریمیز قریب ییقیلیب ابدی. بیزنی مؤتردن توشیردیلر. قتیق کسللیگیمگه قره مه ی، شو قارانغیده کؤتل نینگ اوستیگچه پیاده

چیقیدیم. بیر نېچه ساعتدن کپین، تانگ آفرگنده، بیز اېندیگینه بلند «قوناق» کؤتلی اوستیگه - دایکندی و بامیان ولایتلری چېگرهسیگه پېتیب کېلگن اېدیک.

اېرتەلب وقت اېدی، اوزاقدن بیر نېچتە اؤزگە سیاره لیک موجود کؤریندی. اولرنی کؤریب، طالبلرنی کؤرگندېک وحشتگە توشدیم، بوتون وجودیمنی قورقوو و تیتراق باسدى. ایستیمه میزنی تېکشیریشلریگە ایشانچیم کامل اېدی. مېنینگ ایسیغیمز چیقیب تورگندی. یاندىرووچى ساووق طفیلی تب و وره جەم کؤپراق بؤلگن اېدی. اؤزگە سیاره لیکلر ینە مېنى مؤتردن توشیردیلر و تەنگچەگە اؤخشەگن تب اؤلچە گیلچلرینی هر بیریمیزنینگ منگله ییمیزگە قۇیب کؤردیلر. ایستیمەم درجە سینی بولوتلر قدر یوکسک کؤرستدی. تېزده مېنى باشقە یۇلاوچیلردن اجرەتدیلر. باسیم اؤلچە گیلچى غرەفە دە دېگن بهانە بیلن مېنى غرەفەگە آلیب باردیلر. او پېردە مېنگە: «اگر باشقە یۇلاوچیلر سېندە کرونا بېلگیلری بارلیگینی بیلسەلر یا سکتە قیلەدیلر یاگە اوستینگگە تشلنەدیلر...» چونکە عکسلریم کروناگە مظنون صفتیدە بامیان دە فیسبوکلردە نشر بؤلگن اېدی و کؤپ فیسبوکچیلر اونى اؤرتاقلشگن اېدیلر. داکترلردن بیرى مېنى تئیب: «سېن اؤشە بامیان دە قیتریلگن آدم اېمس میسن؟» دېدی.

«اؤشەمن، لېکن نتیجەم منفي چیقدى»، دېدیم.

«اونده ی بۇلسە نېگە ایستیمەنگ بار؟» دېدی.

«بیلمەیمن» دېدیم

«بدنینگدە مشکل بار» دېدی. «مشکل سیز هیچ کیم تب قیلمەیدی. مېنینگ گپیمنی قیلسنگ، بامیان تستیدە، احتمال، قیسی بیر مشکل بار. یخشیسى نیلی گە بار و ینە تست قیلدیر. اگر بو بلانی

قیشلالرینگیزگه ابلتیشنی خواهله مه سنگ، مپنیگ گپیمنی قبول قیلیشینگ کپرهک. وجودینگده یوزده تۇقسان کرونانینگ بېلگیلری کۆرینه دی.»

«مپن تورکیه دن کپلگنمن. حتماً کسللیگیم آب و هوانینگ اؤزگیشیدن-دیر» دېدیم.

«شونده ی اپکن، احتمالاً کرونانگ بار» دېدی. «سپن تورکیه دن کپلگنسن و هوا قۇنلغه لریده بوتون دنیادان ویروسنی تشووجی آدملر بار. ممکن سپن هم بولغنگن-دیرسن.»

اونینگ گپلریدن کپین قری آته-آنه منی اویله دیم، تاغه مپنیگ قری خاتینی نینگ نفس تارلیگینی اویله دیم. بیر عمرلیک نامبدلیگ-و وجدان عذابینی اویله دیم. لېکن بیرار قرارگه کپله -آلمس دیم. شونده ی اپکن، آته مگه قۇنغیراق قیلدیم: «آته جان! مپن قوناق کۆتلی اوستیده من. داکترلر، بامیانده گی تست نتیجه سی درست اېمس، دپیدیلر. مپنی نیلی گه یوبارماقچیلر» دېدیم.

آته مپنیگ فغانی چیقدی: «سپن قیز قنده ی بدبخت سن! بو قنده ی بلا ابدی که سپن گرفتار بۇلدینگ؟ وای... مپنیگ قۇلیمدن نیمه هم کپلردی؟ سپن داکترینگ گپلریگه قولاق سال!» دېدی.

پس نیلی گه کپتیشگه قرار قیلدیم. داکتر پولیسگه چانته منی آلیب کپلیشنی بویوردی. کپین یۇلاوچیلرینینگ اعتراض آمیز آوازلیرنی اېشیتدیم. بیرى باشقه لردن کۇپراق ملامت قیلدی. سؤکدی و بددعا قیلدی. داکترلر اولرینینگ اطمینانی اوچون بیر بۇتل سنیتایزرنی مپن اؤتیرگن چوکیکه بۇشتدیلر. مپنیگ یانیمده اؤتیرگن عیال چادرینی داکترگه یقین توتیب: «کۇپراق سپینگ! اونى کرونادان تۇلدیردی» دېدی.

مؤتر کبئدی، مېن قالدیم. یاش قیز، مریض، کروناگه مشکوک، یالغیز، بدبخت مېن، اوچ پولیس و ایگی اوزگه سیاره لیک داکتر بیلن قوناق کۆتلی اوستیده قالدیم. شونده ی بیر کۆتله که، اویله یمن اؤشه کونده هواسی جنوب قطبی هواسیدن هم ساووقراق ابدی. داکتر لر نیلی گه قؤغیراق قیلیب، مېنی اوشله گنلیکلرینی گزارش بپردیلر. نیلی دن، آمبولانس یوباریش لرینی ایتدیلر. تانگدن توشدن کپینگ ساعت بیرگچه کیچیک بیر غرفه ده آمبولانس کپیشینی کوتدیم و عسکر لر گاز اؤحاق اوستیگه قویگن بوغ قازان نینگ پیشیلشیگه قولاق آسدیم. غذانینگ هیدیدن توشگه برنج و لویا پیشیرگن لرینی بیلدیم. بو بیرگه پېتیب کپلگن هر بیر مؤتر، بیزینگ مؤتر دپک تپکشیریلگندن کپین، کپتیشگه اجازه تاپردی. آمبولانس پېتیب کپلدی، آمبولانس اېمس، کۆرینیشی آمبولانسگه اؤخشه گن اېسکی و شوشندی بیر بارکش ابدی. ایچی ساپلی-ساپسیز بېل، کلنگ، بوجی، خلص، تورلی اېسکی-توسکیلردن تۆله ابدی. فضاسیدن تېل نینگ هیدی کپلردی.

هیداوچی تومشوغيگه ماسک تقیب آلگن، آمبولانسده اوندن باشقه هیچ کیم یوق ابدی. مېن بیر اوزیم آرقه ده اؤتیردیم. آمبولانس نینگ هیداوچی بۆلمه سی بیلن آرقه قسمی آره سی بپرکتیلگن ابدی. شونینگ اوچون حتا صحتلشیش امکانی یوق ابدی. بیر ساعت اؤتیب کۆتل قییه لیگینی آرته قالدیریب «جۆز» بازاریگه پېتیب کپلدیک. یؤل یؤییده گی قیشلاقلر ایسیق و توشدن کپینگ قویاشلی بهار کونی جوده یاقیملی ابدی. آمبولانس شیشه سیدن تشقیرگه قره ب کپلردیم. درختلر گلگه بورکنگن، باله لر اوپلر اطرافیده اؤینردیلر. قؤیلر، قؤزیلر و ایچکی-اولاقلر قیر-و سایلرده اؤتلب یورردیلر. هر طرفه سوولر شیلدیره ب آقماقده ابدی.

اما مېن تب و وره جه و نامیدلیک ایچیده یانردیم. اؤزیمچه، اگر حقیقتاً گروناگه چلینگن بولسم، حتماً اؤله من، دېب اؤیلردیم. نېگه بیر هفته دن بېری ایسیتمه م توشمه یدی؟ ینه آته-آنه ملرنی، اکه-اوکه لریمنی، آبه-سینگیللریمنی، دؤستلریمنی کؤره آلر میکنمن؟ حیاتیتم رېجه لرینی عملگه آشیره آلر میکنمن؟ یاکه همه سی چله قالب بو دنیادن اؤتیب کپته من می؟ مېن حلی یاشمن، مینگ گلیم بیر گلیم آچیلمه گن، یوره گیمده ارمانلریم کؤپ. بېهوده اؤلیب کپتسم یامان بؤله دی، دېب قیغورردیم.

یؤل کچالو دله سیدپک اریقچه-اریقچه اېدی. شرتی کپتیب، پرتی قالگن آمبولانس آلدینگه قره ب مونکیر اېکن، هواگه اوچیب، ینه چوکیگه آتیلیب توشردیم. ازآنچه استراحتگه احتیاجیم بارلیگیگه قره مه ی، اگر بیرار جایدن اوشله مه سم، کچالو بوجیسیدپک مؤترینگ اؤرته سیگه آتیلیب توشردیم. شو حالده آغیر بیر خؤرسینق تاماغیمنی بؤغیب آلدی. بیردن کؤزیمدن یاش تامچیلری اؤز-اؤزیدن آقه باشله دی. قنچه هیق-هیق بیغله مه ی، بغضیم بؤشه مسدی، قیغوم اریمسدی. هیداوچی قؤشیغینی اېشیتدی، مېنینگ حالیمدن خبری یوق اېدی. بیغله ی-بیغله ی «چپراسک» بازارگه یتیب کپلیدیم.

اگر کسل بؤلمه سم اېدی، بو بازارگه توشیشیم کپره ک اېدی. اؤشه کونی آته م یازنه منی مؤترسایکل بیلن مېنی آلیب کپتیش بو بیرگه یوبارگن اېدی. یازنه م مېنگه زنگ اوریب: «سېنی اویگه آلیب کپتالمس اېکنمن، ایت، مؤترنی تۆختتسین، سېنی یقیندن بیر کؤره ی» دېدی. بازار ایچیده مېن بیلن هیداوچینی اییریپ تورگن تېمیر دېوارنی مشت بیلن تقیلتدیم، مؤترنی تۆختتسین، دېب. یازنه م بیلن بېش متر فاصله دن بلند آواز بیلن حال-احوال سؤره شدیک. بیر-بیرگه

یقینلشگه اجازه میز یوق ابدی. اصلیده مؤتردن توشیشگه اجازه بېرمسدى. بازار اولگی ییللرگه نسبتاً خلوتراق ابدی. شوندهی بؤلسه ده کۆچچیلیک دکانلر آچیق ابدی. بازارچیلر لوق-لوق و وحشت بیلن قرر ابدیلر. بیر نېچه آدم نینگ نگاهیده: «جوان بیر قیز، آمبولانس ایچیده بیر ابرکک بیلن؟!» دېگن متننى اؤقیدیم. باشقه بازارچیلر نینگ نگاهى هم قۇرقینچلى ابدى. گۇیا بیر اؤلیمگه محکوم بیر آدمگه یا که قبرستان تامان آلیب باریلە یاتگن جنازه گه قرر ابدیلر.

اوزاقدن یازنه مگه قۇل سیلگیدیم. مؤتر بازاردن چىقدى. ینه ییغله گیم کبله یاتگن ابدی. چپراسکدن شهرستان مرکزی القان بازار یگچه بیر ساعتدن کۇپراق یۇل. بو بیر ساعت یۇل هر بیر فصلده، خصوصاً بهار فصلیده بی نهایت یاقیملى دیر. اما مېنینگ کۇز لیریم یاشگه تۇلگن ابدى - هیچ نرسه نى کۇرمس ابدیلر. دایکندی گه کبلمه گنیمگه بیر نېچه ییل بۇلگن ابدى. بیر نېچه آى تورکیه ده، مطلق فرقى بیر دنیا ده یشه گن ابدیم. تشقریگه قرر اېکنمن، بهار هواسى و اطرفده گی منظره لر یاشلیک خاطره لریمنى اویغاتردى و ییغیم تابه زوره یردى.

القان بازاریده آمبولانس اؤزگرتیریلدى. او یبرگه مېنى آلیب کپتیش اوجون نیلى دن باشقه بیر آمبولانس کبلگن ابدى. لېکن شارستان اولوسواللیگی آمبولانسیدن هیچ فرقى یوق ابدى. فقط هیداوچىسى بیرآز یاشراق و تندراق ابدى و آمبولانسنى بی احتیاطراق هیدر ابدى. سویوق قۇشیقلىرى آوازینى هم حددن تشقرى بلند قیلگن ابدى. یریم یۇلده ابدیک که، قویاش باتدی. کون قاره یگنده، مبادا بو یاش هیداوچی شیلقینلیک قیلمه سین، دېب خوفسیره ی باشله دیم. کپین اؤزیمچه اگر تریقچه هم عقلی بؤلسه، بو ایشنى قیلمه یدى، دېدیم.

هیچ بؤلمه سه، کرونادن قۇرقر. اما مېنینگ تصویریمگه قرشی، هیداوچی مهربان آدم اېدی. یؤل بوی، بیران ایشینگیز بؤلسه، حتماً مېنگه ایتینگ، دېب تآکیدلب کېلدی.

لزیر دریاسی کؤپریگیدن اؤتدیک. کؤپریک آستیده جؤشقین سېل آقماقده اېدی. کپن یریم ساعتلیک یؤل پخته بؤلدی. ساعت سکیزده نیلی گه یتیب کېلدیک.

هیداوچی نیلی نینگ اېسکی بازاریده آمبولانسی نینگ زیگنالینی یاقدی. اما بازار قارانغی و کیمسه سیز اېدی. کپن بیر تپه لیککه چیقدی و کتّه اوی نینگ اېشیکگی قرشیسیده تۆخته دی. کېلیب مؤترینگ آرقه اېشیکگینی آچدی و: «توشینگ، کرونانینگ مخصوص شفاخانه سی شو پېرده»، دېدی.

آمبولانس نینگ زیگنالی حلی هم شاوقینلر اېدی. لېکن هیداوچی تېلفونینی قولایگه یقین توتگن اېدی. نه تېلفونگه جواب بېردیلر، نه اېشیکنی آچردیلر. مېن اېشیک تامان باردیم، اېندی تقیلتماقچی اېدیم که، اېشیک آچیلدی و ایگتّه اؤزگه سیاره لیک چیقدی. فاصله نی رعایت قیلیب مېنی ایچکریگه یتکلب باردیلر. دهلبز آخریده گی کتّه بیر اؤتاققه مېنی آلیب باردیلر. اؤتاق نینگ دورادوری تختدن توله اېدی. اؤتاق اؤرته سیده اؤچیق بیر تېلی بخاری قؤییلگن اېدی. اؤتاق نینگ فضا سی تېل هیدی بېرر. بیر نستر اوستیگه اوزلدیم. بیرآزدن کپن داکترلر کیریب کېلدیلر. قان باسیمیمنی تېکشیردیلر و قؤلیم آرقه سی تامیریگه بیر ابوکت تقدیلر. بو ایشلرنی بجزیش جریانیده، داکترلرگه خلاف روشده ماسکدن باشقه نرسه سی بؤلمه گن کېکسه راق بیر آدم کېلیب بخارینی یاقدی. مېن ینه هم اؤشه کتّه اؤتاقده یالغیز اېدیم.

اؤشه کچه نینگ اېرته سی قانیمدن نمونه آلیب کابل گه جؤتدیلر. یانیمده گی اؤتاقلرده باشقه مشکوک بېمارلر بستر اېدیلر. کرونا بېلگیسی مثبت چیققن ایگی بېمار هم بار اېدی. اولر علیحده بیر دهلپزده بستر اېدیلر. تست نتیجه سی اوچون بیر هفته شو اؤتاقده منتظر قالدیم. شفاخانه نینگ غذاسی رسوا اېدی. داکترلر نینگ معامله سی یامان اېمس اېدی، لېکن امکاناتلری جوده چېکلنگن اېدی. شو مدت ایچیده بیلدیم که، بو اویدن کرونا ترقه لیشیدن آلدین معتادلر نینگ ترکی و تداویسی اوچون استفاده بؤلر اېکن. بونی اؤشه کېکسه آدم مېنگه قصه قیلیب بېردی. شو مهربان چالدن و تېلفونیمدن باشقه صحبتداشیم یوق اېدی. آته م، آنه م، آیه-سینگیلریم، اکه-اوکلریم، دؤستلریم هر یریم ساعتده قۇنغیراق قیلیب تورردیلر. آنه منی قینلیک بیلن نیلی گه کبلیشدن منصرف قیلدیم. مسافرخانه لر نینگ یایق بؤلشیگه قره مه ی، مېنی کورگنی کېلماقچی اېدی. مېنینگ یانیمده بؤلش اوچون، کبلیب نیلی نینگ آچیق هوا سیده یاتیشگه هم راضی اېدی. بالاخره کېلمس لیک که کؤندیردیم. بو بیر هفته ایچیده ایستمه م کبلیب، کبتردی.

افغانستانده کرونا گه چلینگنلر و اؤلگن سانی کؤن سین کؤپه ییب باره یاتگننی فیسبوکده کؤرردیم. دایکندی ده آلتی کیشی نینگ تستی مثبت چیققن اېدی. لېکن هیچ کیم اؤلمه گندی. بو آلتی نفر اؤشه شفاخانه ده، لېکن باشقه بیر دهلپزده بستر اېدیلر.

یېتینچیسى مېن بؤلېب چیقیشدن قۇرقدیم. اما بیر کچه ده آلتی بېشگه قیسقردی. داکترلر و پرستارلر دهلپزلرده وارخطا یوگورر اېدیلر. مهربان چال کبلیب مېنگه: «قۇرقمه، هیچ گپ یوق» دېدی. لېکن بیر گپ بار اېدی. بیر کېکسه عیال اؤلگن اېدی. اؤشه

کوننینگ ابرته سی کمپیرنینگ ایگی قیزی مینینگ یانیمده گی اؤتاقده قرنتین قیلدیلر. مهربان چال اولرگه هم چای و غذا ابلتردی و بخاریلرینی یاقردی. او هر کونی ابرته لب چاییمنی کبلیترگنده: «سپن کچه لری اویقوده داد و فریاد قیله سن» دپردی.

قان تحلیلیم نتیجه سی ینه منفي چیقمن کونی، دایکندی ولایتی عامه ساغلیگی رئیس داکتر اسحاق علی درمان، اکهم بیلن تیشلیگی سبیلی کرونا بیمارلیگه خاص شفاخانه گه کبلیب، مېنی شخصی مؤتریگه میندیریب اویگه آیب باردی. اونینگ اویده بیر کچه قالدیم. او حاذق بیر داکتر ابدی، مینینگ بیمارلیگیمنی محرقة تشخیص قیلدی و محرقة دوالرینی تجویز ابدی. ابرته سی نیلی دن چپراسک مؤتریگه میندیم. چانته م محرقة دارو-درمانلریدن توله ابدی. قؤلیمده گی ابوکت بیر نچه بار عوض بؤلگن ابدی، لېکن بیرته سی حلی هم بیلگیمده تقیلگن ابدی. بو کبز هم یازنهم چپراسک بازاریده مېنگه منتظر ابدی. قووانیب آرقه سیگه مؤترسایکلگه میندیم و «داله» قیشلاخی تامان حرکت قیلدیک. تستیم منفي چیققنیگه قره مه ی، یؤل بویی هر بیر قیشلاقدن اؤتسک، آدملر بیزنی کؤریب یشینشردی. بو قیشلاقلر آدملری بیزنینگ قیشلاغیمیز بیلن قؤشنی بؤلگنی اوچون مېنی تنیر ابدیلر. ینه بیر تاماندن مېن مشهور بؤلگن ابدیم.

نهایت، یومورتقه سی حرام مغزی اوزیلگن حامله بیر حلزون سرعتیده گی اؤن آلتی کونلیک سفر و حیاتدن کپین حمل آیی نینگ اؤن آلتینچیسیده کچقورن اویگه یېتیب کبلیدیم. آته-آنه م مېنی محکم بغیرلیگه باسیب اویپچلرگه کؤمیب تشله دیلر. حلی هم بعضاً تب قیلردیم و جانیم آغیردی. اما ییگیرمه کوندن کپین ایسیتمه م بالکل توگه دی.

سورگون بۇلگن جنازه

«ملا محسن عارفي» ۱۳۹۹-يىل جوزا آيى نىنگ اۋن آلتىنچىسىدە
اۋلگندە، اونىنگ سرگردان روحى باشقە اۋزىدە كروناۋىروسدن هيچ
بىر اثر كۆرمەي، غزنى شەھرى نىنگ نوآباد محلهسىدە اويى تىپەلرئدە
تورەدى تا جسمى نىنگ قندەي قىلىپ توپراققە تاپشيريلىشىنى تاماشا
قىلسە. قندەي اچىق بىر تاماشا! ملا محسن نىنگ يورەگى رۋزگار نىنگ
نامردلىگىدن آينەدى. كۆرەدى كە، خاتىنى زار-زار بيغلهيدى و آلتى
فرزندى آتە جنازەسى اوچون هيچ نرسە قىلە كالمەيدى.

روح اۋزى بىلن پىچىرلەيدى: عجب كم طالع آدم اېكنسن. يىللر
ميت نمازى اۋقيدىنگ، آدملىرىنگ اۋليگىنى تلقين بېردىنگ تا نكىر و
منكر هيبت و وحشت بىلن نازل بۈلگندە، مفلوك مردەلر خدا و
پىغمبرلىرىنى اونوتمەسىنلر و تىللرى تنگلەيلرئدە ايلنسىن. اما اېندى
قرە اۋز آتىنگگە توشگن و خداوند درگاھى مقربى بۈلگن ايگى
ملك قبر ايچىدە سېنى كوتماقەدە. حتا قانداش اينى-آغەلرئنگ نىنگ
هم تابوتىنگنى اوشلشدىن اكرالەرى بار.

ملاح نىنگ روحى بو خلاصەدن تىترەيدى و دنيانىنگ توبنلىگىگە
لعنت اۋقىيدى. شوندى بىر غضب بىلن كە، اگر روحلر توفورىشگە
قادر بۈلسەلر اېدى، اونى دريغ توتەمسدى.

ملا محسن جانینی عزرائیلگه تسلیم قیلمسدن و دنیا و دنیا اھلیگه نفرین یوبارمسدن ایگی هفته آلدین، وظیفه سی محلیده، خواجه عمري جامع مسجدیده یشر ابدی و او پیرده گی آدملر نینگ شرعی ایشلریگه یېتیشردی. بخت سیزلیکلری سریالی باشلنهدیگن کونی اېرتەلب اۋشه مسجد اۋشه منبرده که باله لرگه قرآن اۋرگتر و جماعت نمازینی اۋتکزر ابدی، بیردن اونگه ضعف غلبه قیلیب حالدن کېتەدی. بو ضعف و حالدن کېتیش کېتیدن باش آغریغی باشلەیدی و بیر نېچە کون دوام اېتەدی.

اوندن کپین مسجد نینگ او یاغ-بو یاغیده گی آدملر بیر-بیرلری نینگ قولاغیگه آغیز یقینلشتیریپ، بیر نرسە لر دپیدیلر، بلکه ملانینگ وجودیگه کروناویروس خانه قیلگن-دیر، دېب خوفسیره ی باشلەیدیلر. شونینگ اوچون اونى غزنیگه - اویگه جۇنتەدیلر. ملا یاش و کوچلی بۇلگنی اوچون نېچە کونلیک خفیف باش آغریغی یا که بیر دفعه حالدن کېتیش بیلن آیاقدن قالدیگنگه اۋخشەمەیدی. اۋزیگه و آدملرگه تأکید بیلن حالی نینگ یخشیلگیگنی ایتەدی. اما آدملر، یخشیسى اوینگیزگه بارینگ، دېب قیستەیدیلر. ملا مسجد اھالیسی نینگ بدگمان نگاهلرینی آرتیق چیدە ی آلمە ی، مؤترگه مینەدی و مؤتر قیرق بېش دقیقه ایچیدە اونى خواجه عمري اولوسواللیگی مرکزیدن اویگه، غزنی شهری مرکزیکه یېتکزیب قۇیەدی. اویگه یېتیب بارگندە، باشی آغریشیدن تشقری، نفسی سیقیلیشى و بدنى قیزیشینی هیچ کیمگه بیلدیرمەسلیککە حرکت قیلەدی.

بیر-ایگی کون اۋتەدی، بو کونلرده ملا یخشی اۋقتلنەدی، حتا اۋزینی اوی ایشلری بیلن مصروف قیلیب کۋرستەدی. بیر کونی

ایستق فصلی نینگ بیرینچی آفتلرینی کۆریب، هاوولی درختلریگه دوا سېپیش فکریگه توشه دی و بو ایش او اوچون سۇنگگی اۇق بۇله دی. هاوولی درختلریگه دوا سېپشیدن بیر-ایگگی ساعت اۇتر اۇتمس، شونده ی بیر یۇتل توتهدی که، شفاخانه باریشگه مجبور بۇله دی. شفاخانه ده تقصیرنی دواسېپیش بۇنینگه تشلهیدی و آلدینگی علایمدن هیچ نرسه دېمهیدی. داکتر هم حساسیتگه قرشی دوا بویوره دی، ملا اویگه قیته دی. دوالرنی مصرف قیله دی، اما حالی یخشیلنمهیدی. یۇتل شدیدراق و نفس آلیش قینراق بۇلیب باره دی. ایگگی کوندن کپین ینه شفاخانه مراجعه قیله دی. بو دفعه داکتر اونی کروناگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه گه آلیب باریشنی بویوره دی. بو شفاخانه ملا اوچون کابوس نینگ اۇزگینه سی، اگرچه اونینگ یقینیکچه باره دی، ایچکریگه کیریشگه یوره گی داو بېرمه دی و ینه اویگه قیته دی.

اویده اۇزی بیلن اویلهیدی، آدملرنی کرونا بهانه سیده اۇلدیره دیلر، بطنیده و کۆره ک قفسیده بار نرسه لرنی چیقیریب آلیب قاقاق قیله دیلر، دېگنلری راست بۇلسه-چی؟ اونی اۇلدیره لر-و، کپین کرونادن اۇلدی، دېسه لر، هیچ کیم اونینگ نعشیکه قۇل تېگیزمهیدی، جنازهنی پرچەلب ساتگنلرینی کۆرسه لر-کو پۇ-هؤ-هؤ... بو گپلر کۇنگلینی غش قیلیب، باشینی ایلتیره دی و شفاخانه گه باریشیدن وازکېچه دی. شونده ی اېکن، اویده یاتیب، تقدیرنی کوتهدی. اما تقدیر او بیلن غدارلیک قیله دی. احوالی سرعت بیلن یمانلشیب باره دی و شونده ی ضعیف و بی حال بۇله دی که، اۇلیم قرشیسیده مقاومت قیله آلمهیدی جوزانینگ اۇن آلتینچیسیده عصرگه یقین ساعت اوچده بو دنیادن اۇته دی. اگر بونده ی بیر اۇلیم حقیده بیر

نېچە يىل آلدين اېشيتسه اېدى، حتماً مسلمان اېشيتمه سين، كافر كۆرمه سين! دېگن بۇلردى. اويت و عزلتده گى بير اۋلىم! حاضر اېسه اونىنگ روحي، قيامت ديداريدە بو شوم يىل نىنگ سړىنى سۆره يمن، دېب اۋيله يدى.

اما اويدە و عزادارلر كۆنگليده اوضاع ملانىنگ روحيده كېچە ياتگن توسده اېمس. ملانىنگ ياش خاتىنى ليلا اېرىنى اۋلىك كۆريب، اۋغلى نىنگ اېندى گينه اۋن آلتىگه كىرگنى اونى ينه هم غمگه باتيره دى، حتا جنازه سى نىنگ دفينى كوته ياتگن ملا محسن نىنگ سرگردان روحي سرگردانراق بۇله دى، حيات و تقدىرنىنگ نامردلىگىنى قبول قىلىشنى خواهله مه يدىگن كۆپچىلىك عزادارلرگه اۋخشىب اينچىق و عصيانچى بۇله دى.

ملانىنگ خاتىنى تېلفون آرقلى همەنى خبر قىله دى. جمله دن ملانىنگ اكه-اوكلر يگه، اېه-سىنگىلر يگه قۇنغىراق قىله دى. مقصدى ابرومندانە بير تدفين مراسمىنى تدارك قىلىش اېدى. بونگه اېرى نىنگ حقدار دېب بىلردى. اما بو رۇزگار، ملا محسن بار-بار جزئياتى بىلن منبرده نقل قىلگن، اما اونى بو يقىنلىكده اۋزى سرگردان روحي كۆزلرى آرقه لى كۆره من، دېب هيچم اۋيله مه گن آخرزمان و محشر صحراسىگه اۋخشه گن بير رۇزگار نىنگ اۋزىگىنه سى.

ملانىنگ قىرنداشلرىدن هيچ بىرى غزنى شهريده يشه مه يدى، بير تعدادى غزنى اولوسوالىكلرىده و بير تعدادى كابلده. جمله دن كېكسه راق ايگى اكه سى كابلده يشه يدىلر. اولردن بىرى اۋزى كروناگه چلىنگن، دشت برچى ده محمد على جناح شفاخانه سىده بستر. ينه بير تاماندىن يۇللىر يايىق و اويدن تشقىريده، هر جايدە كروناگه چلىنىش خطرى پىستىرمه ده. شونىنگ اوچون ملانىنگ اكه لرى

کابل دن چیقالمه دیدیلر و غزنی گه اوکه لری نینگ جنازه تدفینی مراسمیه قتنشه آمه دیدیلر. کرونا رسماً قتل عام برپا قیلگن و اولیم خبرلری بهار داووللریدپک همه یپرده یاغهدی. وضعیت شونده ی که، مسلمان مسلمان نینگ یاردم التماسینی ایشیتمه دیدی. بو آرده ملانینگ قرینداش لریدن هیچ بیر، ویروسدن قورقیب، جنازه دن عزیزاق بؤلگن جانینی اسرهش اوچون ملانینگ بپوهه سی نینگ التماسینی اجابت قیلمه دیدی و دفن مراسمیه اشتراک ایتمه دیدی. ملانینگ جنازه سی خاتینی و آلتی نارسیده فرزندلری قولى اوستیده قالدی.

انچه وقتلردن کپین لایلا، راست-یالغانلیگی معلوم بؤلمه گن بیر گپنی ترقتهدی. گویا ملانینگ اکه سی اوشه کونی کابل دن عامه ساغلیگی مسؤل لریگه قونغیراق قیلیب، فلانی آدم کروندان اؤلگن، جنازه سینی آدم لردن اوزاق بیرار جایگه توپراق قیلینگلر، دپگنمیش. ملانینگ اکه سی بو گپلرنی غیرت یالغان دیدی و تېلفوننی او اېمس، قوشنیلردن بیر قیلگنینی ایتهدی. اما ملا محسن نینگ خاتینی کینه آلیب، اېری نینگ برچه قرینداش لری بیلن رابطه سینی اوزه دیدی.

قونغیراق کیم نینگ تامانیدن اېکنلیگی مهم اېمس، مهمی بو که اوشه کونی عامه ساغلیگی مسؤل لری بیر آمبولانس بیلن پېتیب کپلیب، ملانینگ جنازه سینی آخرت سفری نینگ غسل سیز و نماز سیز شهر اطرافیده گی اوزاق بیر قبرستانگه آلیب کپته دیدیلر. ملانینگ روحی جنازه سینی اېسکی دؤستلری و تنیشلری دفن اېتیلگن نوآباد قبرستانیده توپراققه تاپشیرینگلر، دېب یالوارید. اما اونینگ یالواریشلری هیچ جاینی توتمه دیدی و جنازه سینی اېلتیب، او تئیمه گن یوزلب جنازه لر یاتگن قبرستانده دفن قیلهدیلر. بوندن تشقری بو قبرستان نینگ امنیتی یخشی اېمس و باریب کپلیشی جوده قیین.

شونینگ اوچون اونینگ خاتینی و فرزندلری رسم بویچه مرده ینگى دنیا بیلن عادت قیلگونگچه اونى سؤراغلب بارالمهیدیلر و روحیگه بیر آووج فاتحه اؤقیالمهیدیلر.

اما لیلا، برچه بخت سیزلیکلر، انچه وقتلرگچه، هفته ده بیر دفعه اؤزینی ابری نینگ قبریگه بیتکزه دی و قبر باشیده یوره کلرنی ایزوچی ناله و فریاد بیلن ییغلهیدی و ابریگه باله لرینی، اوندن کینگی دنیا ده یخشی یششلیرى اوچون قۇلیدن کبلگنچه حرکت قیلیشنى وعده بیره دی. لیلا قبرستاندن قیتیشده، ابری نینگ جنازه سینی قووغین قیلگنلر نینگ کؤزیگه قره مه ی، اویگه کیره دی و آیلب یالغیزلیکده عزا توته دی.

لیلا عزادارلیک جریانیده اؤزیگه، منه شو آدملر نینگ کؤزی آلدیده باله لریمنی بختلی قیله من، دېب وعده بیره دی. همت و سرعت بیلن گلدؤزلیک قیله دی، خامک تیکه دی و ینگى بو یورتمه لر آله دی. بونی کؤرگن آدملر: بو حیاته لیلا ابریدن هم مردانه راق اېکن، دېب اعتراف قیله دیلر.

حیات انچه گچه شو طرزده دوام اېته دی، کؤپچیلیک کروناگه چلینیب، بیر تعدادلری ساغه ییب کپتیب، بیر تعدادلری ملا محسن گه اؤخشب بو معرکه دن ساغ-سلامت چیقہ آلمهیدیلر. اما کرونا قاره دپوی نینگ هر بیر اویگه کیریپ باریشی خدا اورگنلر اوچون الهی عذاب اېمس، بلکه عرق و یورت اییرمسدن کوپچیلیک نینگ باشیگه نازل بؤلگن عجب لری بؤلمه گن بدچانسلیک دېب تعبیر قیلیشگه سبب بؤلده دی. کروندان قۇرقیش وقت اؤتیشی بیلن خفیفلشه دی و غزنی شهریده حیات تیریک جانلر اوچون عادی حالیکه قیته دی. آدملر استه-سپکین کروندان اویه لیش و اونى ننگ دېب بیلش

اوستىدىن كوله دىگن بۆلەدىلەر و اوشە شرايطدن كېلىپ چىققن كدورتى تلافى قىلىشقا حرەت قىلەدىلەر. اوشندە، يعنى ۱۳۹۹-يىل نىنگ مىزان آيىدە لىلا، ھم اوز وجدانىنى آرام قىلىش، ھم رحمتلى اېرى نىنگ روھىنى شاد قىلىش اوچون بىر ختم مەراسىمىنى اۆتكزىش تەردىگە توشەدى.

فاتحە و ختم نوآباددە بىر مسجىدە اعلان قىلىنەدى. غزنى و اونىنگ اطرافىدە گى دۇست-آشنالارگە چقىرىق نامەلەر يوبارىلەدى. آدمەر قەرنىنى توگتەپ، قۇرقوو و وحشتنى اولاق تىرىپ، كرۇنا قەربانلرى اوچون فاتحە و عزادارلىكلرنى باشلەگن اېدىلەر.

لىلا ھم ۱۳۹۹-يىل نىنگ مىزان آيىدە رحمتلى اېرى اوچون نوآباد مسجىدە فاتحە مەراسىمىنى اۆتكزەدى. لېكن ملانىنگ قەينداشلىرىدىن ھېچ كىمنى فاتحەگە خەبەر قىلمەيدى. اونىنگ بوندن كېيىن اېرى قەينداشلىرى بىلەن مەناسەتلىنى قىتەدن تىكلشگە نىتى يۇق. اولر مېنى ملا مەھسەن نىنگ وفاتى كۈنلرىدە يالغىزلىتەپ قۇيدىلەر، او بزرگوار جىنازەسى نىنگ غەسلەسەز و كەفن سەز شەرھ اطرافىدە گى اوزاق بىر قەبرىستانگە قووغىن بۆلىشىگە سەبەب بۆلدىلەر، دېر اېدى.

زلاله صافى نىنگ كرونائى استرسى

۱۳۹۸-ییل نینگ قیش کونلریدن بیریدە زلالە صافی دېگن بیر خاتین، لۇگر ولایتی مرکزی پل علم شەھری «خەندو» محلەسیدە جایلشگن اوییدە تلویزیون مېزینی تازەلەیاتیب اۇتاق بورچگیدە تەخلنگن کۆرپە-کۆرچەلری نینگ ترتیب سیز چینی گە کۆزی توشیب قالەدی. بیر نېچە ییلدن بېری اۇزی سېزەگن حالەدە کیمملری و ایدیشلری نینگ رنگلری و یوویش ترتیبی اوچون وسواس درجەسیدە دقت صرفلەیدی. کۆرپە، کۆرچە و یاستیقلرنینگ سل ترتیب سیزلیگینی کۆرسە بار می، دراو اولرنی ترتیبگە سالیشگە کیریشیب کېتەدی. اۇشە کونی هم شو ایشینی قیلەدی. قیزیل کۆرپەنی اکیب یشیل کۆرپە نینگ اوستیگە قویەدی. شو حالەدە تلویزیون خبەرلری اونینگ دقتینی جلب اېتەدی. خبەرلر «کرونا» دېگن خوفلی بیر ویروس حقییدە. زلالە قۇللرینی ایکی بېقینیگە تیرەب توریب تلویزیون خبەرلریگە دقت بیلن قولاق سالەدی.

زالالە اۇتیز ایکی یاشدە. بالەلری بیری تۇقیز، بیری تۇرت یاشدە. اېری فیروز شەھر اۇغیل بالەلر مکتبى نینگ بیریدە مدیر. اۇزی هم شەھر ساغلیک انستیتوتلری نینگ بیریدە اۇقیتو و وچیلیک قیلەدی. «نظافتنی رعایت قیلینگ!» جملەسى تکیە کلامی. درواقع بو تکیە کلام

اونینگ میکروبلر و ویروس‌لرینینگ جانبي عوارضی حقیده آگاهلیگیدن کېلیب چیققن. تلویزیوندن کروناویروس‌نینگ یوقیش سرعتی و اؤلدیرووچنلیگی حقیده اېشیتیب، باشقه‌لردن کؤره کؤپراق وحشتگه توشه‌دی. اما وحشتینی، کرونا هیچ وقت لؤگرگه یتیب کېلمه‌یدی اؤیلاوی بیلن تسکین بېره‌دی و اوینی تازه‌لش بیلن مشغول بؤله‌دی.

قیش استه‌سپکین اؤرنینی بهارگه بېریب، زلاله و فیروز هاولیلریده‌گی سبزه‌لر اونیب، درختلر کؤرتک آچه باشله‌یدی. زلاله بوتون قیشنی بهار کېلیشی، انستیتوت آچیلیشی، درس‌لر باشلنیشی و اؤقوچیلر دیدارینی کؤریش امیدیده لحظه‌شمارلیک بیلن اؤتکزگن. بهار کېله‌دی، اما درس‌لر باشلنمه‌یدی که، باشلنمه‌یدی، بلکه بوتون شهر تعطیل بؤله‌دی. حتا اوایلر دروازهلری هم آچیلمه‌یدیگن بؤله‌دی. گرونا چین‌دن کابل‌گه یتیب کېلگن. کابل‌دن لؤگرگه هم یتیب کېلیشی ممکن. بوتون پل‌علم‌نی وحشت اؤره‌ب آله‌دی. لېکن زلاله‌نینگ وحشتی همه‌دن کؤپراق. اوزلوکسیز خبر اېشیتیه‌دی، خبرلرده و اونینگ حاشیه‌سیده کرونادن باشقه نرسه یوق.

کابل‌ده کروناگه چلینگنلر سانئ کؤپه‌یگینینی و بو ویروس‌نینگ باشقه بیر نېچه ولایتلرگه هم سرایت قیلگینینی اېشیتیب، زلاله درس و صنغگه کیریشنی اونوتیب قؤیه‌دی و بوتون فکر و ذکری کروناویروس‌دن قنده‌ی قیلیب امان قیلیشگه قره‌تیه‌دی.

قرنتین‌نینگ بیرینچی کونلریده، اېری بیلن شهر دواخانه‌لریدن بیریکه باره‌دی و اؤن مینگ افغانیگه ماسک، قؤل‌قاپ، ضد عفونی قیلووچی اسپریلر و دیتول صابونی ساتیب آله‌دی. بو نرسه‌لر

آلتیندېک شهرده نایاب و قیمت بؤلگن اېدی. باشقه دکانلر نینگ یایققلیگیگه قره مەی، دواخانه لر آچیق و مشتریدن تۆله اېدی. اولر خریددن کپین عجله بیلن اویگه قیتە دیلر. هاو لیگه قدم قویش بیلن ساتیب آگن نرسه لرینی و اوزلرینی ضد عفونی قیلگندن کپین اؤتاقلریگه کیره دیلر. اؤشه کونلرده، تبلیغات و کرونا ویروسگه قرشی کورهش، دپیرلی برچه تلویزیونی شبکه لردن تکرار یاییلردی. تبلیغات محتواسی بیر خیل و همه سی آگاهلنتیرووچی اېدی: قؤللرینگیزنی کون بویى بار-بار سوو و صابون بیلن بیگیرمه ثانیه یوونینگ! ماسک و قؤلقا پدن استفاده قیلینگ! لیمو و زنجبیل مصرف قیلینگ! باشقه لر بیلن فاصله نی رعایت قیلینگ! ازدحام جایلرگه بارمینگ! اوی نینگ مشخص جایلرینی، مثلاً، اېشیک دستگیرلرینی ضد عفونی قیلینگ! و ...

و زلاله نینگ هم کوره شی باشلنه دی. هر کونی اېرتەلب اویقودن توریب اوی نینگ تۆرت تامانی، خصوصاً دېرزه لر نینگ آلدینی، تلویزیون مېزینی و اوی نینگ همه اېشیکلرینی ضد عفونی قیله دی. نمازدن کپین آشپزخانه و سایلینی و آشپزخانه نینگ اوزینی ضد عفونی قیلیب، صبحانه تیارلش بیلن مصروف بۆله دی. او بیگیرمه تۆرت ساعتده، بیر دفعه بامداد نمازیدن آلدین و بیر دفعه عصر نینگ ساعت بېشیده بو ایشنی قیله دی. شو وقتلرده، مزار شریف ده بیر آدم نینگ کرونادن قورقوب خودکشلیک قیلگن خبری قولاغیگه یتیب باره دی. زلاله بو آدمنی حق دېب بیله دی. اوزیچه، کرونادن اولیب فامیلی جسدینی کۆریشدن محروم بؤلگندن و جسدی تلقینسز و کفنسز ایتده کؤمیلیشدن کۆره خودکشلیک یخشیراق دېب اویله دیدی. شونده ی بۆلسه ده، او بونچه آسانلیکده اؤلیمگه تسلیم بۆله دیگنلردن

اېمس. شونىنگ اوچون كرونالگه قرشى كورهش تدبىرلر نى كؤپراق و مستحكمراق قىلهدى.

زلاله فىزوزدن، هىچ بؤللمهسه، اوى نىنگ آلتى آيلىك ضرورى موادىنى ساتىب آلىشىنى تقاضا قىلهدى. او عايله سىدن هىچ كىم تشقرىگه چىقمسلىگىگه قرار قىلهدى. فىروز اگر اويدن تشقرىگه چىقه دىگن بؤلسه، اوستمه-اوست اىكئته ماسك تقىشگه مجبور قىلهدى. حتا بىر كونى كبتىدن كؤچه گه يوگورىب چىقىب، كؤزىگه قىاش عىنكىنى تقىب قؤيه دى. ينه بىر كونى فىروز اويگه قىتىشده كپچىك كنده، زلاله اؤزى بارىب اويلرى يقىنده گى نانوايلىكدن نان آىب كېلىشگه مجبور بؤلهدى. نانواى شاگردى كؤزنى يويمىب-آچگونچه شرت-شورت نېچته ناننى آىب زلاله گه اوزه ته دى. زلاله اويگه آىب باره دىگن نانلرگه نانواى نىنگ قؤلى تېگىشىنى خواهله مەيدى. لېكن بو ممكن اېمس. اؤشه كونى او نان فروس نىنگ قؤلى تېككن جايلىرى كؤزى بىلن نشانى قىلىب، اويگه بارگنده، اېشىك نىنگ دستگىرلر نىنى ضد عفونى قىلگندن كېىن، نان فروس نىنگ قؤلى تېككن دېب اؤيله گن جايلىرى پىچاق بىلن كېسىب آىب اوزاققه تشله يدى.

كېچه دسترخوان اوستيده فىروز نان نىنگ نېچه جايى تېشىك-تېشىك اېكنلىگىنى كؤرىب... و اېرته سى كونى بوندن كېىن هىچ كىم نانوايلىككه باره مەسىن، دېب هاوولى نىنگ بورچگىده بىر تندىر قوره دى.

قرننىن كونلرى قىينلىك بىلن اؤته دى. زلاله كون بؤبى يوووش-پىشىرىش بىلن آواره. بىر آيدن كېىن زلاله نىنگ قؤللىرى كؤپ يوووش و يووونىشدىن پؤست تشله يدى. اېرته لب و كېچقورونلرى

زلاله اوی و آشخانه نی ضد عفونی قیلگندن کپین کته پلاستیکنی ایدیشلرنینگ اوستیگه یاپه دی و آشخانه نینگ دېرزه لرینی محکم یاپه دی، تا مبادا هوا بیلن بیران ویروس آشخانه گه کیرمه سین دېب. پلاستیکنی کؤترگندن کپین، گؤیا پلاستیک ویروسدن تؤلگندېک، بولغنگن نرسه کبی اوزاققه اولاقتیره دی. زلاله نینگ قتیق قؤللیگی وقت اؤتیشی بیلن حیاتی برچه عایله اعضاسی اوچون زېریرکلی قیله دی. و فیروز زلاله نینگ قتیق قؤللیگیگه قرشی کوره شگه بېل باغله ییدی. اما هیچ قنده ی مکر و حیله خاتینی نینگ وسواسیدن کمه یتیره آلمه ییدی.

کرونانینگ آلدینی آیش اوچون زلاله نینگ قیله دیگن ایشلریگه ینه بیر ایش قؤشیله دی. او هر کونی ایدیشلرینی اؤن دقیقه سووده قه ینته دیگن بؤله دی. آرهدن اونچه وقت اؤتمه ی، ضد عفونی قیلووچی سویوقلیک توگب قاله دی و زلاله وای تیکس (کیمنی آق تیروو) دن استفاده قیلشگه اؤته دی. هر بار وایتیکس و سوو محلولینی تیارله یاتگن اونینگ اؤتکیر هیدی اؤپکه لرینی قتیق تخریش قیله دی. اونینگ وسواسی شونچه کوچیه دی که، بیران ایش بیلن مصروف بؤلسه-کو یخشی، بؤلمه سه کپتی پیر ایسکه دی بار می؟ فلان جایی ضد عفونی قیلدیم می، قیلمه دیم می، دېب ینه وسواسگه توشه دی. فکر و ذکرینی کرونا و اوینی ضد عفونی قیلش شونچه مشغول قیلگن که، آلدیدن نماز رکعتلری بیر-بیریگه قؤشیلیب کپته دی و بعضاً نمازینی قیته اؤقیشگه مجبور بؤله دی.

فیروز قینانه سیگه قؤنغیراق قیلیب، اوندن زلاله نینگ وسواسینی کمه یتیریش اوچون کؤمک تیلش مجبور بؤله دی.

زلالەنېنگ آنەسى اوىنېنگ دروازەسىنى تەقىلەتتەپ كېلگەندە، زلالە عەبەنەت بىلەن اېشىككە چىقىپ: «بو وضعىتدە دروازەنى تەقىلەتتەپ كېلگەن كىم؟» دېدى. كېسكسە آنەسى نېنگ كېلگەننى بىلەپ، ھەمە نرسەدن آلدەن آنەسى نېنگ قۇللىرىنى سوو و وايتىكس محلولى بىلەن يووهدى. حتا آنەسىدن كىملىرىنى المىشتىرىپ اويگە كىرىشىنى التماس قىلەدى. اما آنەسى اونېنگ خواھشىنى قەبول قىلمەي، تۇغرى اويگە كىرەدى. اۋشە كۈنى فىروز قىنانەسى بىلەن قۇللىرىدن كېلگەنچە زۇر بىلەن بۇلەدى مى، زارى بىلەن بۇلەدى مى، زلالەنى تىنچلەتتىرىشكە اورىنەدىلەر. اما زلالەنېنگ كۈزلىرىدن وسواس نېنگ شەتەدن اويقو قاچگەن. آنەسى و اېرىنېنگ گىللىرىنى توشونىشكە قىنەلەدى و اولرىنېنگ آلدەدە يىغلەيدى. و: «نېمە قىلەي، اۋز قۇلەمدە اېمس» دېدى. شۈندەي بۇلسە-دە، آنەسى و اېرىگە: تىنچلەنىشكە حەركەت قىلەمەن، دېپ وعدە بېرەدى. لېكن علاجى بۇلمەيدى. آنەسى بىر نېچە ساعەتدن كېيىن كېتەدى، زلالە اۋزىچە: تەغىن كروناوېروس آنەم نېنگ كىملىرىدە يىشىنىپ بىزىنېنگ اويىمىزگە يۇل تاپگەن بۇلمەسەن، دېپ اۋىلەيدى. اگر بۈندەي بۇلگەن بۇلسە، قالىننى يووېشى كېرەك و شۈندەي ھەم قىلەدى. عەسرگچە زحمت چەكىپ قالىننى يووهدى. قالىننى قوياشەدە يايىش اوچون تام اوستىدن باشقە جاي يۇق. تام اوستىگە چىققەندە، كۇچەدە آدملىرىنېنگ او ياق-بو ياققە اۋتەپ تورگىنىنى كۇرىپ حىران بۇلەدى. آدملىر ماسك سىز ھىچ نرسەدن قۇرقەمسەن يووبىدىلەر.

آدملىرىنېنگ بې قۇرلىگىنى تەماشە قىلەپ ھەم زلالەنېنگ استرسى كەم بۇلمەيدى، بلكە اونى كۇپراق قۇرقەتەدى. او بىراونى كرونا اوشلەسە حەتتە اۋلەدى، دېپ اۋىلەيدى. شو فەكر بىلەن ئور آيى نېنگ آخىرلىرىدە،

رمضان کونلری باش آغریق بۆله دی. باشی نینگ آغریغی بیر نېچه کون دوام اېته دی. اگرچه هیچ یۆتلمه سه هم، مېنى گرونا اوشله دی، دېب اۋيله یدی. یشیرین وصیت نامه سینی یازهدی و اونى تلویزیون نینگ آرقه سیگه قۇیه دی. وصیت نامه مضمونى - اگر اۋلسم، فیروز باله لریمدن مواظبت قیلسین، قیلیلده.

جوزا آیده کرونایه چلینیش رقمی نینگ آیشی و کروناندن اۋلگنلر سانى نینگ آرتیشی نتیجه سیده زلاله نینگ وسواسى اۋز اوجیگه چیقهدی. بیر کونى فیروز اونى بیر داکترگه آلیب بارهدی. داکتر فیروز نینگ تیشلریدن اېدی. او تینچلتیرووچى و اویقو کپلتیرووچى تابلتلىر تجویزى یانیده، فیروزگه زلاله نى قیشلاققه آلیب باریشنى توصیه قیلهدی. کپینگى کونلرده زلاله نینگ وضعیتى تابلتلىرنى یوتیش نتیجه سیده شونچه غیر عادى بۆله دی که، فیروز اۋز آلدیده قیشلاققه باریشدن باشقه چاره کۆرمه یدی.

نهایت، جوزا آیى کونلرى نینگ بیریده خاتینى و فرزندلرینى بیر کرایى مؤترگه میندیریب توغیلگن یورتى، «بركى برک» اولوسواللیگى نینگ قیشلاقلىردن بیرىگه جۇنب کپته دیلر.

زلاله و فرزندلرى ۱۳۹۹-ییل یازى نینگ ایگى آینى او بیرده اۋتکزه دیلر. بو آرهده باره-باره زلاله نینگ وضعیتى یخشیراق بۆله دی اما بوتونله ی ساغه ییب کپتمه یدی. اولر سنبله آیده، اولرى و ایش-کوچلرى اوستیگه، پل علم شهرىگه قیتیب کپلگنلریده، شهرده کروناندن آلدینگى ییللرگه نسبتاً هیچ نرسه اۋزگرمه گن، فقط زلاله آلدینگى زلاله اېمس اېدی.

کرونادپک بیر جهنم بامیان دپک بیر جتته

داکتر حسین علی مستندیار ۱۳۹۹-ییل نینگ باشیده بامیان ولایتیده «کووید ۱۹»نی کنترول قیلیش پروژه سی نینگ مسؤلی صفتیده منصوب بولمىدن آلدین، بار-بار اۋزی و عایله سینی قنده ی قیلیب کرونانینگ مه لکه سیدن نجات بېرىشىنى اۋیله گن اېدی. حتا بامیان دن پروان ولایتی نینگ شیخ علی اولوسوللیگی ده ایچیده جایلشگن بیر نېچته عایله دن عبارت آته قیشلاغیگه قاچیب كېتىشنى هم فکرىدن اۋتکزگن اېدی. اۋزیچه، او یېرگه باره من، او یېرگه کرونا یېتىب باریشى ناممکن، دېر اېدی.

اگر کرونا كېلمه سه، اونینگ اوچون بو اوزاق قیشلاقه باریش فکرى نېچه یوز ییللیک تاریخ حقیده اۋیلىشگه اۋخشردی. اما اوضاع فرق قیلگن اېدی، حاضر اېسه جان سقلش همه نرسه دن مېمراقده ی كۋرىنه دی. او كوچ-كورانى و عایله سینی بیر ییللیک خرج و خوراکى بیلن یوكلب کرونا قیغوسى دنیا باشیدن كۋتریلگونگه قدر اۋشه دره ده اۋرىنلشسه بۇلردى. اما پروژه اوچون ایش تكلیفى و اونگه اۋخشه گن داکترلر میداننى قۇییب یوبارسه لر، آدملىرىنگ باشیگه نیمه لر كېلىشى ممکن، دېگن فکرى اونینگ بامیان ده قالىشىنى ابدىلشتىردى.

نېچە وقت آلدىنراق قېچە فاجعەدن قاچىش فېكرىدە بۇلگن مستمىندىار، حاضر اۋزى كروناگە قوشى كورەش نىنگ مۇقىم صىفىگە بوبارىلگن و بو كورەش اونىنگ تصورىدن آرتىقراق درجەدە حياتى نىنگ عادى يۇنەلشىنى مۇختل قىلدى و آىلب تاماغىدن خوش سوو اۋتگنى و كۈزلىگە تىنچ اويقو كېلگنى قۇيمەدى. او حتا شوندى كونلرنى اۋتكزدى كە، كرونا اېمىس، بلكە كرونانىنگ قىغوسى اۋلىمىگە سبب بۇلردى.

بو منصبگە انتىصاب بۇلىشدىن كېىنگى بىرىنچى عاقبت اونىنگ اجتماعدن طرد بۇلىشى بۇلدى. بىر ھاولىدە يىشاۋچى اوچ قوشنىسى آرقەلىگە قرەمسدىن قاچدىلر، دۋست-و قرىنداشرى او بىلن حتا كۈزمە-كۈز بۇلمىسلىككە حرىك قىلدىلر.

اۋز قولى بىلن قېرىنى قازەياتگىنى بىلمەگن بىر بېچارەگە اۋخىب قالگندى او. بو مەاملەر اونىنگ اوچون اوشبو بحرانى وضعىت نىنگ روحي تھملىنى قىنراق قىلگن اېدى. بالەلىگە اۋىنچاقلر ساتىب آلدى و بو بىلن اعلان قىلمىسدىن اولرنى اويدە حبس قىلدى.

يورتمىزدە كرونانىنگ اېنگ يامان كونلرىدن بىر مدت اۋتر اېكن، او اۋزى نىنگ و تىمى نىنگ ايشىنى عوموماً آگندە، موفىق دېب بەھالەيدى و باميان دە ھمدە مسافرلىرى باميان دن اۋتېب-قېتەدىگن دايكندى و غور كىبى منطقەلردە كروناگە چىلىنگنلر سانى كىملىگىنى افتخار بىلن تىلگە آلەدى. اما اۋشندە باشىگە توشگن باسىم و اضطرابنى اۋىلەيدى و فاجعە نىنگ تكررارىدن قۇرقەدى.

بىر كېچەدە، باميان نىنگ اېنگ اوزاق منطقەلرىدن قۇنغىراق كېلىپ، نىنگى واقەلر گزارش بېرىلگن كېچەلرنى اېسلەيدى. بو واقەلر بعضاً كىچىك بىر انگلە شىلماۋچىلىك بۇلىپ چىقىردى،

آدم‌نینگ خفیف بیر باش آغیریق یاکه تاماق آغریغی بار، لپکن کرونانینگ واهمه‌سی اونی دهشتگه سالگن. اما مستمندیار، احتیاطنی نظرده توتیب، برچه گزارشلرنی تپکشیریش اوچون آمبولانس یوباریشگه مجبور ابدی. حال بوکه اونینگ اختیاریده فقط ایکی آمبولانس بار ابدی. اوشه وقتده اونگه باشقه بیر جایدن انتقال درخواسستی کپلیب قالگنده، تپلفون قیلگن آدمگه شرایطنی توشونتیریشدن باشقه علاج قالمسدی. او هم بؤلسه، اکثرأ غضب و یخشی ایشله‌مسلیک تهمتی بیلن قرشیلنردی.

یکاولنگ‌نینگ اولوسوالی او بیلن تماس آیب کابلدن جنازه آرتیلگن بیر مؤتر کپله‌یاتگنینی خبر بپرگن کپچه‌نی اپسله‌یدی. اولوسوال، مؤتر بامیان‌دن اوتیب اولرنینگ اولوسوالیگیگه بارمه‌سین، دپب اصرار قیلردی. او کتّه بیر توفنشوو یوز بپریشینی ایتردی و جنازه‌نینگ یتیب کپلیشی اوزی بیلن بویوک بیر فاجعه‌نی آیب کپله‌دی، دپب آگاهلنتیرردی.

داکتر مستمندیار بونی اویله‌یدی که، قنده‌ی قیلیب یؤل‌نینگ یرمینی باسیب کپلگن عزادارلرنی آرقه‌گه قیترسین. شونده‌ی اپکن، اولوسوالگه اولرنینگ شهرگه کیریپ اوتیشی‌نینگ آلدینی آیش وعده‌سینی بپرهمه‌یدی. اما اولرگه همه‌نینگ نفعی‌گه بؤلگن بیر یؤلنی کؤرستیشگه اورینیب کؤره‌من، دپیدی.

اوشه کپچه او اوز تیمی بیلن تانگ یاروغیدن هیچ بیر اثر بؤلمه‌گن آسمان تگیده کرونادن اولگن دپب گمان قیلینگن جنازه آرتیلگن مؤترنی بامیان بازاری اؤرته‌سیده تؤخته‌دی. جنازه‌نی کوزه‌تووچیلر اونی یکاولنگ‌گه آیب باریشگه قرارلی ابدیلر. اما داکتر مستمندیار یکاولنگ‌ده اولرنی هیچ کیم کوتیب آلمسلیگینی بیلردی،

اؤلیکنی شو پېرده، ساغلیک تیمی یاردمی همده مناسب و ایمن تجهیزات بیلن دفن قیلیش همه نینگ، حتا مرحوم نینگ هم نفعیگه، دېب اولرنی قناعت بېریشگه موفق بؤلدی.

بیرآز مصلحت و مشورتدن کپین، نهایت، اولگن مسافر جنازه سی، مقصدگه پېتیشمسدن، اؤشه کپچه نینگ ایچیده، بامیان ده توپراقه تاپشیریلدی.

داکتر مستمندیار، مملکتده و هرات شهزیده کروناگه چلینیش نینگ بېرینچی واقعه لریدن کپین باشله گن آگاهلنتیریش ایشلرینی بامیان ده قیلنگن اینگ فایده لی، اینگ تأثیرلی اقداملردن دېب بیلهدی.

بامیان نینگ برچه امنیتی قاراوللریده آگاهلنتیریش ایشلرینی آیب باریش و هر بېر اویگه آگاهلنتیرووچی بروشورلر یوباریش بیلن بامیاننی کروناگه قرشی کؤره شده آگاه و فعال ولایتلردن بېریگه ایلنتیره آلگن اېدی. شو بیلن بېرگه، او سیغان اولوسوالیگه شو مقصدده قیلگن سفری نینگ یامان خاطره سینی اېسله یدی. سیغان ده مشکوک موردلر کؤرینگندن کپین، داکتر مستمندیار و اونینگ صحی و معلوماتی تیمی او بېرگه باره دیلر. اما سیغان اهالیسی نینگ معامله سی اولرگه کؤمک قیلیش اوچون کپلگنلر نینگ معامله سیگه سیره اؤخشه مسدی.

آدملر اولرنینگ یؤلینی تۆسیب دیدیلر: «سيزلر سیغان و مردمیمیز نینگ آتینی یامان قیلماقچیسيزلر. باریب ایتماقچیسيزلر که، فلانیلر کافرلر نینگ کسلینی آلگنلر. حال بو که برچه قضیه لر یالغان و بامیانده گی دولت نفرلر نینگ توطئه سی دیر.» شونینگدېک، قطار تهمت و ناسزالرنی او و اونینگ تیمی باشیگه یاغدییره دیلر.

اوشه کونی داکتر مستندیار، اگر غضبگه تؤلگن بو آدملرنینگ قؤلیده اولمه سک هم، حتماً شونده ی کلتکله ییدیلر که، دردنینگ شدتیدن اویگچه قاجیب بارالمسمیز، دېب اؤیله دی. شونده ی اېکن، دشمنلیک قیله یاتگن آدملرنینگ باشی آچیلمه ییدگن منطقی توجیه اؤرنیگه، «بیز مأمور و معذورمیز، هیچ قنده ی تقصیریمیز یوق، بیز بېریلگن بو یرووقنی اجرا قیلیمیز کبره ک، بو آرده بؤنیمیز قیلدن نازکراق» دېدیله ر. شو وقتده آق ساقالدر و ملا اماملر وساطتی بیلن اؤزلرینی بو جنجالدن قوتقریشگه اورینه دیلر و موفق هم بؤله دیلر و ایش یامانراق جایلرگه تاریلمه یدی.

مستندیار بامیان گه یتیب کبلیشی بیلن جلسه آلینیشینی تقاضا قیله دی و سیغان ماجراسینی بامیان مقاماتیگه گپیری بېره دی و بیرار چاره قیلیشینی التماس قیله دی. نتیجه شو بؤله دی که، یخشی سی اوّل آدملر اوستیگه نفوذی کؤپراق بؤلگن قوم بویوکلری و مسجدرلر ملا اماملری نینگ دقتینی فاجعه گه جلب قیلیشلری کبره ک، تا بلکیم مردم یومشب همکارلیک قیلسه لر. بو ایش بیر مونچه بو منطقه لر اهالیسینی کرونا خطریدن آگاه قیلگن بؤلسه -ده، اما کرونا کافرلر و گناهکارلر مرضی، مسلمانلر اوندن ایمنده، دېگن ایشانچنی هیچ قچان اؤرته دن کؤتره آلمه دی.

حسین مستندیار کرونا، تجهیزات یتمسلیگی و مردم نینگ خرافی اعتقادلری کبی بوتون بو تارتیشولر آره سیده اؤزی هم بو مرضدن بی نصیب قالمه دی و اونگه چلیندی. اما اونینگ قرنتین بؤلشی باشقه لر نینگ درمانی مدتیگه هیچ اؤخشه مسدی. اؤزیده حس قیله یاتگن کسالتی و ضعفیگه قره مه ی، کون بوی لپ تاب

آرتیده اۋتیریب، گزارش آردی، گزارش بپرردی. قۇنغیراقلرگه جواب بپرردی و ایشلرنی مدیریت قیلردی.

او اۋشه کونلرنی، اضطراب نینگ قاره ایتی پیستیرمه ده اۋتیرگن ابدی و خودکشلیک فکری مدام باشیمده چرخ اورردی، دېب اېسلهیدی. تفریح و دم آلیشگه مجال تاپمىدن اویده اۋتیریش و بوندن هم بتراق بۇلر میکن، دېب اۋیله مسلیک اونی روجی جهتدن آیاقدن تشله گن ابدی. مسأله سی دنمارک شهزاده سی هملت کبی «بۇلیش و بۇلمسلیک» بۇلیب قالگن ابدی. او، بوتون آرمانلری بیردنیگه فقط تیریک قالیشگه توشیب قالگن دنیانینگ شاهدی ابدی. شونده ی کون کپلر میکن او هم باشقه کۋپچیلیک مملکتلرده بۇلگنی کبی بونیسینی نجات بېره ی می یاکه اونیسینی می دېب دوراهه ده قالسه. کیم نینگ حیاتی کیم اوچون مهمراق اېکنلیگی حقیده ذرّچه اۋیله مسدن، آکسیجنی قری آدم نینگ آغزیدن اۋزیب، یاشراق آدم نینگ آغزیگه توتیشگه مجبور بۇلگن پرستارلرنینگ روایتینی اېشیردی. بلکه بیر کون او هم بونده ی بیر مخمصه گه توشیب قالیش فکری اونی آزار بپرردی. کرونادن نام و نشان بۇلمه گن رۇزگار حقیده اۋیله یدی و حاضر اېسه فقط اوزون بیر توشگه اۋخشه یدی.

خودکشلیک فکری هر کونی آلدینگیدن هم کۋپراق سۇراقب کېلگنده، اۋزی و عایله سی باشیگه قنده ی بیر بلانی کېلتیره آیشیدن قۇرقدی و بامیان نینگ بهشتی طبیعتیگه پناه کېلتیردی، بوندن هم یامانراق کۋنلرنی کۋریب تسلیم بۇلمه گن قصه دن توله بامیان حقیده اۋیله دی. حیات آیاغیگه قیینچیلیکلر زنجیری سالینگن لیگیگه قره مه ی، مستحکم توریب، کولومسیره گن یورت حقیده اۋیله دی. اۋزینی اونوتیشگه تیریشدی و کرونا حجمی و کۆلمینی آرتتیرگن فقر

و اجتماعي مشکلاتگه قره مەي، حياتلريگه ادامه بېرېشگه اميد بيلن تلاش قيله يانگن خلقي اوزاقدن تماشا قيلدى. بو ديدار اونده بېر شهود وجودگه كېلتيردى. بو شهود بېر لحظه بېر پيغمبر دېك خودكشليكنى سؤزىنگ حقيقي معناسيده اونينگ اوچون حرام فعلگه ايلتيردى. او حاضر اوزىنى كرونادن جاني سلامت چيققن بېر آدم اېمس، بلكه واقعاً نجات تاپگن بېر آدم دېب اؤيله يدى. بشريت اونده اؤليم و نااميدليكه محكوم بؤليب كؤرينگن وضعيتدن نجات تاپگن بېر آدم.

حسين مستمديار هنوز هم كروناگه تېگيشلى ايشلر بيلن مصروف، قيين كونلر كېله دى و كېته دى، لېكن هميشه يخشى كونلر اميدى بيلن كوره شيب يشه سه بؤله دى.

آنه لیک و پرستار لیک

زرغونه محمدي كۆپ و قتلر ايش اختريب، باميان ده «كوويد ۱۹» شفاخانه سیده پرستار صفتیده ايشگه كيريشگه موفق بوله دی. او ايگي فرزند آنه سی - بیری بېش يشر اوغیل، بیری اېمیزیكلی قیزچه. اېری اوندن و فرزندلريدن ازاقده كاپيسا ولايتیده ملي پوليس صفتیده وظیفه بجرردی.

زرغونه يتي يیل آلدین، هيچ بير انسان حتا اېنگ يامان كابوسلريده هم كرونایي كونلرنی كۆرمه يديگن زمانلرده، اؤن آلتی ياشیده باميان نینگ يكاولنگ اولوسوالليگیده «سچك» قيشلاغيده كېلین بۆلدى. كېين كابل گه كېليب اېرى نینگ كۆمگى بيلن پرستارليک رشته سیده رازي صحي انستيتوتیده تحصيلینی ادامه بېردی. زرغونه بيرينچی بار آنه بۆلگنیده، اېری او و كتھراق بۆله ياتگن عايله سی اوچون تحصيلینی قۇييب حيات خرج و مصرفینی تامينلش اوچون پوليس بۆلدى.

حيات باميان ده كم خرچ راق و او يېرده بلكه بيران سرپناه توزه تالرمين، دېب كۆچ-كورانيینی ينه كابل دن باميان گه آيب كېلدى. زرغونه، عايله نى بير يېرگه بيغيش و بعضاً ايلرگه چؤزيله ديگن اوزاقليلكلرگه خاتمه بېريش نوبتى اېندى مېنگه توشگن، دېب

اویلردی. شونینگ اوچون بوتون افغانستان، جمله دن بامیان ده قرنتین وضع بولیش نینگ بیرینچی کونلریده، اپری و عایله سیدن خبرسیز بامیان ولایتی عامه ساغلیگی ریاستیگه باریب: «مپن پرستارمن. مدرکیم و بیرآز ایش تجربه م هم بار. کرونایی بپمارلردن پرستارلیک قیلیش اوچون جای بار می» دېب سؤرهیدی.

اوشنده بامیان عامه ساغلیگی ریاستی ایشلاوچی آلیش اوچون اعلان بېرگن اېدی. اما زرغونه بوندن خبرسیز اېدی. بوندن خبر بولیب جوده خورسند بولدی و ایش درخواستی ورقینی تولدیردی. نېچه کوندن کپین سیناو اوچون چقیریلدی و ینه هیچ کیمگه هیچ نرسه دېمه دی. شونده ی قیلیب، سیناونی هم موفقیت بیلن اؤتکزدی و شفاخانه دن استخدام اوچون اونگه قونغیراق بولدی.

استخدام بولگنلیگی خبرینی قورقور و قووانچ بیلن اپری و آته-آه سیگه ایتدی. اؤزی اویله گنیدېک، بو خبردنی هیچ کیم یخشی قرشیلمه دی. آه سی ایگی یاش فرزندى اوچون بو ایشدن وازکېچیشینی التماس قیلدی. آه سی بیلن اپری هم اونینگ بو ایشینی اؤلیم تامانیکه باریش دېب بیلردیلر. اما زرغونه تسلیم بولمه دی. گاه توجیه بیلن، گاه اؤز صلاحینی اؤزی یخشیراق بیلهدی بیلن اؤز ایشینی قیلدی و اؤشه کون نینگ ابرته سی پرستار صفتیده ایشگه مشغول بولدی.

اما خیالیگه کېلمه گن نرسه - خانواده و عایله سی نینگ رضایتینی آلیش اېدی و تصادفاً ینگى مسؤلیتی نینگ اېنگ آسان قسمی شو اېدی. هیچ قچان اونوتیلمه یدیگن مشقتلر اېسه، اېندی، ایشی نینگ بیرینچی کونیدن باشلنه دی.

اۋشه باشدناق قاپگه اۋخشه گن، او بیلن حرکت قیلش قیین بؤلگن، دايم خش-خشی قولاققه چلینیب توره دیگن پاراشوت لباسنی کییشگه مجبور بۇلدى. آغیز-بورنیگه قلین ماسکلر تقیب آله دی و عینکی کۆزلرینی شونده ی سیقیب آله دی که، ذرچه هوا اۋتمه یدی. تېر کیپریکلریدن کۆزیگه آقیب توشگنده، کۆزلرینیگ یانیشى ایش مشقتیگه ینگى رنج و عذاب قوشردى. کرونا محافظتی لباسینی کییگندن کپین، بیر نېچه دقیقه اۋتمسدن بدنې تېرلشگه باشلردى و بوتون بدنې شیلته هۇل بۇلردى.

اۋشه کونى زرغونه اۋزینی شفاخانه دهلیزى نینگ شیشه سیده کورگنده، حاضر باشقه بیر مأموریت هم تاپشیریلگن عادی و معمولی بیر آنه دن کۆره، کۆپراق اۋزگه سیاره دن کپلگن فضایی بیر موجودگه اۋخشردى. زرغونه پشیمان بۇلمسلیککه تیریشدى و بیر مدتدن کپین متوجه بۇلدى که، پشیمان بۇلیشگه فرصت هم قالمه گن. تختلر سرعت بیلن کروندان قۇرقوولرى نامیدلیککه اینگن بیمارلردن تۇله دی. سرگردان و کم حوصله همراهلری نینگ بوتون هوش-حواسلری اپندی نیمه بۇلر اپکن، دېگن سوالده اپدی.

بیمارلر آره سیده ییگیتلیک و یاشلیک بیمارلیک قرشیسیده مستحکم قۇرغان دېب اۋیله دیدگن یاش ییگیتلر هم بار اپدی. حاضر اېسه هوا اۋپکه لریده یۇلینی یۇقاتیب قۇیگن، بعضاً اطرافلریده باشقه لرینیگ بارلیگینی اونوتیب قۇیب نامیدلیکدن باش سیلکیتهدیلر. زرغونه، بلکه یامان خیالنی باشلریدن اوزاقلشتیره دیلر و خلسه ده بونده ی باش سیکیته دیلر، دېب اۋیله دی. یۇق! اولر حلې یاش، بونده ی اۋلیشگه مناسب اېمسلر، کبی بیر خیال.

زرغونه قیین شرایط بیلن ایشلشگه راضی اېکن، اویى حقیده اویله ی آلمس اېدی. اگر ناقل بولسه-چی؟ اگر انتقال نتیجه سیده یقینلریدن بیرى اؤلسه، هیچ قچان اؤزینی کپچیره آلمس اېدی.

قوشنیلری اونى کؤریب یؤللرینی اېگریگه بوریشلری اونى آزار بپردی، اما وجدانى یوکیدن بیرآز کمه یردی. بامیان نینگ «جرى خشکک» محله سیده هاوولیسى نینگ بورچگیده بیر خیمه تیککن اېدی. اویگه کیریشی بیلن او یرده کیملرینی المشتیرردی و ایشدن قیتگندن کپین قولى تېککن بؤلشی ممکن دېب اویله گن جایلرینی ضد عفونى قیلردی. باله لرینی اؤپه آلمسلیک یاکه قیزینی اېمیزیش اوچون آغزیگه ماسک تقنده، اچیق و عجیب بیر حس تویوردی.

اوضاع همیشه یامان اېمس اېدی. بو مدته زرعونه اوچون حداقل ایگى یخشی حادته هم یوز بپردی. بیرى بو که، بامیان نینگ کروناگه اختصاصلشتیریلگن شفاخانه سی عامه ساغلیگی ریاستی تامانیدن خارجى بیر شرکتگه تاپشیریلدی و معاشی یخشی گینه کؤپه یدی و بو درآمد همایتی بیلن اېرى کاپیسا و وظیفه سینی ترک اېتیب اویگه قیتدی. شونده ی قیلیب، اوی بابتیدن زرعونه نینگ خیالی راحت بؤلدى. اوی نینگ وضعیتی بیرآز یخشیلنگن بولسه-ده، کرونا وضعیتی نینگ وخیمیلیگی کون سین یمانلشیب، صحى کادرلر باشیگه ایش باسیمی آشیب بارردی.

زرغونه اؤزی نینگ ایش کونلریدن اېنگ یامانینی اؤشه کون دېب بیله دی که، بیرینچی دفعه بامیان نینگ حوزوی شفاخانه سیگه کؤچیریلیشگه مجبور بؤله دی. بونینگ سببى کؤپچیلیک کرونا بېمارلری اولر نینگ اختیار یگه قوییلگنیده اېدی. اؤشه کونى زرعونه یتیب بارگندن بیرآز کپین بیر آدمنى شفاخانه گه آلیب کپله دیلر.

اونینگ حیاتی تهلكه سی انچه یوقاری ابدی و زورغه نفس آردی. هیچ بیر داکتر قورقیشن کروناییلر بولیمگه آیاق باسمسدی. بو بپمارنینگ سگیزته پایوازی بار ابدی. بپمار قونغیراق قیلردی و داکتر کپله پتی سؤزینی ایشیتدی، اما داکتردن دام-درک بولمسدی. زرغونه اطرافیده بپماردن کؤز اوزمه ی تورگن آغیر اولیم سایه سینی حس قیلردی. بپمار حسابلی نفس آردی و بو بیرگه تازه کپلگن زرغونه آکسیجن دستگاهینی تاپه آلمسدی. زرغونه هیچ وقت اوزینی بونچه لیک درمانده حس قیلمه گن ابدی.

بپمارنینگ یامان وضعیتی، داکتر یوقلیگی و زرغونه نینگ داودیره ب فالگنی بپمارنینگ همراهلرینی عصبی و جنجلیقی قیلیب قویگن ابدی. اما زرغونه شفاخانه نی ایله نیب چیقیب، آلدینگی پرستارلر بیلن تماس آلیب، نهایت، بیرته آکسیجن دستگاهینی تاپدی و اونى بپمارگه اوله دی. بپمارنینگ حالی بیرآز یخشیلندی. زرغونه امید و خوشحاللیک بیلن بپمارنینگ کؤکسیگه قرر، هوادن تویب یوقاری کؤتریلیشی، هوادن بوشب قوی توشیشینی تماشا قیلردی. اما بو اوزاققه بارمه دی. بپمارنینگ حیاتی تهلكه سی آشیب، نهایت، داکتر ییتیپ کپلمسدن حیاتدن کؤز یومدی. داکتر کپچراق ییتیپ کپلگن ابدی و پایوازلر بونی سهرابگه اولیمدن کپینگی نوشدارو دپ بیلیب غضبلندیلر و ذهنلریگه کپلگن بیرینچی ایش اونگه حمله قیلیش ابدی. داکتر قاچدی، باریب بیر اؤتاقده یشیندی. بیر تعدادی هم مرده تامان یوگوردیلر و بیرآز آلدین زرغونه اوله گن آکسیجن دستگاهی بیلن بیرگه آلیب کپتدیلر. حاضر اؤشه واقعه دن قریب بیر ییل اؤتگن بولسه-ده، زرغونه حلی هم اؤشه کوننی اونوتمه گن. اؤشه کوننی اېسلش دلایلریدن بیرى حوزوی شفاخانه دن کپله یاتگن

مکتوبلر دیر. مکتوبلرده زرغونه دن «پل اوکسی متر» ایزارینی قیترسین، دېب تقاضا قیلینردی. بو ایزارنی زرغونه بېمارگه اوله گن اېدی و بېمار اولگندن کپین پایواز لر مرده نی بورنیده گی اؤشه دستگاه بیلن بیرگه لیکده شفاخانه دن خارج قیلگن اېدی لر.

اؤشه بېمار اولیمی زرغونه ده ایجاد قیلگن اضطراب، درمانده لیک و خشم تجربه سی مدت لرگچه اونینگ شیرین اویقوسینی اؤغیرله دی. اویده جنجلیچی و شفاخانه ده کم حوصله بؤلگن اېدی. بو راحت سیزلیک زرغونه نینگ رومی حالینی شونده ی خراب قیلدی که جسمانی وضعیت یگه هم تأثیر قیلدی و نېچه کون اؤتمه ی اؤزینی هم کرونا اوشله دی و اویده قالیشگه مجبور بؤلدی.

او اؤن ایکی کوننی علیحده اؤتاقده، باله لری و اېری بیلن تماسده بؤلمه گن حالده قرنتینده اؤتکزدی. بو اوزاقلیک وقتیدن آلدین قیزی نی سوتدن اییریشیگه سبب بؤلدی. قیزی آرده بیر دېوار فاصله ده ییغلردی و کرونا اوندن آنه سینی و آنه سوتینی ایه گن اېدی.

زرغونه حلی تۆله ساغه ییب کپتمه گن اېدی که، شفاخانه دن اونگه قؤنغیراق قیلدی لر. شفاخانه گه قیتیشی کپره ک اېدی. کؤپچیلیک پرستار لر و صحی کادر لر بېمار بؤلگن اېدی لر و شفاخانه انسانی کوچ کملیگیگه و بېمار لر نینگ کؤپلیگیگه مواجه بؤلگن اېدی. زرغونه شفاخانه گه قیتدی و ایشنی قیته دن باشله دی. شفاخانه گه قیتگن کونی یاش بیر عیالنی اوچره تدی. کپینلر زرغونه اونی اوچره تیشنی کرونا دورانی نینگ اېنگ یخشی خاطره لری صفتیده اېسله یدی و او حادثه نی اؤشه کونلر نینگ ظلمتیده پارله گن نور دېب بیله دی.

بیر چال بیلن کمپیر قوچاقلریده اېندی توغیلگن بیر باله، کروناگه چلینگن بیر خاتیننی آیب کپلگن اېدی لر. اولر یاش خاتین نینگ

قیناته سی بیلن قیناته سی ابدیلر. اونى ولادت اوچون سرپل ولايتى بلخابى چېگره سیدن بامیان گه آیب کپلگن ابدیلر. خاتین شفاخانه ده ولادت جریانیده کروناگه چلینگن ابدى و نهایتده باشى کپلیب کرونا شفاخانه سیدن چیقدى. ضعف و کرونا بپلگیلریدن تشقرى، ولادته یوقاتگن کۆپ قان اونینگ حالى خوفلیراق قیلگن ابدى. خاتین او پېرده اېلیک اوچ کون بستر قالدی و بوتون بو مدتده ناتوان همراهلری بې کسلیک و بې جایلیکدن شفاخانه دروازه سی آرتیده کوننى تونگه و توننى تانگه اوله دی. چقلاق هم آنه سی بیلن تختده اوخله یدی و بې تابلیک قیله دی. خاتین نینگ احوالی نه فقط یخشیلنمه دی، بلکه کوماگه کپتیش درجه سیده یامانلشدى هم. زرغونه و اونینگ بیر تعداد همکارلری اونگه بیر نېچه دفعه قان بېردیلر. اما یخشیلنیش امیدى کون سین کمه ییب بارر ابدى. کۆرینیشیدن خاتین نینگ همراهلری هم اونینگ اولیمیکه راضى بؤلگن ابدیلر.

یاش خاتین بستر بؤلگنیدن بېش هفته کپنینه کۆماگه کپتدی. سکیز ساعت کۆماده ابدى و حیاتی تهلهکه سی نهایت بلند ابدى. زرغونه داکتر بیلن اونینگ بستری باشیده تورگن ابدى و مانیتوردن کۆز اوزمسدى. اما بېمار نینگ یخشیلنیشیدن درک بېرووچى هیچ قندهی نشانه کۆرینمسدى. حیات بپلگیلری مانیتور یوزیدن یوقالدی و داکتر اولیمینی اعلام قیلیش اوچون اؤتاقدن چیقیب کپتدی. زرغونه خاتین نینگ رنگسيز صورتیکه تیکیلیب تورگن ابدى که بیر لحظه دن کپن صفحه اؤزگردى و حیات بپلگیلری ینه کۆرینه باشله دی. خاتین اولیمدن قیتگن ابدى و زرغونه خوشحاللیکدن داد سالیب: «داکتر صاحب! او تیریلدی، او تیریلدی!» دېدی.

